

[EVA 2012-2130-0056]

**Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah
redni postopek**

I. UVOD

1. Ocena stanja na področju urejanja

Varstvo avtorske in drugih pravic, ki izvirajo iz umetniške dejavnosti, zagotavlja 60. člen Ustave Republike Slovenije. Republika Slovenija je spomladi leta 1995 sprejela svoj prvi Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 21/95, v nadaljnjem besedilu: ZASP-95), ki je bil do sedaj večkrat dopolnjen, zadnjič v letu 2008. Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 16/07 - uradno prečiščeno besedilo in 68/08, v nadaljnjem besedilu: ZASP) je temeljni predpis, ki ureja vsa vprašanja področja avtorske in sorodnih pravic. Posamezna vprašanja so urejena še z:

- Uredbo o zneskih nadomestil za privatno in drugo lastno reproduciranje (Uradni list RS, št. 103/06), ki določa le višino posameznih zneskov, ki jih morajo plačevati zavezanci za plačilo nadomestila za privatno in drugo lastno reproduciranje pristojni kolektivni organizaciji (ostala vprašanja v zvezi s privatnim in drugim lastnim reproduciranjem so urejena v ZASP - členi 37 do 39, 50);
- Uredbo o mediaciji v sporih v zvezi z avtorsko ali sorodnimi pravicami (Uradni list RS, št. 35/05), ki natančneje ureja postopek mediacije, ki je omogočena v nekaterih primerih (163. člen ZASP), ter s tem v zvezi Sklep o določitvi seznama mediatorjev (Uradni list RS, št. 82/05) in Sklep o dopolnitvi seznama mediatorjev (Uradni list RS, št. 36/07);
- Uredbo o arbitraži v sporih v zvezi z avtorsko ali sorodnimi pravicami (Uradni list RS, št. 65/06).

Podatki iz študije Gospodarski prispevek panog, ki temeljijo na avtorski pravici, v Sloveniji (avtorji Urša Chitrakar, Ljubica Knežević Cvelbar, Karmen Hren, Mojca Marc, Anže Podnar, Peter Rebec in Sonja Šlander Wostner) iz leta 2010^{1[1]} kažejo, da so panoge, temelječe na avtorski pravici, zelo pomembne za slovensko gospodarstvo. Po podatkih za leto 2007 so v slovenski BDP prispevale:

- 4,2 milijarde evrov k obsegu proizvodnje (5,8 % nacionalnega obsega proizvodnje),
- 1,7 milijarde evrov k dodani vrednosti (5,1 % nacionalnega BDP),

^{1[1]} http://www.uil-sipo.si/fileadmin/upload_folder/prispevki-mnenja/Studija ASP-BDP-SI_WIPO.pdf

- 54.506 delovnih mest (6,8 % glede na nacionalno raven).

Povprečna produktivnost panog, ki temeljijo na avtorski pravici, je bila v letu 2007 (merjena kot dodana vrednost na zaposlenega) 32.025 evrov^{2[2]}. Ugotovitve kažejo, da je prispevek panog, ki temeljijo na avtorski pravici, k nacionalnemu BDP primerljiv s prispevkom javne uprave in obvezne socialne varnosti ter da presega prispevek izobraževanja, zdravstva in socialnega skrbstva, finančnega posredništva, oskrbe z električno energijo, plinom in vodo, gostinstva itd.^{3[3]}

Glede temeljne ureditve avtorske in sorodnih pravic ter upravičenj, ki izhajajo iz njih, pri izvajanju sedaj veljavnega ZASP v praksi ni posebnih težav, ki bi terjale njegovo obsežno spremembo. Tudi Ustavno sodišče Republike Slovenije do sedaj ni ugotovilo neskladja določb ZASP-95 ali njegovih kasnejših sprememb z Ustavo Republike Slovenije (sklep št. U-I-149/98 (Uradni list RS, št. 85/01), odločba št. U-I-200/02 (Uradni list RS, št. 58/04), sklep št. U-I-191/09 (Uradni list RS, št. 85/10)).

Od zadnje spremembe ZASP je bila sprejeta Direktiva 2011/77/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2011 o spremembi Direktive 2006/116/ES o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 265 z dne 11. 10. 2011, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2011/77), ki jo je potrebno prenesti v slovenski pravni red do 1. novembra 2013. Direktiva 2011/77 je poenotila trajanje avtorskopravnega varstva skladb z besedilom in podaljšala trajanje varstva za izvedbe na fonogramih. Za izvajalce je uvedla možnost preklica pogodbe o prenosu pravic do posnetka na proizvajalca fonogramov, če ta ni dal v prodajo zadostne količine primerkov fonograma s tem posnetkom ali če ni dal na voljo javnosti takega fonograma. Za izvajalce je določila tudi pravico do dodatnega nadomestila, ki ga plača proizvajalec fonograma. Pravica do tega nadomestila se obvezno upravlja kolektivno, torej prek kolektivne organizacije. Teh določb ZASP ne vsebuje, zato je nujna njegova uskladitev z Direktivo 2011/77.

ZASP je potrebno tudi dodatno uskladiti z Direktivo 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine (kodificirano besedilo) (UL L 376 z dne 27. 12. 2006, str. 28; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2006/115), ki je nadomestila Direktivo Sveta št. 92/100/EGS z dne 19. novembra 1992 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter določenih pravicah, sorodnih avtorski, na področju intelektualne lastnine (UL L 346, 27.11.1992, str. 61). Direktiva 2006/115 v 5. členu določa, da avtor in izvajalec obdržita pravico do pravičnega nadomestila, če sta na proizvajalca fonograma prenesla izključno pravico dajanja v najem fonogramov s svojim avtorskih delom ali izvedbo. Pravici do tega nadomestila se avtor in izvajalec ne moreta odpovedati, kar jima zagotavlja vir prihodkov zaradi uporabe fonogramov. Ta določba ni bila v celoti prenesena v ZASP.

^{2[2]} Gospodarski prispevek panog, ki temeljijo na avtorski pravici, v Sloveniji, Urša Chitrakar, Ljubica Knežević Cvelbar, Karmen Hren, Mojca Marc, Anže Podnar, Peter Rebec in Sonja Šlander Wostner, Ljubljana, marec 2010, str. iv

^{3[3]} Gospodarski prispevek panog, ki temeljijo na avtorski pravici, v Sloveniji, Urša Chitrakar, Ljubica Knežević Cvelbar, Karmen Hren, Mojca Marc, Anže Podnar, Peter Rebec in Sonja Šlander Wostner, Ljubljana, marec 2010, str. iv

Junija 2012 je bila sprejeta Pekinška pogodba o varstvu avdiovizualnih izvedb, ki na mednarodni ravni za izvajalce v avdiovizualnih delih vzpostavlja novo izključno pravico radiodifuznega oddajanja ali druge oblike javne priobčitve videograma s svojo izvedbo. Izvajalci v avdiovizualnih delih te pravice v Republiki Sloveniji nimajo, zato so prikrajšani v primerjavi z drugimi izvajalci, npr. izvajalci, katerih izvedbe so posnete na fonogramu. Republika Slovenija se zavzema za visoko raven varstva avtorske in sorodnih pravic, k temu pa se je zavezala tudi z vstopom v Evropsko unijo. Nujno je, da države čimprej zagotovijo ustrezno varstvo avdiovizualnih izvedb v svojih zakonodajah in ratificirajo Pekinško pogodbo o varstvu avdiovizualnih izvedb ter s tem zagotovijo poenoteno varstvo na mednarodni ravni. Ker ZASP ne zagotavlja varstva avdiovizualnih izvedb, ga je potrebno dopolniti tako, da bo zagotavljal ustrezno varstvo, in sicer je za izvajalce v avdiovizualnih delih predlagana vključitev nove izključne pravice radiodifuznega oddajanja ali druge oblike javne priobčitve videograma s svojo izvedbo. Druge pravice, določene s Pekinško pogodbo o varstvu avdiovizualnih izvedb, ZASP že določa, npr. moralne.

Pri izvajanju določb ZASP v zvezi z nadomestilom za privatno in drugo lastno reproduciranje oziroma uporabo so bile ugotovljene nekatere pomanjkljivosti, ki jih je potrebno odpraviti:

- Nadomestilo se plačuje pri prvi prodaji ali uvozu naprav in nosilcev, ki omogočajo reproduciranje varovanih del (37. člen ZASP). Po veljavni ureditvi (38. člen ZASP) so nekateri zavezanci za plačilo nadomestil v primeru izvoza naprav ali nosilcev, ki so podvrženi plačilu nadomestila, neenako obravnavani. Proizvajalci naprav ali nosilcev, za katere se plačuje nadomestilo, niso zavezani k plačilu nadomestila, če te naprave ali nosilce izvozijo (drugi odstavek 38. člena ZASP). Uvozniki, ki takšne naprave in nosilce uvozijo in nato izvozijo, pa so še vedno zavezani k plačilu nadomestila, čeprav te naprave in nosilci ne bodo prišli na trg v Republiki Sloveniji in ne bodo tu uporabljeni za namene privatnega ali drugega lastnega reproduciranja. Takšno razlikovanje med uvozniki in proizvajalci naprav in nosilcev ni ustrezno.

- Zavezanci morajo na zahtevo kolektivne organizacije ob koncu vsakega četrletja sporočiti podatke za izračun dolžnega nadomestila (četrti odstavek 38. člena ZASP), kar zavezancem in kolektivni organizaciji povzroča določene stroške. Obremenitev zavezancev in kolektivne organizacije je mogoče brez oškodovanja imetnikov pravic zmanjšati s tem, da se obdobje poročanja s četrletja podaljša na polletno obdobje.

- Zavezanci za plačilo nadomestil, ki so organizirani v Trgovinski zbornici Slovenije, so predlagali, da se višina nadomestila določi z določitvijo tarife v skupnem sporazumu med reprezentativnim združenjem zavezancev in pristojno kolektivno organizacijo, torej po enakih pravilih kot veljajo za tarifo za uporabo varovanih del, in ne več z uredbo Vlade Republike Slovenije. Zavezanci menijo, da se bodo lahko s kolektivno organizacijo, ki bo upravljala pravico do tega nadomestila, hitreje in enostavneje dogovorili za spremembe skupnega sporazuma, ki bodo nujne zaradi tehnološkega razvoja (nove naprave in nosilci), sprememb cen na trgu, ipd.

- Višina nadomestil se po ZASP določa po več kriterijih, ki pa ne odražajo dejanske škode, ki nastaja imetnikom pravic zaradi dovoljene privatne ali druge lastne uporabe. V skladu s sodbo Sodišča Evropske unije v zadevi C-467/08 je potrebno pri določitvi višine nadomestila poleg lastnosti naprav in nosilcev, ki omogočajo reproduciranje varovanih del, upoštevati, da se za privatno ali drugo lastno uporabo uporabijo le nekatere naprave in nosilci, da na obseg te uporabe vpliva cena naprav in nosilcev, višino prikrajšanja imetnikov pravic zaradi dovoljene privatne ali druge lastne uporabe ter stopnjo uporabe tehničnih ukrepov, ki preprečujejo reproduciranje varovanih del.

Vse od uveljavitve ZASP-95 nastaja največ težav na področju kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic. Področje kolektivnega upravljanja pravic ni neposredno urejeno v nobeni mednarodni pogodbi in tudi ne v evropskem pravnem redu (Predlog Direktive Evropskega parlamenta in Sveta o kolektivnem upravljanju avtorskih in sorodnih pravic ter izdajanju večozemeljskih licenc za pravice za glasbena dela za spletno uporabo na notranjem trgu je bil objavljen 17. julija 2012⁴). Tudi Sodišče Evropske unije je kolektivno upravljanje pravic obravnavalo le z vidika konkurenčnega prava (npr. sodba v zadevi 127/73, sodba v združenih zadevah 55/80 in 57/80, sodba v zadevi 125/78, C-52/07).

Kolektivno upravljanje pravic se je razvilo zaradi množične uporabe varovanih del kot eden izmed načinov uveljavljanja pravic, to je način upravljanja pravic po kolektivni organizaciji, ki hkrati upravlja pravice več imetnikov pravic na več varovanih delih. Kolektivna organizacija je organizacija avtorjev ali drugih imetnikov pravic, ki so se združili z namenom, da skupaj upravljajo svoje materialne avtorske ali sorodne pravice, in sicer da omogočijo uporabnikom varovanih del, da na enem mestu pridobijo pravice za uporabo čim večjega števila varovanih del. V primeru množične uporabe del (npr. radijska postaja mora pridobiti avtorske pravice za uporabo avtorskega dela s področja glasbe, literature) lahko tako uporabnik pri kolektivni organizaciji proti plačilu dogovorjenega avtorskega honorarja ali nadomestila dobi ustrezne materialne avtorske pravice za uporabo velikega števila del, ne da bi mu bilo za to potrebno poiskati vsakega posameznega avtorja. Posameznemu avtorju pa ni potrebno spremljati, kateri množični uporabnik varovanih del uporablja njegovo avtorsko delo in tudi ne terjati plačila avtorskega honorarja od posameznega uporabnika, saj to namesto njega naredi kolektivna organizacija, ki mu nato tudi izplača pripadajoči del avtorskega honorarja. Namen kolektivnega upravljanja je torej poenostaviti uveljavljanje pravic posameznih imetnikov in hkrati omogočiti uporabnikom pravic, da na enem mestu pridobijo ustrezne pravice za uporabo varovanih del in s tem uredijo svoje obveznosti do čim večjega števila imetnikov.

S kolektivnim upravljanjem pravic se po ZASP lahko ukvarjajo pravne osebe, ki imajo za to dovoljenje pristojnega organa. V skladu z drugim odstavkom 6. člena Uredbe o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, št. 58/03, 45/04 - ZVOP-1, 86/04, 138/04, 52/05, 82/05, 17/06, 76/06, 132/06, 41/07, 64/08- ZViS-F, 63/09, 69/10, 40/11, 98/11, 17/12, 23/12) je pristojni organ za opravljanje upravnih in strokovnih nalog na področju varstva avtorskih in sorodnih pravic Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino (v nadaljnjem besedilu: urad). Urad je do sedaj izdal več dovoljenj za kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic. Dovoljenje za kolektivno upravljanje imajo sedaj:

- ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Združenje ZAMP) za kolektivno uveljavljanje avtorskih pravic na delih s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodih,
- Združenje skladateljcev in avtorjev za zaščito avtorske pravice Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Združenje SAZAS) za kolektivno uveljavljanje avtorskih pravic na avtorskih delih s področja glasbe,

⁴ http://www.uil-sipo.si/fileadmin/upload_folder/novice_dogodki/EU_COM_2012__372_Predlog_direktive.doc

- Zavod za uveljavljanje pravic izvajalcev in proizvajalcev fonogramov Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zavod IPF) za kolektivno uveljavljanje pravic izvajalcev in proizvajalcev fonogramov na fonogramih,

- SAZOR – Slovenski avtorski in založniški organizaciji za pravice reproduciranja GIZ (v nadaljnjem besedilu: SAZOR GIZ) za kolektivno upravljanje pravic avtorjev in založnikov del s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodov v primeru reproduciranja in distribuiranja avtorskih del v korist invalidnih oseb ter reproduciranja avtorskih del za privatno in drugo lastno uporabo ter fotokopiranje preko obsega iz 50. člena ZASP, in

- Zavod za uveljavljanje pravic avtorjev, izvajalcev in producentov avdiovizualnih del Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zavod AIPA) za kolektivno upravljanje pravic, in sicer:

1. za soavtorje avdiovizualnih del, to je avtorja priredbe, pisca scenarija, avtorja dialogov, direktorja fotografije, glavnega režiserja, skladatelja filmske glasbe, ki je posebej ustvarjena za uporabo v avdiovizualnem delu, in glavnega animatorja, če je animacija bistven element v avdiovizualnem delu pravice do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje avdiovizualnih del, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe, in pravice radiodifuzne retransmisije v primeru kabelske retransmisije avdiovizualnih del;

2. za izvajalce, katerih izvedbe so uporabljene v avdiovizualnih delih pravice do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje njihovih izvedb v avdiovizualnih delih, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe;

3. za filmske producente pravice do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje avdiovizualnih del na videogramih, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe.

Urad je izdal tudi začasna dovoljenja, ki so že vsa prenehala veljati:

- Avtorski agenciji za Slovenijo - AAS (Slovenska 47, Ljubljana) začasno dovoljenje št. 800-3/96 z dne 3. 10. 1997 za kolektivno uveljavljanje avtorskih in sorodnih pravic v primeru privatnega in drugega lastnega reproduciranja, ki se je nanašalo le na pobiranje nadomestil;

- Združenju SAZAS začasno dovoljenje št. 800-3/00-3 z dne 24. 1. 2001 za kolektivno uveljavljanje avtorskih pravic v primeru kabelske retransmisije avdiovizualnih del;

- Zavodu IPF začasno dovoljenje št. 31223-8/2007-2 z dne 12. 11. 2007 za kolektivno upravljanje pravice do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje varovanih del, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe iz 50. člena ZASP.

ZASP v 147. členu določa primere, ko je kolektivno upravljanje pravic obvezno, in sicer v primeru priobčitve javnosti neodrskih glasbenih in pisanih del (male pravice); ponovne prodaje izvornikov likovnih del (sledna pravica); reproduciranja avtorskih del za privatno ali lastno uporabo ter njihovo fotokopiranje prek obsega iz 50. člena ZASP; kabelske retransmisija avtorskih del, razen pri lastnih oddajanjih RTV organizacij, ne glede na to, ali gre za njihove lastne pravice ali pa so te nanje prenesli drugi imetniki pravic. Dovoljenje za kolektivno upravljanje pravic je bilo izdano v vseh primerih, razen v primeru sledne pravice. Prav tako ni bilo izdano nobeno dovoljenje, ki bi se nanašalo na kolektivno upravljanje pravic, za katere ZASP ne določa obveznega kolektivnega upravljanja, kot npr. za pravico do nadomestila za reproduciranje v pregledih tiska (kliping).

Pri izvajanju ZASP v praksi se je pokazalo, da sedanja ureditev kolektivnega upravljanja pravic ni najprimernejša.

V primerih obveznega kolektivnega upravljanja (147. člen v povezavi drugim in tretjim odstavkom 151. člena ZASP) lahko pravice upravlja le kolektivna organizacija, in sicer tudi brez pooblastila imetnika pravice. ZASP v teh primerih ne omogoča, da bi se posamezni imetnik odpovedal upravljanju svoje pravice ali da bi kolektivni organizaciji prepovedal upravljanje svojih pravic in jih upravljal sam. Kolektivne organizacije zato v določenih primerih uporabe varovanih del (tretji odstavek 151. člena ZASP), upravljajo tudi pravice tistih imetnikov, ki tega ne želijo. Ker imajo poleg tega kolektivne organizacije monopolni položaj (na določeni vrsti del lahko določene pravice upravlja le ena kolektivna organizacija - 3. točka prvega odstavka 149. člena ZASP) so možne zlorabe tega položaja v razmerju do imetnikov pravic, katerih pravice kolektivne organizacije upravljajo, in do uporabnikov varovanih del. Pri eni kolektivni organizaciji je Urad Republike Slovenije za varstvo konkurence že ugotovil, da krši 9. člen Zakona o preprečevanju konkurence (Uradni list RS, št. 36/08 in 40/09) in 102. člen pogodbe od delovanju Evropske unije (Uradni list C 115, z dne 9. maja 2008), prej 82. člen Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti (Uradni list RS, št. 7/04).⁵ Zaradi monopolnega položaja kolektivnih organizacij imetniki pravic ne morejo izbrati druge kolektivne organizacije za upravljanje svojih pravic. Tudi uporabniki varovanih del ne morejo izbirati med kolektivnimi organizacijami, čeprav bi morda zaradi različnih razlogov (npr. pretekli spori zaradi neurejenih obveznosti, zavračanje novih pogajanj, zavračanje sklenitve pogodbe) lažje in učinkovitejše uredili svoje obveznosti s katero drugo kolektivno organizacijo. Uporabniki zato tudi plačujejo za uporabo celotnega repertoarja kolektivne organizacije, čeprav morda uporabljajo le nekatera dela iz repertoarja (npr. uporabnik določene zvrsti glasbe).

Pomanjkljive in nejasne določbe o formalnih in vsebinskih pogojih za pridobitev dovoljenja za kolektivno upravljanje pravic (148. in 149. člen ZASP) povzročajo velike težave pri vodenju upravnih postopkov izdaje dovoljenj kolektivnim organizacijam. Zaradi nejasnih določb vlagajo pravne osebe pomanjkljive in nejasne vloge, zato jih urad večkrat poziva k dopolnitvi in razjasnitvi vlog, s čimer se podaljšuje trajanje upravnega postopka, ki je že zaradi posebnosti kolektivnega upravljanja pravic zelo zahteven in kompleksen. Različna razumevanja in razlage določb ZASP o pogojih za izdajo dovoljenja za kolektivno upravljanje vplivajo tudi na povečanje števila upravnih sporov zoper odločitve urada. Ker ZASP (tretji odstavek 189. člena) tudi omogoča, da urad izda začasno dovoljenje za kolektivno upravljanje določenih pravic pravni osebi, ki ne izpolnjuje pogojev za pridobitev stalnega dovoljenja, imetniki pravic zaradi različnih razlogov (tudi zato, da bi se izognili strožjim pogojem za pridobitev stalnega dovoljenja) raje zaprosijo za pridobitev začasnega dovoljenja, kot da bi ustanovili kolektivno organizacijo in trajno uredili kolektivno upravljanje določene pravice. Upravičenci do nadomestila za privatno in drugo lastno reproduciranje že več let ne prejemajo sredstev iz tega naslova, ker niso ustanovili kolektivne organizacije in tudi niso dosegli soglasja o tem, katera pravna oseba ali obstoječa kolektivna organizacija naj po pooblastilu ostalih začasno zbira ta nadomestila. Izdaja začasnega dovoljenja pomeni le začasno rešitev, imetnike pravic pa je potrebno spodbuditi k trajni ureditvi medsebojnih razmerij in ustanovitvi takšne kolektivne organizacije, ki bo lahko trajno opravljala svojo dejavnost, zato je nujna odprava možnost izdaje začasnega dovoljenja za kolektivno upravljanje.

⁵ Objavljena na http://www.uvk.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/ostali_dokumenti/arhiv_odlocb/odlocba200/

Pomanjkljive in nejasne določbe o delovanju kolektivnih organizacij omogočajo različne razlage in razumevanja o načinu delovanja kolektivnih organizacij, njihovem poslovanju ter obveznostih do uporabnikov in do imetnikov, katerih pravice kolektivne organizacije kolektivno upravljajo. Spori glede pravilnosti delovanja kolektivnih organizacij se pojavljajo predvsem pri tistih kolektivnih organizacijah, ki razpolagajo z obsežnejšim repertoarjem in katerih repertoar se najpogosteje uporablja, posledično pa so višji tudi prihodki iz naslova kolektivnega upravljanja pravic, ki jih prejme kolektivna organizacija, ter izplačila avtorskih honorarjev in nadomestil posameznim imetnikom pravic. Zaradi pomanjkljivih ali nejasnih določb ZASP imetniki pravic ne morejo preveriti pravilnosti delovanja kolektivne organizacije pri zbiranju avtorskih honorarjev in nadomestil, spremljanju uporabe del ter delitvi zbranih sredstev med upravičene imetnike pravic. Npr. nekatere kolektivne organizacije neenako obravnavajo imetnike pravic, katerih pravice upravljajo, odrekajo imetnikom, katerih pravice upravljajo, včlanitev v kolektivno organizacijo in sodelovanje pri njenem upravljanju, imetnikom pravic omejujejo pravico glasovanja v skupščini in odrekajo vpogled v vse finančne in druge podatke, ki vplivajo na delitev zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil, določajo nejasna in nepreverljiva pravila delitve zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil. Ker upravljajo kolektivne organizacije s sorazmerno velikim premoženjem, ki ne pripada pravni osebi - kolektivni organizaciji, ampak posameznim upravičenim imetnikom pravic, je potrebno zagotoviti, da se sredstva zbirajo pregledno in učinkovito ter da se pregledno in po vnaprej določenih, vsem razumljivih pravilih delitve, delijo med tiste imetnike pravic, katerih dela so bila dejansko uporabljena. Vzpostaviti je potrebno tudi bolj učinkovite ukrepe, ki bodo imetnikom, katerih zasebne pravice upravljajo kolektivne organizacije, in uradu omogočali izvedbo učinkovitega nadzora nad delovanjem kolektivnih organizacij, kar bo prispevalo k preglednejšemu in pravilnemu delovanju kolektivne organizacije. Natančneje je tudi potrebno določiti možnost imetnikov pravic za poseben pregled poslovanja kolektivne organizacije (poleg rednega letnega pregleda - 2. točka prvega odstavka 161. člena ZASP), saj sedanja ureditev (drugi odstavek 160. člena ZASP) omogoča zlorabe tega instituta (npr. člani organov upravljanja in nadzora kolektivne organizacije, ki imajo popoln vpogled v poslovanje kolektivne organizacije in so zanj tudi odgovorni, zahtevajo izreden pregled z namenom, da drugim imetnikom pravic preprečijo vpogled v poslovanje kolektivne organizacije).

Tudi nekateri uporabniki varovanih del so opozorili, da nekatere kolektivne organizacije delujejo nepregledno, da neenakopravno obravnavajo istovrstne uporabnike varovanih del, da omogočajo nekaterim uporabnikom uporabo del pod ugodnejšimi pogoji ali da nadzorujejo uporabo del le pri nekaterih uporabnikih. Prav tako so uporabniki opozorili, da nekatere kolektivne organizacije ne izdajajo razumljivih računov, da zaračunavajo uporabo del po neveljavnih tarifah ter da izterjujejo zapadla plačila le od nekaterih uporabnikov. Na nekatere pomanjkljivosti in administrativne ovire pri kolektivnem upravljanju pravic so opozorile tudi Gospodarska zbornica Slovenije, Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije in Trgovinska zbornica Slovenije (možnost zmanjšanja administrativnih bremen s sodelovanjem kolektivnih organizacij pri administrativno-tehničnih poslih in izdajo skupnega računa uporabnikom).

Urad je določen kot organ, pristojen za nadzor nad skladnostjo delovanja kolektivne organizacije z ZASP, vendar pa za to nima ustreznih pooblastil. Urad lahko zahteva podatke in informacije od kolektivne organizacije le v potrebnem obsegu na podlagi obrazložene in natančne pisne zahteve. Urad bi moral torej že vnaprej imeti obširne in natančne podatke o neki domnevni nepravilnosti, da bi lahko od kolektivne organizacije zahteval poročilo o poslovni zadevi ali vpogled v poslovno knjigo, kar pa v praksi ni izvedljivo. Poleg tega takšna določba omogoča kolektivni organizaciji, da zavrne zahtevo po posredovanju podatka kot neutemeljeno

ali nezadostno razloženo. Neustrezna ureditev področja kolektivnega upravljanja pravic je zato povzročila stanje, ko delovanja kolektivne organizacije ne morejo ustrezno nadzorovati imetniki avtorske ali sorodnih pravic, katerih pravice upravlja, in tudi ne državni organ.

Ker je bilo kolektivno upravljanje pravic v slovenski prostor uvedeno šele z ZASP-95, je bilo ob pripravi zakona ocenjeno, da je potrebno to področje natančno urediti, vključno z večjim nadzorom države nad delovanjem kolektivnih organizacij oziroma izvajanjem kolektivnega upravljanja pravic. ZASP-95 je tako v primerjavi z veljavnim ZASP natančneje urejal delovanje kolektivnih organizacij ter omogočal obsežnejši in učinkovitejši nadzor urada nad delovanjem kolektivnih organizacij (npr. možnost udeležbe predstavnikov urada na sejah organov kolektivne organizacije, možnost pridobitve katerih koli podatkov od kolektivne organizacije brez posebne obrazložitve urada).

Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 43/04, v nadaljnjem besedilu: ZASP-B) so bile v celoti spremenjene določbe ZASP-95 o kolektivnem uveljavljanju pravic. Cilj ZASP-B je bil zmanjšati vpliv države na delovanje kolektivnih organizacij in to področje skoraj v celoti prepustiti imetnikom avtorske in sorodnih pravic, katerih zasebne pravice upravlja kolektivna organizacija, vključno z določanjem tarife za uporabo varovanih del in nadzorom nad delovanjem kolektivne organizacije. Ker ZASP-B ni povsem ustrezno uredil vprašanja določanja tarife za uporabo varovanih del, je bil z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 139/06, v nadaljnjem besedilu: ZASP-D) uveden Svet za avtorsko pravo (v nadaljnjem besedilu: Svet) kot strokovni, neodvisni in nepristranski organ, ki določi tarifo ali odloči o drugem spornem vprašanju glede sklenitve skupnega sporazuma, če kolektivna organizacija in reprezentativno združenje uporabnikov ne dosežeta soglasja o sklenitvi skupnega sporazuma, ki med drugim določa tudi tarifo za uporabo varovanih del. Izvajanje ZASP v praksi kaže, da niso bili doseženi cilji ZASP-B glede okrepitve nadzora imetnikov pravic nad delovanjem kolektivne organizacije. Prav tako je bil preveč sproščen nadzor urada nad delovanjem kolektivnih organizacij.

Izvajanje ZASP oziroma ZASP-D je pokazalo tudi na nekatere nedoslednosti ureditve Sveta in postopka pred njim, kot so: nepopolna določitev pristojnosti Sveta glede začasne tarife, nedoločenost mandata predsednika in članov Sveta, nejasne določbe o sklepu Sveta o stroških postopka. Izvajanje ZASP je tudi pokazalo, da je potrebno izrecno določiti, kdo ne sme biti predsednik ali član Sveta. V praksi so se pojavile tudi težave zaradi nepredvidljivosti celotnih stroškov postopka pred Svetom, ker trajanje postopka in višina nagrade članom nista omejena. Stranke morebitnega postopka pred Svetom želijo imeti vsaj približno oceno o stroških celotnega postopka pred Svetom. Potrebno je tudi zmanjšati administrativne obremenitve kolektivnih organizacij in uporabnikov, zmanjšati nekatere stroške urada in Sveta, npr. dokumenti se lahko namesto v Uradnem listu RS objavijo na spletni strani urada, omejiti stroške postopka pred Svetom ter odpraviti druge ugotovljene pomanjkljivosti sedanje ureditve.

Sedanja pomanjkljiva ureditev kolektivnega upravljanja povzroča splošno nezaupanje imetnikov avtorske in sorodnih pravic ter uporabnikov varovanih del v celoten sistem kolektivnega upravljanja pravic v Republiki Sloveniji. Republika Slovenija je že zaradi vpetosti v notranji trg Evropske unije in v svetovno gospodarstvo dolžna zagotoviti učinkovit sistem uveljavljanja avtorske in sorodnih pravic, vključno s kolektivnim upravljanjem pravic. K vzpostavitvi

učinkovitega sistema uveljavljanja avtorske in sorodnih pravic jo zavezujejo tudi mednarodne pogodbe, ki jih je ratificirala, in evropski pravni red.

Nujna je uskladitev določb ZASP o prekrških z določbami Zakona o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, v nadaljnjem besedilu: ZP) in Zakona o uvedbi eura (Uradni list RS, št. 114/06), saj so globe v ZASP še vedno določene v tolarjih. Glede izvajanja določb o prekrških po ZASP je Tržni inšpektorat Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: TIRS) tudi opozoril, da nekatere kolektivne organizacije množično sprožajo v večini primerov neutemeljene postopke, predvsem v primerih sekundarnega radiodifuznega oddajanja avtorskega dela brez prenosa ustrezne materialne pravice (npr. uporaba avtorskega dela s področja glasbe v gostinskem lokalu, frizerskem salonu). Čeprav ima kolektivna organizacija na voljo več ukrepov zoper kršitelja, vključno s tožbo zaradi kršitve pravic, se je namesto tega raje odločala za množično vlaganje prijav na TIRS. S tem je povzročila stanje, ko je državni organ iz sredstev davkoplačevalcev vodil množične prekrškovne postopke v dobro majhnega kroga imetnikov zasebnih pravic, pri čemer se je v veliki večini primerov kasneje izkazalo, da postopki niso bili utemeljeni. Po podatkih TIRS je bilo npr. v letu 2009 na področju avtorskih pravic opravljenih skoraj 2000 pregledov, pri čemer je bila ugotovljena le ena petina kršitev, oziroma se je samo s področjem avtorskih pravic vse leto ukvarjalo 10 inšpektorjev.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilji predlaganega zakona so:

- uskladitev ZASP z evropskim pravnim redom;
- vzpostavitev varstva avdiovizualnih izvedb;
- odprava pomanjkljivosti ZASP pri nadomestilu za privatno in drugo lastno reproduciranje;
- ureditev delovanja kolektivnih organizacij tako, da bo njihovo delovanje pregledno in učinkovito, torej, da bodo kolektivne organizacije zaračunavala in zbirala avtorske honorarje in nadomestila pregledno in učinkovito ter da bodo pregledno in po vnaprej določenih, vsem razumljivim pravilih delitve, delile zbrane avtorske honorarje in nadomestila med tiste imetnike pravic, katerih dela so bila dejansko uporabljena;
- vzpostavitev večjega nadzora imetnikov pravic nad delovanjem kolektivnih organizacij, ki upravljajo njihove pravice;
- jasnejša določitev pogojev za pridobitev dovoljenja za kolektivno upravljanje pravic in jasnejša določitev pristojnosti organa, ki izvaja nadzor nad delovanjem kolektivnih organizacij.

2.2 Načela

Predlog zakona sledi načelom, ki so bila upoštevana že ob pripravi veljavnega zakona.

Poleg teh se uvaja osnovno načelo upravljanja pravic na podlagi pooblastila avtorja ali imetnika sorodnih pravic oziroma njegovega pravnega naslednika. Le v redkih primerih bo še mogoče, da bo kolektivna organizacija upravljala pravice imetnikov brez izrecnega pooblastila avtorja, torej le na podlagi ZASP. Posledično se omogoča konkurenca tudi na tem področju in ker gre za zasebno pravico, tudi individualno upravljanje pravic.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev:

- Zaradi prenosa določb Direktive 2011/77 v ZASP je določeno, da avtor glasbe in avtor besedila štejeta za soavtorja, kadar sta bila pri glasbenem delu z besedilom glasba in besedilo napisana z namenom, da se uporabita skupaj (sprememba 12. člena ZASP), ter trajanje varstva za glasbena dela z besedilom (sprememba 60. člena ZASP). Podaljšano je trajanje varstva za izvedbe na fonogramih s 50 na 70 let (spremembe 127. in 132. člena ZASP). Za izvajalce je natančneje določena možnost preklica pogodbe o prenosu pravic do posnetka na proizvajalca fonogramov, če ta ni dal v prodajo zadostne količine primerkov fonograma s tem posnetkom ali če ni dal na voljo javnosti takega fonograma (nov 122.a člen). ZASP namreč v 83. členu že določa možnost preklica pogodbe o prenosu materialnih pravic za avtorje in imetnike sorodnih pravic. Za izvajalce je določena pravica do dodatnega nadomestila, ki ga plača proizvajalec fonograma (nova 122.b in 122.c člena). Pravica do tega nadomestila se obvezno upravlja kolektivno, torej prek kolektivne organizacije (sprememba 147. člena ZASP). V skladu z določbami Direktive 2011/77 je v prehodnih določbah (41. člen predloga zakona) določeno, za katere posnetke izvedb in fonograme ter za katera glasbena dela z besedilom se uporabljajo nove določbe. Predlagana je tudi dodatna uskladitev z Direktivo 2006/115, s katero se za avtorja in izvajalca uvaja pravica do nadomestila zaradi dajanja v najem fonogramov (nov 131.a člen). Nadomestilo plača proizvajalec fonogramov, avtor in izvajalec pa se tej pravici ne moreta odpovedati. Zaradi natančnih določb Direktive 2011/77 drugačne rešitve niso možne.

- Za izvajalce v avdiovizualnih delih se vzpostavlja nova izključna pravica radiodifuznega oddajanja ali druge oblike javne priobčitve videograma s svojo izvedbo (sprememba 121. člena ZASP), ki je bila na mednarodni ravni dogovorjena s Pekinško pogodbo o varstvu avdiovizualnih izvedb. V prehodnih določbah (40. člen predloga zakona) je v skladu z rešitvami iz evropskega pravnega reda določeno, da se nova pravica začne uporabljati šest mesecev po uveljavitvi tega zakona in da velja za videograme z izvedbo, ki so varovani na dan uveljavitve tega zakona ali so nastali po tem datumu. Možna bi bila tudi drugačna ureditev pravice radiodifuznega oddajanja ali druge oblike javne priobčitve, npr. kot poplačilne pravice, in tudi ne vključitev te pravice, v obeh primerih pa bi morala Republika Slovenija ob ratifikaciji Pekinške pogodbe o varstvu avdiovizualnih izvedb dati ustrezen pridržek. Obe variantni rešitvi sta v nasprotju z do sedaj izraženimi stališči Republike Slovenije, saj se je Republika Slovenija v pogajanjih za sklenitev Pekinške pogodbe o varstvu avdiovizualnih izvedb enako kot druge države članice Evropske unije zavzela za vzpostavitev visoke ravni varstva avdiovizualnih izvedb in izvajalcev v avdiovizualnih delih.

- Pri ureditvi plačila nadomestila za privatno in drugo lastno reproduciranje se tudi v primeru izvoza izenačuje položaj proizvajalcev naprav in nosilcev, ki omogočajo reproduciranje, z uvozniki teh naprav - v tem primeru ni variantne rešitve, saj sedanje razlikovanje med uvozniki in proizvajalci naprav v enakih okoliščinah ni utemeljeno. Z namenom zmanjšanja administrativne obremenitve zavezancev in kolektivne organizacije se podaljšuje poročevalsko obdobje za izračun dolžnega nadomestila s četrletja na polletje (sprememba 38. člena ZASP) - možna bi bila ohranitev sedanje določbe, ki ne zmanjšuje administrativne obremenitve. Sledi se predlogu Trgovinske zbornice Slovenije, da se višina nadomestila namesto z uredbo Vlade Republike Slovenije določi s skupnim sporazumom med reprezentativnim združenjem zavezancev in pristojno kolektivno organizacijo, torej po enakih pravilih kot velja za druge primere kolektivnega upravljanja pravic. Zavezanci menijo, da bo s skupnim sporazumom mogoče hitreje in enostavneje urejati vprašanja, povezana s kolektivnim upravljanjem pravice

do tega nadomestila. Tudi v tem primeru je edina variantna rešitev ohranitev sedanje ureditve, da se višina nadomestila določa z uredbo Vlade Republike Slovenije. V skladu s sodbo Sodišča Evropske unije v zadevi C-467/08 so dodani kriteriji za določitev višine nadomestil: pričakovan obseg uporabe naprav in nosilcev za privatno ali drugo lastno uporabo in njihov cenovni razred, zmanjšan obseg prihodkov imetnikov pravic zaradi dovoljene privatne ali druge lastne uporabe ter stopnja uporabe tehničnih ukrepov, ki preprečujejo reproduciranje varovanih del - variantne rešitve, ki bi bila skladna z evropskim pravnim redom, ni.

- Bistvene spremembe pri ureditvi kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic:

1. Zmanjšujejo se primeri obveznega kolektivnega upravljanja pravic in se v večji meri omogoča individualno upravljanje pravic (sprememba 147. člena ZASP).

Imetniki pravic se bodo razen v treh primerih, v katerih zakon ohranja obvezno kolektivno upravljanje pravic, lahko odločali, ali bodo pravice upravljali samostojno oziroma individualno ali pa bodo za to pooblastili kolektivno organizacijo. Obvezno kolektivno upravljanje je ohranjeno v primeru upravljanja pravice kableske retransmisije avtorskih del, razen pri lastnih oddajanjih RTV organizacij, ne glede na to, ali gre za njihove lastne pravice ali pa so te nanje prenesli drugi imetniki pravic, saj tako določa Direktiva Sveta 93/83/EGS z dne 27. septembra 1993 u skladitvi določenih pravil o avtorskih in sorodnih pravicah v zvezi s satelitskim radiodifuznim oddajanjem in kablesko retransmisijo (UL L 248 z dne 6. 10. 1993, v nadaljnjem besedilu: Direktiva 93/83, str. 15). Drug primer se nanaša na kolektivno upravljanje pravice do dodatnega letnega nadomestila, ki se s prenosom določb Direktive 2011/77 uvaja v ZASP in za katerega ta direktiva določa, da se obvezno upravlja prek kolektivne organizacije. Tretji primer obveznega kolektivnega upravljanja se nanaša na reproduciranje varovanih del za privatno in drugo lastno uporabo ter njihovo fotokopiranje prek obsega iz 50. člena tega zakona, pri kateri je zaradi narave upravljanja pravice smiselno, da je določeno obvezno kolektivno upravljanje, saj individualno upravljanje sploh ne bi bilo izvedljivo. Ta pravica in pravica kableske retransmisije se že sedaj obvezno kolektivno upravljata (3. in 4. točka 147. člena ZASP). V vseh ostalih primerih se bodo imetniki pravic lahko prosto odločali, ali bodo upravljali svoje pravice prek kolektivne organizacije pa bodo svoje pravice upravljali individualno.

Glede določitve obveznega kolektivnega upravljanja pravice do dodatnega letnega nadomestila in pravice kableske retransmisije avtorskih del ni druge možne rešitve, saj predlagano rešitev narekuje evropski pravni red. Zaradi narave pravice do nadomestila za privatno in drugo lastno reproduciranje, ki je enotno in pripada skupno vsem različnim skupinam imetnikov pravic, individualno upravljanje te pravice ni mogoče, zato tudi pri tej pravici ni druge možne rešitve. Možna rešitev je ohranitev še dveh primerov obveznega kolektivnega upravljanja (1. in 2. točka 147. člena ZASP): sledne pravice in priobčitve javnosti neodrskih glasbenih in pisanih del. Izvajanje ZASP v praksi je pokazalo, da nastajajo večje težave zlasti pri obveznem kolektivnem upravljanju v primeru priobčitve javnosti neodrskih glasbenih del. Imetniki pravic namreč po sedanji ureditvi ne morejo prepričati kolektivni organizaciji, da v njihovem imenu upravlja pravice, tudi če tega ne želijo (npr. če avtor svoje avtorsko delo predvaja izključno v svojem lokalu, sedaj ne more prepovedati kolektivni organizaciji, da upravlja tudi njegove pravice, pri čemer mora zaradi obveznega kolektivnega upravljanja pravic avtor plačati nadomestilo za uporabo svojega dela kolektivni organizaciji in potem pri njej prijaviti svoje delo in terjati izplačilo ustreznega deleža, ki mu pripada, pri čemer se njegov honorar zmanjša še za stroške). Te težave je mogoče rešiti le tako, da se poleg kolektivnega upravljanja omogoči tudi individualno upravljanje, torej z odpravo obveznega kolektivnega upravljanja pravic v primeru priobčitve javnosti neodrskih glasbenih del. Glede kolektivnega upravljanja sledne pravice ni izkušenj, ker imetniki pravic še niso ustanovili svoje kolektivne organizacije.

2. Odpravlja se monopolni položaj kolektivnih organizacij in se uvaja kolektivno upravljanje na podlagi pooblastila imetnika pravice (sprememba 149. in 151. člena ZASP).

Monopolni položaj kolektivne organizacije bo določen le še v dveh primerih reproduciranja varovanih del za privatno in drugo lastno uporabo ter njihovo fotokopiranje prek obsega iz 50. člena ZASP (kolektivno upravljanje pravice do nadomestila za tonsko in vizualno snemanje iz drugega odstavka 37. člena ZASP ter pravice do nadomestila za fotokopiranje iz tretjega odstavka 37. člena ZASP). Z odpravo monopola v ostalih primerih kolektivnega upravljanja pravic bo omogočeno, da bo kolektivno upravljanje istih pravic na isti vrsti del upravljalo več kolektivnih organizacij. Le v teh primerih bo kolektivna organizacija lahko upravljala pravice tudi brez pooblastila imetnika pravice. Pravna domneva, da je kolektivna organizacija pooblaščenca za upravljanje pravic vseh imetnikov, bo veljala le še v primeru dejanskega monopola (torej tudi v primeru ohranjenega zakonitega monopola upravljanja pravic v primeru reproduciranja varovanih del za privatno in drugo lastno uporabo ter njihovo fotokopiranje prek obsega iz 50. člena ZASP), vendar pa bo lahko imetnik kolektivni organizaciji izrecno prepovedal upravljanje svojih pravic in jih tudi upravljati individualno, če bo tako želel (razen v primerih obveznega kolektivnega upravljanja). Zaradi majhnosti trga v Republiki Sloveniji ter zahtevnosti kolektivnega upravljanja in stroškov, ki so povezani s tem, je mogoče pričakovati vzpostavitev dejanskih monopolov kolektivnih organizacij, tudi če bo morda krajši čas iste pravice na isti vrsti del kolektivno upravljalo več kolektivnih organizacij. Posledica odprave zakonitega monopola (z izjemo privatnega in drugega lastnega reproduciranja) je, da bo kolektivna organizacija upravljala pravice na podlagi izrecnega pooblastila avtorja ali imetnika sorodnih pravic oziroma njegovega pravnega naslednika. Ker je omogočena izdaja dovoljenja za kolektivno upravljanje istih pravic na isti vrsti del več kolektivnim organizacijam, tako da bo lahko npr. obstajalo tudi več kolektivnih organizacij za kolektivno upravljanje pravic v primeru javne priobčitve avtorskih del s področja glasbe, bo imetnik pravic sam izbral, kateri kolektivni organizaciji bo zaupal upravljanje svojih pravic. Prav tako se bodo lahko uporabniki glede na to, katera dela uprabljajo, in glede na repertoarje kolektivnih organizacij, odločali, s katero kolektivno organizacijo bodo urejali svoje obveznosti do imetnikov pravic. V nekaterih primerih uporabe bodo uporabniki za ureditev pravic na določeni vrsti varovanih del sklepali skupne sporazume in pogodbe z več kolektivnimi organizacijami. Kolektivno upravljanje pravic na podlagi pooblastila imetnika pravic bo prispevalo k odpravi tudi drugih ugotovljenih pomanjkljivosti sedanje ureditve, ki omogoča nepregledno in neučinkovito delovanje kolektivnih organizacij (npr. zaradi upravljanja pravic po pooblastilu bo imela kolektivna organizacija vse potrebne podatke za oblikovanje repertoarja in delitev sredstev glede na dejansko uporabo del). Zaradi odprave zakonitega monopola in določitve upravljanja pravic na podlagi pooblastila avtorja oziroma imetnika pravice tudi ni razlogov za določanje obveznega kolektivnega upravljanja v tistih primerih, kjer je mogoče slediti uporabi varovanih del.

Možna bi bila ohranitev sedanje ureditve, po kateri iste pravice na isti vrsti del upravlja le ena kolektivna organizacija. Izkušnje pri izvajanju kažejo, da sedanja ureditev povzroča veliko težav, vključno z zlorabo monopola, zato je ustreznije, da se imetnikom pravic in uporabnikom omogoči več svobode pri urejanju medsebojnih obveznosti, kar se lahko doseže z odpravo monopolnega položaja kolektivnih organizacij.

3. Določa se obveznost kolektivnih organizacij, da v primeru sekundarnega radiodifuznega oddajanja pisanih, avdiovizualnih ali neodrskih glasbenih uporabnikom izdajo skupni račun (novi 158.a člen).

Delno se sledi predlogu Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije za izdajo skupnega enotnega računa. Ker bo lahko obstajalo več kolektivnih organizacij, se za primer sekundarnega radiodifuznega oddajanja pisanih, avdiovizualnih ali neodrskih glasbenih in drugih varovanih del

sledi predlogu Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije in določa obveznost sodelovanja kolektivnih organizacij. Te bodo morale uporabnikom (npr. trgovinam, lokalom, frizerskim salonom) izdati skupni račun. V skupnem računu morajo biti navedeni zahtevki posameznih kolektivnih organizacij, uporabnik pa bo moral v primeru zavrnitve računa jasno navesti, katere zahtevke posamezne kolektivne organizacije zavrača. V primeru sekundarnega radiodifuznega oddajanja pisanih, avdiovizualnih ali neodrskih glasbenih in drugih varovanih del je namreč mogoče pričakovati, da bodo uporabniki varovanih del praviloma isti.

V teh primerih so uporabniki najpogosteje majhna podjetja ali samostojni podjetniki, ki se ne spoznajo na avtorske in sorodne pravice ter zato plačevanje za uporabo varovanih del različnim kolektivnim organizacijam občutijo kot nepotrebne administrativne ovire. Z namenom razbremenitve te skupine uporabnikov je zato predlagana nova obveznost kolektivnih organizacij, da izdajo skupni račun. Prihranki bodo predvidoma nastali za navedeno skupino uporabnikov in za imetnike pravic, saj bo za primere sekundarnega radiodifuznega oddajanja pisanih, avdiovizualnih ali neodrskih glasbenih in drugih varovanih del združena obdelava podatkov o uporabnikih, izdaja računa ter njegova morebitna izterjava.

Variantne rešitve, ki so bile preučevane, so:

- ohrani se sedanja rešitev brez obveznosti izdaje skupnega računa, kar za določene uporabnike (lokale, trgovine...) ohranja strošek provizije za več računov (vsaka kolektivna organizacija izda svoj račun) in podvajanje stroškov, povezane z izdajo računov, za kolektivne organizacije; v tem primeru sprememba ZASP ni potrebna;

- določi se obvezna izdaja skupnega računa le za tiste kolektivne organizacije, ki kolektivno upravljajo iste pravice na isti vrsti del (npr. če bi obstajalo več kolektivnih organizacij, ki bi kolektivno upravljale avtorske pravice na glasbenih delih); v tem primeru bi uporabniki enako kot sedaj prejeli račun za uporabo avtorskih pravic na glasbenih delih, račun za uporabo avtorskih pravic na literarnih delih, itd.; kolektivne organizacije bi bila k sodelovanju zavezane le, če bi jih več hkrati upravljalo iste pravice na isti vrsti del (vendar z različnim repertoarjem); glede na to, da je mogoče pričakovati, da se bodo po določenem obdobju vzpostavili dejanski monopoli za kolektivno upravljanje določene pravice na določeni vrsti del, v praksi najverjetneje ne bi bilo posebnih pozitivnih učinkov za uporabnike;

- določi se obvezna izdaja skupnega računa za vse kolektivne organizacije v vseh različnih načinih uporabe, kar pomeni, da sme avtor literarnega dela (oziroma kolektivna organizacija, ki upravlja njegove pravice v določenih primerih) upravljati svojo avtorsko pravico izključno skupaj z drugimi imetniki pravic, npr. avtorjem glasbenega dela, izvajalcem glasbenega dela, filmskim producentom (oziroma kolektivnimi organizacijami, ki upravljajo te pravice); slednje pomeni prekomeren poseg v ustavno varovano pravico iz ustvarjalnosti, ki ga ni mogoče upravičiti; ker upravljajo kolektivne organizacije različne pravice na različnih vrstah del ali predmetov varstva sorodne pravice, se tudi pogajajo z različnimi reprezentativnimi združenji uporabnikov, npr. organizatorji koncertov, Trgovinsko zbornico Slovenije, Obrtno-podjetniško zbornico Slovenije, združenjem radijskih postaj, televizijskih postaj, kabelskih operaterjev (v pogajanjih pa upoštevajo različne tudi okoliščine uporabe varovanega dela), ni mogoče zavezati kolektivnih organizacij, ki upravljajo različne pravice na različnih vrstah del, k izdajanju skupnih računov ter posledično skupni izterjavi neplačanih računov, s tem pa k zvišanju vrednosti posameznega spora, plačilu višje sodne takse, zvišanju stroškov sodnega postopka ipd., saj bi morale civilne ukrepe uporabiti vse kolektivne stranke skupaj; v primeru izgube spora pomeni to tudi bistveno zvišanje stroškov za stranko, ki je izgubila spor, kar je v praksi pogosteje posamezen uporabnik.

Od vseh preučevanih možnih rešitev predlagana nova določba 158.a člena najustreznejše rešuje težave, na katere je opozorila Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije, saj bodo uporabniki praviloma isti, zato lahko nastanejo prihranki ne le za uporabnike, ampak tudi kolektivne

organizacije. Tak poseg v pravice iz ustvarjalnosti je omejen glede na namen, ki se želi doseči, to je zmanjšanje stroškov za določeno vrsto uporabe varovanih del uporabnikov in tudi kolektivnih organizacij.

4. Natančneje se določa vsebina zahteve za izdajo dovoljenja in pogojev za pridobitev dovoljenja za kolektivno upravljanje (sprememba 148. in 150. člena ZASP).

Natančno se določa vsebina prilog k zahtevi za izdajo dovoljenja, s katerimi pravna oseba, ki želi pridobiti dovoljenje, izkazuje svojo usposobljenost za opravljanje dejavnosti kolektivne organizacije (temeljni akt in drugi notranji akti, repertoar, dokazila o sredstvih, osebju in opremi; v primeru zahteve za izdajo dovoljenja, ki ga lahko dobi le ena kolektivna organizacija, tudi pogodbe ali pisma o nameri zastopanja tujih kolektivnih organizacij ali mednarodnih združenj). Predlagana rešitev je skladna s tujimi rešitvami. Posledično je nujna uskladitev določbe, v kateri je določeno, kdaj se dovoljenje izda.

Ohranitev sedanje ureditve vsebine vloge in odločanja o njej ni primerna. Možna bi bila tudi določitev dodatnih pogojev, ki pa ne bi bistveno vplivali na odločitev o usposobljenosti pravne osebe za opravljanje nalog kolektivne organizacije.

5. Določa se vsebina temeljnega akta (sprememba 149. člena ZASP) in odpravlja pogoj opravljanja nepridobitne dejavnosti kolektivne organizacije (sprememba prvega odstavka 146. člena ZASP, nov 152.b člen)).

Za zagotovitev vodenja postopka izdaje dovoljenja za kolektivno upravljanje je nujna ponovna uvedba določbe o temeljnem aktu (ZASP-95 je že vseboval podobno določbo o statutu, ki je bila z ZASP-B črtana). Z določitvijo najnujnejših določb temeljnega akta se zagotavlja, da bodo kolektivne organizacije, ne glede na svojo statusno obliko, delovale enako. Ključna vprašanja za učinkovito delovanje kolektivne organizacije morajo biti določene enako za vse kolektivne organizacije. Tako bo npr. kolektivna organizacija morala pogoje za včlanitev v kolektivno organizacijo določiti tako, da bo pod enakimi pogoji odprta vsem imetnikom pravic; glasovalne pravice članov bodo morale biti določene tako, da bodo imeli pravico glasovanja vsi člani, kar pa ne pomeni, da morajo imeti vsi člani enako glasovalno pravico. Jasno je določeno, o čem mora kolektivna organizacija poročati svojim članom. Pomembna je tudi določba, po kateri bodo morala biti pravila delitve zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil določena jasno in bodo morala temeljiti na dejanski uporabi avtorskega dela, kjer je to glede na naravo uporabe avtorskega dela mogoče in ekonomsko upravičeno glede na stroške spremljanja dejanske uporabe. Določitev najnujnejše vsebine temeljnega akta je nujna že zaradi določitve pogoja za pridobitev dovoljenja (skladnost temeljnega akta z zakonom). Ker glede na določbe Direktive 2006/123/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o storitvah na notranjem trgu (UL L 376 z dne 27. 12. 2006, str. 36) ni dovoljena omejitev dejavnosti kolektivne organizacije na določeno dejavnost, je nujno črtanje sedanje omejitve, da opravljajo kolektivne organizacije svojo dejavnost nepridobitno in kot edino dejavnost (prvi odstavek 146. člena ZASP), kar se odraža v določitvi najnujnejše vsebine temeljnega akta in uvedbi nove določbe o načelu finančne preglednosti (nov 152.b člen), po katerem mora kolektivna organizacija, ki opravlja še drugo dejavnost, zagotoviti jasno in primerno ločevanje dejavnosti, vključno z računovodskimi izkazi. Iz sredstev, pridobljenih za kolektivno upravljanje pravic, je prepovedano financiranje drugih dejavnosti.

VARIANTNA REŠITEV DOLOČITVE POSEBNE STATUSNE OBLIKE ZA KOLEKTIVNO ORGANIZACIJO GLEDE NA DOLOČBE DIREKTIVE 2006/123/ES EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA Z DNE 12. DECEMBRA 2006 O STORITVAH

na notranjem trgu (UL L 376 z dne 27. 12. 2006, str. 36), ni dovoljena, ker se ponudnikom storitev ne sme določati obveznosti, da prevzame določeno pravno obliko ali da se omeji opravljanje njegove dejavnosti. Glede na to je edina možnost, da se v temeljnem aktu določijo njegove najnujnejše vsebine ter da se s posebno določbo razmeji morebitno drugo poslovanje kolektivne organizacije od opravljanja dejavnosti kolektivnega upravljanja.

6. Določeni so ukrepi, ki imetnikom pravic omogočajo učinkovitejši nadzor nad kolektivno organizacijo (spremembe 155. in 160. člena ZASP, nov 160.a člen, sprememba 161. člena ZASP).

Predlagane so:

- nova določba (sprememba 155. člena ZASP) o podatkih, ki jih mora kolektivna organizacija objaviti na svoji spletni strani; ti vsebujejo med drugim podatke o članih organov kolektivne organizacije (razen skupščine), obvestila o napovedanih sejah in gradiva, zapisnike sej, seznam oseb, zaposlenih v kolektivni organizaciji ter seznam avtorjev ali avtorskih del, za katere zaradi pomanjkljivih podatkov ni mogoče izplačati avtorskega honorarja ali nadomestila; podatki o repertoarju, sklenjenih skupnih sporazumih, vzorec pogodbe z uporabnikom ipd. bodo pomembni tudi za uporabnike;

- nove določbe, ki zagotavljajo vpogled v gradiva kolektivne organizacije vsakemu avtorju oziroma imetniku pravice, ne glede na to, ali je član kolektivne organizacije ali ne (če ta kolektivna organizacija upravlja z njegovimi pravicami) - sprememba 160. člena ZASP;

- dopolnitve določbe o izrednem pregledu poslovanja, ki ga mora na svoje stroške izvesti kolektivna organizacija na zahtevo njenih članov, v obsegu, ki ga določijo člani; člani določijo tudi revizijsko družbo ali pooblaščenega revizorja, ki naj opravi ta pregled; enako kot v veljavnem ZASP se lahko tak pregled opravi le enkrat letno (novi 160.a člen);

- dopolnitve določbe o vsebini gradiv, ki jih mora obravnavati skupščina kolektivne organizacije, s čimer se zagotavlja, da bodo člani kolektivne organizacije, kolikor je mogoče natančno obveščeni o delovanju njihove kolektivne organizacije (sprememba 161. člena ZASP);

V zvezi z nadzorom nad delovanjem kolektivne organizacije je možnih več rešitev, odvisno od cilja, ki se želi doseči. Če se želi doseči preglednejše in učinkovitejše delovanje kolektivne organizacije, je potrebno zagotoviti čim več ukrepov predvsem imetnikom pravic, saj upravlja kolektivna organizacija njihove zasebne pravice. Variantne rešitve so možne glede določitve manjšega števila ukrepov ali omejitve dostopa do določenih podatkov, kar pa ni ustrezno. Kolektivne organizacije upravlja s sorazmerno velikim premoženjem, ki pripada imetnikom pravic in ne pravni osebi - kolektivni organizaciji, zato je ključno, da lahko imetniki pravic dobijo prav vse podatke. Predlagane rešitve omogočajo imetnikom različne ukrepe za nadzor nad delovanjem kolektivne organizacije, od vpogleda v vsa gradiva kolektivne organizacije do zahteve za izredni pregled poslovanja v določenem obsegu.

7. Dopolnjene so določbe o nadzoru pristojnega organa nad delovanjem kolektivne organizacije (sprememba 162. člena ZASP).

Predlagane rešitve krepijo nadzor pristojnega državnega organa nad delovanjem kolektivne organizacije. Že ZASP-95 je določal nekatere ukrepe nadzora, ki se sedaj ponovno predlagajo ali natančneje urejajo. Pristojni organ po uradni dolžnosti (v javnem interesu) nadzoruje, ali kolektivna organizacija izvaja naloge v skladu z ZASP, in sicer s sistemskega vidika. Pristojni

organ ne more odločati o individualnih sporih med imetniki pravic in kolektivno organizacijo ali med uporabniki varovanih del in kolektivno organizacijo - o tem lahko po izvedenem kontradiktornem postopku odloči le sodišče. Odpravljena je določba, da mora pristojni organ obrazložiti natančno pisno zahtevo za pregled določenega vprašanja, kar je onemogočalo kakršen koli nadzor kolektivne organizacije. Pristojni organ lahko brez omejitev zahteva katere koli informacije ali dokumente o kolektivni organizaciji ali njenem poslovanju ter vpogleda v poslovne knjige in druge dokumente kolektivne organizacije (tudi če vsebujejo osebne ali druge varovane podatke), zahteva od članov organov upravljanja in nadzora kolektivne organizacije in oseb, ki opravljajo katere koli naloge v kolektivni organizaciji, ustna ali pisna pojasnila o delovanju kolektivne organizacije. Dodana je možnost, da pristojni organ zahteva, da pooblaščen revizor na stroške kolektivne organizacije in v obsegu, ki ga določi pristojni organ, pregleda delovanje kolektivne organizacije (podobno kot je predlagano za imetnike pravic). Ponovno je predlagano, da se lahko pristojni organ udeležuje sej skupščine in drugih organov kolektivne organizacije s pravico do besede, vendar brez pravice glasovanja. Natančneje je tudi določeno, katere dokumente in v katerem roku mora kolektivna organizacija predložiti pristojnemu organu (brez njegovega poziva).

Variantne rešitve, ki so bile preučevane:

- ohranitev sedanje ureditve, določene z ZASP-B, ki pristojnemu organu ne omogoča izvajanja nadzora nad kolektivnimi organizacijami, ali celo popolna odprava nadzora države nad delovanjem kolektivne organizacije - z ZASP-B je bil sprejet pristop, da naj delo kolektivne organizacije nadzorujejo predvsem imetniki pravic, državni organ pa praviloma ne, ker se delovanje kolektivne organizacije nanaša na upravljanje zasebnih pravic, kar je v interesu imetnikov pravic; izvajanje določb ZASP-B oziroma ZASP je pokazalo, da tolikšna sprostitev nadzora nad kolektivnimi organizacijami v slovenskem prostoru ni primerna, sploh če imetniki pravic nimajo na razpolago dovolj ukrepov, ki bi jim omogočili nadzor nad kolektivno organizacijo; zaradi pomanjkanja tradicije kolektivnega upravljanja pravic v slovenskem prostoru in sodne prakse, ki se šele razvija, ni primerno, da bi se nadzor prepustil izključno imetnikom pravic, ki so v razmerju do kolektivne organizacije šibkejša stran;

- vzpostavitev inšpekcijskega nadzora pristojnega organa z zelo širokimi pooblastili po vzoru Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence (Uradni list RS, št. 36/08 in 40/09) - po tej variantni rešitvi se najbolj okrepi nadzor pristojnega organa, kar kljub uvedbi ukrepov za imetnike pravic prenaša nadzor nad upravljanjem z zasebnimi pravicami na državni organ; ker upravljajo kolektivne organizacije zasebne pravice, je primernejše, da se najbolj okrepi nadzor imetnikov pravic in ne državnega organa; ta naj posreduje, če bodo ugotovljene sistemske nepravilnosti v delovanju kolektivne organizacije, ki bodo terjale ukrepanje v javnem interesu; pristojni organ ne sme postati organ, ki bo odločal o tem, ali je kolektivna organizacija posameznemu uporabniku pravilno izdala račun ter ali je posameznemu imetniku pravic pravilno obračunala avtorski honorar in nadomestilo - reševanje individualnih sporov mora ostati v pristojnosti sodišč, ki bodo po ugotovitvi vseh dejstev in okoliščin ustrezno odločila o zahtevkih strank; ob tem je potrebno poudariti, da nadzor nad izvajanjem nekaterih določb že sedaj izvaja TIRS, zato ni potrebno, da se poleg TIRS dajo inšpekcijska pooblastila tudi pristojnemu organu. TIRS že sedaj s sredstvi davkoplačevalcev odloča o prekrških zaradi kršitve zasebnih pravic sorazmerno majhnega števila imetnikov pravic .

Predlagana rešitev se kaže kot najprimernejša za zagotovitev najnujnejšega nadzora državnega organa nad delovanjem kolektivne organizacije.

b) Način reševanja:

- vprašanja, ki se bodo reševala s predlaganim zakonom

Vse ugotovljene pomanjkljivosti sedanje ureditve se rešujejo s predlaganim zakonom. V ZASP se prenašajo določbe Direktive 2011/77, uvaja se varstvo avdiovizualnih izvedb, dogovorjeno s Pekinško pogodbo o varstvu avdiovizualnih izvedb ter predvsem rešujejo pomanjkljivosti sedanjega sistema kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic, ki se najbolj odražajo pri nepregledni, nejasni in nepreverljivi delitvi zbranih sredstev. Zmanjšujejo ali odpravljajo se tudi administrativne ovire ter odpravljajo nekatere druge manj pomembne pomanjkljivosti, npr. pri privatnem in drugem lastnem reproduciranju, Svetu, prekrških.

- vprašanja, ki jih bodo urejali izvršilni predpisi, in seznam izvršilnih predpisov, ki bodo prenehali veljati

Vprašanja v zvezi z mediacijo bo še naprej urejala Uredba o mediaciji v sporih v zvezi z avtorsko ali sorodnimi pravicami (Uradni list RS, št. 35/05), ki je zaradi predlaganih sprememb zakona ne bo potrebno spreminjati.

Z uveljavitvijo predlaganega zakona bosta prenehali veljati:

1. Uredba o zneskih nadomestil za privatno in drugo lastno reproduciranje (Uradni list RS, št. 103/06);

2. Uredba o arbitraži v sporih v zvezi z avtorsko ali sorodnimi pravicami (Uradni list RS, št. 65/06).

- vprašanja, ki se bodo reševala na drug način in kako (npr. kolektivne pogodbe)

Po predlaganih spremembah se bo višina nadomestila za privatno in drugo lastno reproduciranje, ki je sedaj določena z Uredbo Vlade Republike Slovenije, določala s skupnim sporazumom med kolektivno organizacijo in reprezentativnim združenjem uporabnikov, enako kot že velja za druge tarife za uporabo varovanih del.

- vprašanja, na katera ni mogoče poseči s predpisi

S predpisi ni mogoče poseči v izključne pravice imetnikov, razen če to dopuščajo mednarodne pogodbe in evropski pravni red.

- vprašanja, ki naj bi bila deregulirana (ni več potrebe po regulaciji)

V skladu s predlogom zavezancev za plačilo nadomesti za privatno in drugo lastno reproduciranje višina nadomestila za privatno in drugo lastno reproduciranje ne bo več določena z uredbo Vlade Republike Slovenije, ker jo bosta sporazumno določala kolektivna organizacija in reprezentativno združenje uporabnikov, enako kot že velja za druge tarife za uporabo varovanih del.

- vprašanja, ki se bodo reševala s predpisi, za katera je bilo poprej opravljeno eksperimentiranje in testiranje zaradi ugotovitve primernosti ukrepanja.

Ni takšnih vprašanj.

c) Normativna usklajenost predloga zakona:

Predlog zakona je usklajen z obstoječim pravnim redom in s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in mednarodnimi pogodbami, ki obvezujejo Republiko Slovenijo. Predlog zakona ne vpliva na druge predpise.

č) Usklajenost predloga predpisa:

Pri pripravi predlaganega zakona so bili, kolikor je to mogoče, upoštevani predlogi, ki so jih posredovali kolektivne organizacije, posamezni imetniki pravic, stanovska združenja imetnikov pravic, sindikalna združenja imetnikov pravic, reprezentativna združenja uporabnikov, posamezni uporabniki, državni organi ter posamezni pravni strokovnjaki. Odpravljene ali zmanjšane so bile ugotovljene administrativne ovire ter, kolikor je mogoče, uvedene določbe, ki prinašajo zmanjšanje stroškov, povezanih s kolektivnim upravljanjem pravic (npr. elektronsko poslovanje kolektivnih organizacij z imetniki pravic in uporabniki varovanih del, izdaja skupnega računa nekaterim uporabnikom, podaljšano poročevalsko obdobje pri nadomestilu za privatno in drugo lastno uporabo, omejitev stroškov postopka pred Svetom).

Nekaterih prejetih predlogov ni mogoče upoštevati, ker nasprotujejo mednarodnim pogodbam ali evropskemu pravnemu redu ali pa bi pomenili neutemeljen ali nesorazmeren poseg v pravice drugih. Kolektivne organizacije niso državni organi, ampak subjekti zasebnega prava, ki so trenutno organizirani kot društvo, zavod ali gospodarsko interesno združenje (statusna oblika kolektivne organizacije ni določena, morajo pa biti organizirane kot pravne osebe). Tudi uporabniki avtorskega dela ali predmeta sorodne pravice so najrazličnejši, med njimi so npr. posamezne fizične osebe, skupine fizičnih oseb (npr. pevski zbori), izobraževalne ustanove, kulturne ustanove, različna združenja, državni organi, gospodarski subjekti, npr. samostojni podjetniki, podjetniki posamezniki, gospodarske družbe. Med imetniki pravic in uporabniki varovanih del obstaja velik konflikt interesov. Imetniki pravic želijo praviloma zadržati čim večji obseg pravic ter za uporabo svojih del iztržiti čim več, uporabniki teh del pa želijo doseči čim večjo omejitev avtorske ali sorodnih pravic ter plačati čim manj za uporabo varovanih del. Razmerje med avtorjem, imetnikom sorodne pravice ali kolektivno organizacijo ter uporabnikom avtorskega dela ali predmeta sorodne pravice je zasebne narave, v katerega država poseže le toliko, kolikor je to nujno potrebno za vzpostavitev ravnotežja med različnimi ustavno varovanimi pravicami. Ker pomeni vsak poseg v to občutljivo razmerje poseg v ustavno varovano pravico najmanj ene strani, je potrebno tak poseg dobro utemeljiti in pretehtati posledice za obe strani. S predlaganim zakonom so se, kolikor je mogoče, upoštevali interesi imetnikov pravic in uporabnikov varovanih del z namenom zagotovitve učinkovitega varstva avtorske in sorodne pravice, vključno s kolektivnim upravljanjem teh pravic, ob hkratnem upoštevanju interesov uporabnikov varovanih del do izobraževanja, informiranosti, gospodarske pobude ipd.

Najpomembnejša vprašanja, ki so v predlogu rešena drugače, kot so predlagale ciljne skupine, na katere se zakon nanaša, so: odprava pogoja opravljanja kolektivnega upravljanja pravic kot nepridobitne dejavnosti kolektivne organizacije, odprava monopolnega položaja kolektivnih organizacij, uvedba kolektivnega upravljanja po pooblastilu oziroma zmanjšanje primerov kolektivnega upravljanja brez pooblastila imetnika pravice.

d) Povzetek Poročila o sodelovanju javnosti pri pripravi predloga zakona:

Predlog zakona je bil od 25. 1. do 16. 3. 2012 objavljen na spletni strani predlagatelja. V tem času je zainteresirana javnost poslala svoje predloge in pripombe.

Pripombe, mnenja in predloge so poslali: Združenje skladateljev in avtorjev za zaščito avtorske pravice Slovenije (Združenje SAZAS), ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, Zavod za uveljavljanje pravic izvajalcev in proizvajalcev fonogramov (Zavod IPF), Zavod za uveljavljanje pravic avtorjev, izvajalcev in producentov avdiovizualnih del Slovenije (Zavod AIPA), Društvo slovenskih pisateljev, Društvo slovenskih književnih prevajalcev, Društvo Slovenskih Založnikov, Društvo slovenskih skladateljev, Društvo za ENO glasbo, Društvo Asociacija, GLOSA-SKG

Sindikalna konferenca glasbenikov, Sindikat glasbenikov Slovenije, Združenje slovenska unija glasbenih ustvarjalcev (SUGU), Odvetniška zbornica Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije, Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije, Trgovinska zbornica Slovenije, Združenje kabelskih operaterjev Slovenije GIZ, Gasilska zveza Slovenije, Narodna in univerzitetna knjižnica, Inštitut za novejšo zgodovino, Mladinska knjiga Založba d.d., Amis d.o.o., T-2, d.o.o., Telekom Slovenije d.d., Založba Rokus Klett, d.o.o., Avtorska agencija za Slovenijo d.o.o., Informacijski pooblaščenec RS, Ministrstvo za obrambo, TIRS, pravna strokovnjaka s Pravne fakultete Univerze v Mariboru in en posamezni imetnik avtorske pravice.

Predlagatelj je upošteval več prejetih pripomb, npr. črtanje določb o pristojbinah pred pristojnim organom, spremembe pri nadomestilu za privatno in drugo lastno uporabo, črtanje določbe o obveznem kolektivnem upravljanju, če zastopnik upravlja avtorske pravice za več kot 100 avtorskih del več kot 10 avtorjev hkrati, uvedba obveznosti elektronskega poslovanja kolektivne organizacije z imetnikom pravic in uporabnikom varovanih del, črtanje določb o odgovornosti članov organov upravljanja in nadzora kolektivne organizacije, črtanje določbe o prenosu nerazdeljenih sredstev avtorskih honorarjev in nadomestil na državne organe, spremembe v zvezi s pristojnostjo in sestavo Sveta, stroški postopka pred njim, črtanje nekaterih novih obveznosti priprave gradiv in njihove obravnave na skupščini kolektivne organizacije, spremembe določb v zvezi z nadzorom pristojnega organa v primerjavi s prvotnim predlogom.

Predlagatelj ni upošteval predlogov in pripomb, ki so v nasprotju z evropskim pravnim redom ali mednarodnimi pogodbami, npr. predlogov v zvezi s pravico dajanja na voljo javnosti in pravico javnega posojanja, predloga Informacijskega pooblaščenca za uvedbo nove omejitve avtorske pravice za namene reproduciranja javnega značaja, predloga Ministrstva za obrambo za oprostitev plačila nadomestila za društva, ki delujejo v javnem interesu na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in imajo status humanitarnih organizacij, predloga za ohranitev pogoja opravljanja kolektivnega upravljanja pravic kot nepridobitne dejavnosti kolektivne organizacije. Prav tako ni upošteval predlogov, ki niso v zadostni meri utemeljevali predlagane spremembe ali pa bi pomenili nepotreben ali nesorazmeren poseg v obstoječo ureditev, ter posledično ne bi prispevali k izboljšanju ureditve, npr. predlogi v zvezi z avdiovizualnimi deli, predlogi za vzpostavitev nove pravice izvajalcev v primeru javne priobčitve fonogramov.

Bistvena vprašanja, pri katerih niso bile upoštewane prejeti pripombe, predlogi in mnenja:

- Odprava monopolnega položaja kolektivnih organizacij in uvedba kolektivnega upravljanja po pooblastilu: cilj predloga zakona je vzpostavitev preglednega in učinkovitega delovanja kolektivnih organizacij, kar je mogoče doseči le z odpravo monopolnega položaja kolektivnih organizacij in možno uvedbo konkurence med njimi. Ker bo lahko z istimi pravicami na isti vrsti del kolektivno upravljalo več kolektivnih organizacij, je nujna določitev kolektivnega upravljanja pravic na podlagi pooblastila imetnika teh pravic - v tem primeru bo imela kolektivna organizacija na voljo vse podatke o varovanem delu, imetniku pravice in pravicah na tem delu, kar je bistveno za pravilno delitev zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil. Monopolni položaj se ohranja le glede kolektivnega upravljanja pravice do nadomestila za privatno in drugo lastno reproduciranje oziroma uporabo, kjer zaradi pavšalne narave nadomestila in nezmožnosti ugotavljanja dejanske uporabe dela tudi ni možna konkurenca med kolektivnimi organizacijami. Domneva, da kolektivna organizacija zastopa vse imetnike pravic se vzpostavlja za primer dejanskega ali zakonitega monopola (torej za nadomestila za privatno in drugo lastno reproduciranje oziroma uporabo), kar olajšuje položaj uporabnikov varovanih del. Kljub tej

domnevi, lahko imetnik pravice vselej izrecno prepove kolektivni organizaciji upravljanje svojih pravic.

- Zmanjšanje primerov obveznega kolektivnega upravljanja oziroma zmanjšanje primerov upravljanja pravic brez pooblastila imetnika pravice: nujno je, da se imetnikom pravic in uporabnikom del omogoči individualno urejanje razmerij, če to želijo, zato se primeri obveznega kolektivnega upravljanja zmanjšujejo le na tiste primere, kjer je z evropskim pravnim redom določeno, da se mora neka pravica upravljati prek kolektivne organizacije in tiste primere, kjer zaradi narave pravice individualno upravljanje ni mogoče. Razen v primerih obveznega kolektivnega upravljanja bo torej imetnik lahko svoje pravice upravljal individualno.

- Izdaja skupnega računa: S predlaganim zakonom se delno sledi predlogom za določitev obveznosti kolektivnih organizacij, da izdajo uporabnikom varovanih del skupni račun. Temu predlogu nasprotujejo nekateri imetniki pravic, ki med drugim menijo, da predlog protiustavno posega v njihove pravice, da pomeni nelogično ureditev glede na predlagano uvedbo konkurence ter da je izvedba ene položnice prezapletena. Predlagan je kompromis, in sicer se določa obveznost izdaje skupnega računa le za določen način uporabe varovanih del v npr. lokalih, trgovinah, frizerskih salonih, za preostale načine uporabe varovanih del pa ne.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

- ocena finančnih sredstev za državni proračun

Predlagane rešitve ne bodo imele posledic za državni proračun. S sprejetjem predlaganega zakona se bo predvidoma v kratkoročnem obdobju povečalo število zahtev za pridobitev dovoljenja za kolektivno upravljanje pravic in s tem kolektivnih organizacij, ki jih bo nadzoroval pristojni organ, kar bo rešeno znotraj razpoložljivih proračunskih sredstev.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

– sredstva so zagotovljena v sprejetem državnem proračunu v okviru naslednjih podprogramov

Sredstva za dve nujni novi zaposlitvi višjih svetovalcev niso zagotovljena v sprejetem državnem proračunu.

– sredstva bodo zagotovljena z rebalansom oziroma spremembami državnega proračuna.

Sredstva za dve nujni novi zaposlitvi višjih svetovalcev še niso zagotovljena z rebalansom oziroma spremembami državnega proračuna

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE⁶

Prikaz ureditve v drugih pravni sistemih je povzet po primerjalni študiji, ki so jo za naročnika – Ministrstvo Republike Slovenije za kulturo, pripravili Urša Chitrakar, Tina Prešeren, Maja Pušnik in Matej Verbajs in ki poleg ostalega vključuje pregled avtorskopравnih predpisov Avstrije, Nemčije, Madžarske, Francije, Belgije, Nizozemske, Danske, Norveške, Švedske in Finske

- prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih,

1. Trajanje varstva in nove pravice po Direktivi 2011/77

Države članice evropske unije še niso prenesle določb Direktive 2011/77 v svoj pravni red. Rok za prenos določb te direktive v nacionalni pravni red poteče namreč šele 1. novembra 2013. Zaradi natančnih določb Direktive 2011/77 ni pričakovati razlik pri prenosu določb direktive v nacionalni pravni red.

2. Kolektivno upravljanje

Ureditev kolektivnega upravljanja avtorskih pravic je zelo raznoliko. Ponekod zakonodajalec izrecno predpiše statusnopravno obliko in način ustanovitve kolektivnih organizacij (npr. v Avstriji, na Madžarskem, v Franciji, v Belgiji), drugje se ravnajo po splošnih predpisih, ki veljajo za ostale gospodarske družbe ali organizacije (npr. v Nemčiji, na Nizozemskem in v nordijskih državah).

Razlikuje se tudi ureditev glede monopolnega položaja kolektivnih organizacij. V Avstriji je monopolni položaj kolektivnih organizacij predpisan v zakonu (za vse kolektivne organizacije), drugje je tak položaj zagotovljen samo nekaterim kolektivnim organizacijam, ki jim zaupano upravljanje z določenimi vrstami pravic, za druge pa velja načelo konkurence. Tako je na Madžarskem, kjer morajo biti takšne kolektivne organizacije posebej registrirane in kjer velja pravilo, da se za eno vrsto avtorskih del registrira samo ena kolektivna organizacija. Podobno je na Nizozemskem in na Finskem, kjer dovoljenje za delovanje nekaterih kolektivnih organizacij (npr. tistih, ki pobirajo nadomestila za privatno reproduciranje in javno izposajo) podeljuje minister za pravosodje in tako dovoljenje podeli le eni organizaciji. Drugje zakonodaja monopolnega položaja kolektivnih organizacij ne ureja in načeloma velja, da je konkurenca med več kolektivnimi organizacijami mogoča. Vendar v teh primerih večinoma velja, da so si kolektivne organizacije monopolni položaj izborile na trgu (Nemčija, Danska, Norveška, Švedska).

Razmerja med kolektivnimi organizacijami in njihovimi člani se praviloma urejajo z notranjimi pravili teh organizacij. V Franciji zakon izrecno predpisuje možnosti članov kolektivnih organizacij, da zahtevajo predložitev in vpogled v dokumentacijo, pod določenimi pogoji pa celo imenujejo strokovnjaka, ki pripravi poročilo o delovanju kolektivne organizacije. V Belgiji imajo člani kolektivnih organizacij položaj družbenikov in v zvezi z upravljanjem in nadziranjem delovanja kolektivnih organizacij pravice družbenikov v skladu s predpisi o gospodarskih družbah. Poleg tega lahko na podlagi določb avtorskega zakona zahtevajo nekatere dokumente in informacije kot so letna poročila, poročila revizorjev, zneske izplačil poslovnim osebam, tarife in podatke o delitvi sredstev nadomestil. Na Madžarskem pa lahko vsak član kolektivne organizacije sproži spor pred rednim sodiščem zaradi nezakonite odločbe organa kolektivne organizacije v 30 dneh, odkar je izvedel zanjo.

Za reševanje konfliktov med kolektivnimi organizacijami, ki zastopajo imetnike pravic in uporabniki del iz repertoarja kolektivnih organizacij, imajo države večinoma urejene mehanizme za izvensodno reševanje sporov kot so postopki mediacije, arbitraže ali postopki pred

⁶ Prikaz ureditve v drugih pravni sistemih je povzeta po primerjalni študiji, ki so jo za naročnika – Ministrstvo Republike Slovenije za kulturo, pripravili Urša Chitrakar, Tina Prešeren, Maja Pušnik in Matej Verbajs in ki poleg ostalega vključuje pregled avtorskopравnih predpisov Avstrije, Nemčije, Madžarske, Francije, Belgije, Nizozemske, Danske, Norveške, Švedske in Finske.

posebnimi razsodišči ali strokovnimi telesi. V večini držav si stranke lahko same izberejo postopek, ki ga želijo uporabiti. Postopek mediacije poznajo na Madžarskem, v Franciji, na Nizozemskem, Danskem in Norveškem in se največkrat uporablja glede sporov v zvezi s kabelsko retransmisijo, v nekaterih primerih tudi za reševanje drugih sporov. Arbitražni postopek poznajo v večini nordijskih držav in v Nemčiji, kjer je postopek pred arbitražnim svetom procesna predpostavka za vložitev tožbe pred rednim sodiščem in. Najbolj pogosto pa se izvensodno reševanje sporov s področja kolektivnega upravljanja pravic zaupa posebnim strokovnim telesom ali razsodiščem, tako je npr. na Norveškem, Danskem, v Belgiji, Avstriji in na Madžarskem.

Zelo raznolika je ureditev glede nadzora nad delovanjem kolektivnih organizacij. Praviloma je v državah z dolgoletno tradicijo delovanja kolektivnih organizacij, nadzor omejen na poročanje pristojni vladni službi ali ministru (na Danskem, Norveškem, Finskem). Kolektivne organizacije večinoma same poskrbijo za transparentnost svojega delovanja tako, da samoiniciativno objavljajo podatke in dokumentacijo o svojem delovanju na svojih spletnih straneh, v letnih poročilih in drugih publikacijah.

V Avstriji in Nemčiji je nadzor nad kolektivnimi organizacijami strožji. V Avstriji poznajo poseben nadzorni organ za kolektivne organizacije, ki zagotavlja, da kolektivne organizacije ustrezno izpolnjujejo zakonsko določene naloge. Ta organ ima v primeru ugotovljenih nepravilnosti na voljo različne ukrepe zoper vodstvo kolektivnih organizacij in v skrajnem primeru lahko kolektivni organizaciji celo prekliče dovoljenje za opravljanje dejavnosti. V Nemčiji nadzor nad kolektivnimi organizacijami opravlja patentni urad, ki zagotavlja da kolektivne organizacije ustrezno opravljajo svoje naloge. Patentni urad podeljuje kolektivnim organizacijam dovoljenja, od njih zahteva podatke in dokumentacijo, prisostvuje na sejah, zahteva menjavo vodstva kolektivnih organizacij in v skrajnem primeru prepove njihovo delovanje.

V Franciji so kolektivne organizacije dolžne poročati o svojem delovanju ministru, pristojnemu za kulturo. Z vladno uredbo pa je imenovana posebna stalna komisija za nadzor nad kolektivnimi organizacijami, ki lahko pregleduje delovanje, zahteva revizijo računovodskih izkazov, predložitve dokumentov in informacij ter o svojih ugotovitvah poroča parlamentu in vladi. Direktorji kolektivnih organizacij so po zakonu dolžni sodelovati s stalno komisijo in ji omogočiti dostop do podatkov, sicer se jim lahko izreče zaporna ali denarna kazen. Tudi na Madžarskem nadzor nad delovanjem kolektivnih organizacij izvaja minister za kulturo, ki (enkrat letno ali večkrat po potrebi) lahko preveri ali kolektivne organizacije izpolnjujejo zakonsko določene pogoje in pregleda njihovo dokumentacijo (statut, interna pravila poslovanja, pravila delitve zbranih sredstev, letna poročila, sklenjene sporazume itd). V primeru ugotovljenih kršitev lahko minister za kulturo kolektivne organizacije pozove k spoštovanju pravil in pravilnemu poslovanju, o njihovem nepravilnem delovanju obvesti tožilstvo in razveljavi registracijo kolektivnih organizacij, s čimer jim onemogoči nadaljnje delovanje. O svojih ukrepih mora madžarski minister za kulturo poročati ministru za pravosodje in patentnemu uradu.

V zadnjih letih sta nadzor nad delovanjem kolektivnih organizacij precej poostri tudi Belgija in Nizozemska, ki sta sprejeli posebne zakone o nadzoru nad kolektivnimi organizacijami. V Belgiji nadzor nad kolektivnimi organizacijami opravlja posebni nadzorni organ, ki deluje v okviru zveznega ministrstva. V primeru ugotovljenih nepravilnosti v delovanju kolektivnih organizacij lahko nadzorni organ kolektivnim organizacijam predlaga ukrepe, jim izreče opomin, zamenja člane uprave ali celo prepove opravljanje dejavnosti. Poleg tega belgijski kralj za kolektivne organizacije predpiše posebna računovodska pravila, v katerih določi tudi podatke in informacije, ki so jih kolektivne organizacije dolžne razkriti. Na Nizozemskem prav tako poznajo poseben svet za nadzor nad kolektivnimi organizacijami, ki izvaja nadzor zgolj nad nekaterimi kolektivnimi organizacijami. Nadzorni svet mora nekatere odločitve teh kolektivnih organizacij predhodno odobriti, člani tega sveta pa imajo tudi dostop do poslovnih prostorov kolektivnih organizacij, lahko se udeležujejo njihovih sej in pregledujejo dokumentacijo. V letu 2009 je bil nizozemskemu parlament predložen predlog sprememb zakona o nadzoru nad delovanjem kolektivnih organizacij, s katerim naj bi se pristojnosti nadzornega sveta še okrepile, predvsem tako, da bo imel na voljo učinkovitejše ukrepe za sankcioniranje kolektivnih organizacij.

Razširjena kolektivna licenca je institut, ki so ga začeli uporabljati v 60ih letih v nordijskih državah na področju radiodifuznega oddajanja avtorskih del. V teh državah je ta sistem dobro

razvit in se je razširil na številna druga področja, zlasti na področja sekundarne uporabe varovanih del, kjer se uporablja veliko število del, na katerih obstajajo pravice različnih imetnikov, ki jih je v praksi težko ali nemogoče identificirati (npr. na področju kableske retransmisije, reprografske reprodukcije, privatne reprodukcije in reprodukcije, ki je dovoljena nekaterim javnim ali socialnim ustanovam). Gre za ureditev, kjer zakon razširi učinek sporazumov, ki jih sklepajo kolektivne organizacije v imenu imetnikov pravic z reprezentativnimi organizacijami uporabnikov del. V teh sporazumih stranke v pogajanjih prosto določijo pogoje za uporabo del in višino nadomestil. Na podlagi zakonskih določb pa je učinek tako sklenjenih sporazumov razširjen tako, da velja tudi za dela tistih imetnikov pravic, ki sicer niso sodelovali pri pogajanjih (ker niso člani kolektivnih organizacij). Uporabniki imajo zato na podlagi pravil o razširjeni kolektivni licenci možnost neomejene uporabe vseh del, ki so iste vrste kot dela, za katera je bil sklenjen sporazum, imetniki pravic pa lahko zahtevke za poplačilo naslovijo le na kolektivno organizacijo, ne pa na uporabnike. V nekaterih državah lahko imetniki pravic svoja dela izvzamejo iz tega pravila, tako da izrecno prepovedo uporabo svojih del (Danska, Švedska), drugje pa te možnosti nimajo (Norveška, Finska). Možnost razširjene kolektivne licence so sprejele tudi nekatere druge države. Tako na Madžarskem zakon uporabnikom, ki so plačali nadomestilo kolektivni organizaciji omogoča, da na podlagi pravila o razširjeni kolektivni licenci, uporabljajo vsa varovana dela iste vrste. Na Nizozemskem in v Belgiji se pravilo razširjene kolektivne licence uporablja za kabelsko retransmisijo.

3. Vsebinske omejitve avtorskih pravic

Vse države so prilagodile svoje zakone Direktivi 2001/29/ES v delu glede vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic, vendar je med njimi še vedno precej razlik. Nobena država v svojo zakonodajo ni prevzela vseh omejitev, ki jih vsebuje Direktiva 2001/29/ES. V vseh državah pa v zakonih obstajajo poleg omejitev, ki jih določa Direktiva, tudi nekaj dodatnih omejitev, ki jih države niso odpravile.

Privatno reproduciranje je prav tako urejeno zelo različno. Praviloma se za reprografsko reprodukcijo sklepa sporazume med kolektivnimi organizacijami in predstavniki uporabnikov, zato se tudi tarife za tovrstno uporabo del določajo v pogajanjih. Drugače je pri tonskem in slikovnem snemanju, kjer višino nadomestil večinoma določi državni akt, npr. zakon ali vladna uredba. V Franciji višino nadomestil določi posebna komisija, katere člani so tako predstavniki upravičencev do plačila nadomestila kot predstavniki zavezancev, predstavniki organizacij potrošnikov in predstavniki oblasti. Na Nizozemskem višino nadomestil določi pogajalski odbor, sestavljen iz predstavnikov gospodarstva in imetnikov pravic, v Nemčiji pa od leta 2008 višine zneskov nadomestil ne določa več zakonodajalec, ampak se o njih dogovorijo kolektivne organizacije in predstavniki uvoznikov in proizvajalcev naprav oziroma drugih zavezancev za plačilo nadomestila.

Za prazne nosilce zvoka in slike (in podatkov) se nadomestila plačujejo na Finskem, Švedskem, Danskem, Nizozemskem, v Belgiji, v Franciji, na Madžarskem, v Nemčiji in Avstriji. Nadomestila od naprav za tonsko in slikovno snemanje se plačujejo v Nemčiji, Avstriji in Belgiji. V Belgiji je s kraljevim odlokom predpisano nadomestilo za fotokopirne stroje, pisarniške razmnoževalne naprave in skenerje in tudi nadomestilo, ki se plačuje za vsako posamezno kopijo (stran) varovanega dela. Za reprografске naprave plačujejo nadomestila tudi na Madžarskem in v Avstriji, kjer nadomestila plačujejo tudi tisti, ki opravljajo dejavnost fotokopiranja. Posebnost norveške ureditve je, da za dovoljeno privatno reproduciranje (razen za reprografsko in digitalno reprodukcijo) avtorjem iz državnega proračuna namenijo sredstva, ki se jim razdelijo v obliki letnih štipendij.

- prikaz ureditve v pravnem redu EU

1. Kolektivno upravljanje

Področje kolektivnega upravljanja pravni akti Evropske unije posebej še ne urejajo, zato to področje v Evropski uniji ni poenoteno (Predlog Direktive Evropskega parlamenta in Sveta o kolektivnem upravljanju avtorskih in sorodnih pravic ter izdajanju večozemeljskih licenc za pravice za glasbena dela za spletno uporabo na notranjem trgu je bil objavljen 17. julija 2012⁷). Možnost kolektivnega upravljanja pravic določajo Direktiva Sveta št. 93/83/EGS z dne 27.

⁷ http://www.uil-sipo.si/fileadmin/upload_folder/novice_dogodki/EU_COM_2012__372_Predlog_direktive.doc

septembra 1993 o uskladitvi določenih pravil o avtorski in sorodnih pravicah v zvezi s satelitskim radiodifuznim oddajanjem in kabelsko retransmisijo (UL L 248 z dne 6. 10. 1993, str. 15), Direktiva št. 2001/84/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2001 o sledni pravici v korist avtorja izvirnega umetniškega dela (UL L 272 z dne 13. 10. 2001, str. 32) in Direktiva 2011/77.

Prva v 9. členu določa obvezno kolektivno upravljanje pravice kabelske retransmisije avtorskih del in predmetov sorodnih pravic. V skladu z drugim odstavkom 9. člena se v primeru, da imetnik pravic uveljavljanja pravic ni prenesel na kolektivno organizacijo, šteje, da je kolektivna organizacija, ki uveljavlja pravice iste kategorije, pooblaščen za uveljavljanje njegovih pravic. Kadar pravice te kategorije uveljavlja več kot ena kolektivna organizacija, se imetnik pravic prosto odloča, katero od kolektivnih organizacij šteje za pooblaščen za uveljavljanje svojih pravic. Imetnik pravic iz tega odstavka ima enake pravice in obveznosti, ki izhajajo iz dogovora med kolektivno organizacijo, ki šteje za pooblaščen za uveljavljanje njegovih pravic, kot imetniki pravic, ki so to kolektivno organizacijo pooblastili, in se lahko sklicuje na te pravice v obdobju ki ga določijo zadevne države članice in ki ni krajše od treh let od datuma kabelske retransmisije, v katero je vključeno njegovo delo ali predmet sorodnih pravic. V 10. členu je določena izjema od obveznega kolektivnega upravljanja za tiste pravice, ki jih izvršuje RTV organizacija glede lastnih oddaj, ne glede na to, ali so zadevne pravice njene lastne ali pa so jih nanje prenesli drugi imetniki pravic.

Direktiva št. 2001/84/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2001 o sledni pravici v korist avtorja izvirnega umetniškega dela (UL L 272, 13.10.2001, str. 32) v drugem odstavku 6. člena določa, da lahko države članice poskrbijo za obvezno ali neobvezno kolektivno upravljanje te pravice.

Direktiva 2011/77 določa obvezno kolektivno upravljanje, torej prek kolektivne organizacije, nove pravice izvajalca do dodatnega nadomestila, ki ga plača proizvajalec fonograma. Rok za prenos določb te direktive v nacionalni pravni red poteče 1. novembra 2013.

2. Vsebinske omejitve avtorskih pravic

Izjeme in omejitve so urejeni v Direktivi št. 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL L 167 z dne 22. 6. 2001, str. 10; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2001/29). V skladu s točko (a) in (b) drugega odstavka 5. člena je dovoljeno reproduciranje na papir ali podoben nosilec in v vseh medijih, ki jih izdelata fizična oseba za zasebno uporabo in v namene, ki niso posredno ali neposredno komercialni, ob pogoju, da imetniki pravic prejmejo pravično nadomestilo, pri katerem se upošteva uporaba ali neuporaba tehničnih ukrepov na reproduciranem delu ali predmetu.

- prikaz ureditve v najmanj treh pravnih sistemih držav članic EU

1. Kolektivno upravljanje

V **Avstriji** delovanje kolektivnih organizacij ureja Zakon o kolektivnih organizacijah⁸. Kolektivne organizacije zakon definira kot podjetja, usmerjena v upravljanje avtorskih in sorodnih pravic tako, da uporabnikom proti plačilu nadomestila podeljujejo dovoljenja za uporabo varovanih del in uveljavljajo druge zahteve po avtorskem zakonu. Kolektivne organizacije so lahko organizirane kot zadruga ali kot kapitalske družbe s sedežem v Avstriji. Kolektivne organizacije so neprofitne in morajo jamčiti za ustrezno izpolnjevanje zakonskih nalog in dolžnosti. Za izpolnjevanje slednjega pogoja mora imeti kolektivna organizacija poklicno in strokovno usposobljeno vodstvo; ta pogoj je izpolnjen, če je vsaj en sodelavec, ki so mu zaupane poslovodske naloge, v kolektivni organizaciji redno zaposlen in strokovno usposobljen.

⁸ *Verwertungsgesellschaftengesetz*, BGBl. I Nr. 9/2006, 82/2006, 1/2010 in 50/2010

Kolektivne organizacije lahko delujejo le z dovoljenjem nadzornega organa. Dovoljenje za upravljanje določene pravice se lahko podeli samo eni kolektivni organizaciji. Če se za dovoljenje potegujeta dve ali več, se dovoljenje podeli tisti, od katere je pričakovati, da bo naloge najboljše opravljala. Pri tem se šteje, da bodo obstoječe kolektivne organizacije naloge opravljale bolje od tistih, ki jim še ni bilo podeljeno nobeno dovoljenje. Če tudi po tem kriteriju ni mogoče odločiti, se dovoljenje podeli tisti kolektivni organizaciji, od katere je pričakovati, da bo z zahtevki najboljše ravnala z ekonomskega vidika. Če je tudi ekonomski pomen enako velik, je odločilen časovni vrstni red prijave. Dovoljenje se izda za nedoločen čas. Tudi sicer naj se dovoljenje ne bi podeljevalo več kolektivnim organizacijam, kot je to potrebno za učinkovito in ekonomično uveljavljanje pravic imetnikov pravic in pravic uporabnikov. Če za dovoljenje zaprosi nova kolektivna organizacija, mora nadzorni organ pozvati obstoječe kolektivne organizacije, ki izpolnjujejo pogoje za podelitev tega dovoljenja, da se prav tako prijavijo za izdajo dovoljenja. Če kolektivna organizacija pri uveljavljanju pravic in zahtevkov prekorači obseg pooblastil iz dovoljenja, mora nadzorni organ na zahtevo udeleženca ali po uradni dolžnosti kolektivni organizaciji s sklepom naložiti opustitev teh dejanj. Prenos pravic na kolektivno organizacijo z namenom skupnega uveljavljanja nima učinka, kolikor je opravljen preko pooblastil iz dovoljenja. Če je namen združitve dveh ali več kolektivnih organizacij v eno, morajo o tem obvestiti nadzorni organ. Če ta v roku štirih tednov združitve ne prepove, je ta dovoljena. O izvedeni združitvi je treba takoj obvestiti nadzorni organ, ki to objavi na spletni strani. Združitve kolektivnih organizacij ni podvržena nadzoru po kartelnem zakonu. Napovedno združitve se lahko prepove, če ne ponudi popolnega jamstva, da bo primerno izpolnjevala naloge, ki so bile zaupane dosedanjim kolektivnim organizacijam. Tudi nadzorni organ lahko predlaga, da se preveri možnosti za združitve ene ali več kolektivnih organizacij, če je pričakovati, da bo takšna združitve omogočila smotrnejše in varčnejše upravljanje z avtorskimi pravicami.

Delovanje kolektivnih organizacij nadzoruje nadzorni organ, ki skrbi za ustrezno izpolnjevanje zakonskih nalog in dolžnosti. To funkcijo je v Avstriji do nedavnega opravljal KommAustria, s 1. oktobrom 2010 pa je nadzor nad delovanjem kolektivnih organizacij prevzel Nadzorni organ za kolektivne organizacije (*Aufsichtsbehörde für Verwertungsgesellschaften*), ki je samostojen organ, podrejen Ministrstvu za pravosodje. Po izdaji dovoljenja za kolektivno uveljavljanje avtorskih pravic lahko nadzorni organ kadarkoli preveri, če kolektivna organizacija še izpolnjuje pogoje za izdajo dovoljenja. Preverjanje je obvezno vsakih deset let. Če pregled pokaže, da kolektivna organizacija ne izpolnjuje več (vseh) pogojev, nadzorni organ dovoljenje delno ali v celoti prekliče. Nadzorni organ skrbi, da kolektivne organizacije svoje naloge po tem zakonu ustrezno izpolnjujejo. Kolektivna organizacija je dolžna nadzornemu organu dati vse zahtevane informacije o poslovanju ter mu omogočiti vpogled v poslovne knjige in druge dokumente. Nadzorni organ ima pravico sodelovati na generalni skupščini in, če so sklicane, tudi na sejah nadzornega in posvetovalnega sveta. Sodelovanje obsega podajanje razlag in pobud. Če kolektivno organizacijo vodi kolektivni organ, lahko nadzorni svet na svojo zahtevo s podajanjem razlag in pobud sodeluje tudi v tem organu. Nadzorni organ lahko, če ugotovi pomanjkljivosti pri poslovanju, kolektivni organizaciji s sklepom naloži izvedbo določenih ukrepov in določi rok za njihovo realizacijo. Če kolektivna organizacija tega pravočasno ne izpolni, lahko nadzorni organ kolektivni organizaciji naloži odpoklic odgovornega organa in v določenih primerih celo prekliče dovoljenje. S sklepom, s katerim prekliče dovoljenje (zaradi neizpolnjevanja pogojev za delovanje ali zaradi neizpolnjevanja obveznosti), mora nadzorni organ čas začetka učinkovanja preklica določiti tako, da je nadaljnje uveljavljanje zadevnih pravic in zahtevkov v največji meri nemoteno. Če se hkrati s preklicem dovoljenja podeli dovoljenje drugi kolektivni organizaciji, se pogodbe prenesejo na novo kolektivno organizacijo,

pravila prejšnje kolektivne organizacije ostanejo v veljavi, prav tako dovoljenja za uporabo, ki jih je podelila prejšnja kolektivna organizacija. Prenesejo se tudi pogodbe o upravljanju, razen če upravičenec (tj. posamezni član) temu v roku štirih tednov od objave preklica in podelitve dovoljenja novi kolektivni organizaciji pisno ugovarja. Prejšnja kolektivna organizacija mora novi predati vso dokumentacijo in informacije, potrebne za uveljavljanje pravic in zahtevkov.

Kolektivne organizacije morajo v svojih organizacijskih predpisih predvideti primeren način za sodelovanje članov pri oblikovanju volje kolektivne organizacije. Če sta v eni kolektivni organizaciji dve ali več skupin članov z različnimi interesi, je treba skrbeti za njihovo uravnoteženo upoštevanje. Pri tem je treba na primeren način zagotoviti, da lahko kolektivna organizacija svoje naloge učinkovito opravlja in da potrebne spremembe predpisov niso po nepotrebem otežene.

Kolektivne organizacije morajo nadzornemu organu sporočiti vsako spremembo oseb, pooblaščenih za zastopanje, in ga nemudoma seznaniti z vsako spremembo organizacijskih predpisov (zadružne pogodbe, družbene pogodbe, pravil in statuta), s splošnimi pogoji za sklenitev skupnih sporazumov, z vzajemnimi pogodbami, s pravili o delitvi nadomestil in z njihovimi spremembami, s tarifami in njihovimi spremembami, s skupnimi pogodbami, s sklepi generalne skupščine, nadzornega in posvetovalnega sveta ter drugih odborov ali komisij, z letnimi poročili in če nadzorni organ tako zahteva, tudi z odločitvami v sodnih in drugih postopkih, v katerih je kolektivna organizacija stranka. Če namerava kolektivna organizacija spremeniti splošne pogoje za sklepanje pogodb za uveljavljanje pravic, mora o tem obvestiti nadzorni organ. Ta lahko spremembo v roku štirih tednov prepove, če sprememba ne ustreza zahtevi po primernosti in enotnosti. Pred iztekom tega roka spremenjenih pogojev ni dovoljeno uporabljati. Za imetnike pravic morajo biti v vsakokrat veljavnem besedilu, na njihovo zahtevo tudi v tiskani obliki dostopni naslednji dokumenti: dovoljenje nadzornega organa za delovanje kolektivne organizacije, notranji organizacijski predpisi, splošni pogoji za sklepanje pogodb, pravila delitve nadomestil, pravila za nakazila za t. i. socialne in kulturne sklade, področja dejavnosti za preteklo leto, pri čemer je treba paziti na varstvo podatkov upravičencev. Kolektivna organizacija mora na svoji spletni strani javno objaviti tudi: seznam upravičencev s podatki o morebitnih vsebinskih ali krajevnih omejitvah pri uresničevanju pravic, seznam sklenjenih vzajemnih pogodb s tujimi kolektivnimi organizacijami, skupnih sporazumov in zanje veljavnih pravil, tarife, po katerih se obračunava pravica do nadomestila, če za posamezen primer ne velja skupni sporazum, pravila ali poseben dogovor. Kolektivne organizacije morajo vsakomur brezplačno posredovati informacije o tem, ali na območju Avstrije zahtevajo izključno pravico za nameravan način uporabe avtorskega dela ali predmeta sorodne pravice. Če je odgovor na takšno vprašanje povezan s posebnimi stroški, lahko kolektivna organizacija s soglasjem nadzornega organa odgovor veže na plačilo vnaprej določenega zneska. Kolektivna organizacija mora letnemu poročilu priložiti poročilo s podatki o poteku poslovanja in stanju kolektivne organizacije, o razvoju članstva in uveljavljanjih pravic, o prihodkih, o stroških upravljanja, o nakazilih socialnim in kulturnim skladom in razdeljenih prispevkih. Če revizor pri preizkusu letnega poročila ugotovi dejstva, ki kažejo, da kolektivna organizacija ne more izpolnjevati svojih obveznosti ali da kolektivna organizacija v prihodnosti ne bo sposobna izpolnjevati svojih obveznosti, mora o tem obvestiti nadzorni organ. Kolektivna organizacija mora podatke o sklenjenem skupnem sporazumu nemudoma objaviti na svoji spletni strani in v svojem glasilu, če takšno glasilo obstaja (slednje velja tudi za organizacije uporabnikov).

Kolektivne organizacije in združenja uporabnikov lahko po potrebi sklenejo skupne sporazume (*Gesamtvertrag*), s katerimi določijo vsebino pogodbe, s katero kolektivna organizacija podeli uporabnikom del in drugih predmetov varstva dovoljenje za uporabo avtorskega dela in nadomestilo za uporabo. Če potrebujejo uporabniki za določeno vrsto uporabe soglasje več kolektivnih organizacij, lahko združenje uporabnikov zahteva skupna pogajanja za sklenitev skupnih sporazumov. Določbe skupnega sporazuma veljajo kot sestavni del posamičnih pogodb z uporabniki. Če tega skupni sporazum ne izključuje, se lahko posamezniki s pogodbo dogovorijo tudi kaj drugega, pod pogojem, da so za uporabnika ugodnejši in da to potrdi organizacija uporabnikov. Skupni sporazumi o poplačilu zakonsko določenih pravic do nadomestila vežejo člane organizacije uporabnikov tudi brez sklenitve posamične pogodbe. Skupni sporazum, ki se sklene v pisni obliki, mora vsebovati zlasti določbe o višini in obliki izračunavanja in plačevanja nadomestila za izdajo soglasja za uporabo ali zakonsko določenega nadomestila. Prav tako mora skupni sporazum preventivno določiti, da se morebitni spori med kolektivno organizacijo in člani organizacij uporabnikov rešujejo po mirni poti. V tem smislu se lahko določi, da sprte strani pred vložitvijo tožbe uporabijo mirne rešitve spora s pogajanja – to še posebej velja za spore o sklenitvi ali spremembi posamičnih pogodb zlasti glede odmere nadomestil in uvrstitve v tarifne razrede. V skupnem sporazumu si kolektivna organizacija v okviru mogočega lahko tudi zagotovi, da ji bodo člani organizacij uporabnikov redno posredovali informacije, potrebne za izračun in delitev nadomestil. Skupni sporazumi se lahko sklenejo samo za nedoločen čas (drugačni dogovori so neveljavni), stranke pa jih lahko kadarkoli preklicajo, spremenijo ali nadomestijo z novim sporazumom. Če med strankami ni soglasja, na zahtevo ene od strank o tem odloči senat za avtorsko pravo (*Urheberrechtssenat*), vendar če pride do take zahteve pred pretekom dveh let od sklenitve osnovnega sporazuma, mora k zahtevku za odločanje senata dati soglasje nadzorni organ.

Senat za avtorsko pravo na zahtevo kolektivne organizacije ali združenja uporabnikov odloči tudi v primeru, če so pogajanja za sklenitev skupnega sporazuma med kolektivno organizacijo in združenjem uporabnikov neuspešna. Odločitev senata ima učinek sklenjenega. Sicer t. i. avtonomne tarife, torej tarife, ki niso del skupnih sporazumov, določijo kolektivne organizacije enostransko. Pri tem morajo upoštevati splošne smernice, določene v zakonu, po katerih morajo kolektivne organizacije uporabnikom z določitvijo primernih pogojev in primernega nadomestila kar najbolj olajšati pridobitev dovoljenja za uporabo avtorskega dela.

Senat za avtorsko pravo (v nadaljevanju senat) je ustanovljen pri Ministrstvu za pravosodje. Senat odloča o pritožbah zoper odločitve nadzornega organa. Pristojen je tudi za reševanje sporov med strankami skupnega sporazuma ter za določanje tarif za izračun primernega nadomestila za uporabo avtorskih del iz repertoarja kolektivne organizacije ter za določanje tarif za izračun zakonskih nadomestil, ki jih uveljavlja kolektivna organizacija. O zadevah iz pristojnosti senata redna sodišča ne smejo odločati. Če pa so v postopku pred rednim sodiščem sporne tarife, mora sodišče na zahtevo stranke prekiniti postopek, da se stranka z zahtevo za določitev tarife lahko obrne na senat. Pred senatom sklenjene poravnave imajo učinek sodne poravnave. Senat odloča kot drugostopenjski organ o pritožbah zoper odločitve nadzornega organa, glede preostalih svojih pristojnosti pa kot prvi in zadnji organ zoper odločitve katere je mogoča le pritožba na ustavno sodišče, niso pa podvržene presoji upravnega sodišča. Senat je sestavljen iz treh članov, predsednika (ki mora biti v času izvolitve sodnik višjega sodišča) in dveh članov (sodnikov na drugih sodiščih na področju civilnega ali gospodarskega prava). Člani se volijo za dobo 5 let in so lahko ponovno izvoljeni. Člani senata so pri opravljanju svoje funkcije neodvisni, minister za pravosodje pa se ima pravico seznaniti o vseh vidikih delovanja senata. Člani senata imajo pravico do povračila stroškov za svoje delo, za postopek pred senatom se plača tudi taksa. Višino nadomestila in takse predpiše minister z uredbo. Če kolektivna organizacija in združenje uporabnikov ne dosežeta sporazuma glede vsebine skupnega sporazuma, lahko predlagata senatu, naj s pravili uredi njuno medsebojno razmerje le, če je bil predhodno pred poravnalnimi svetom izveden poravnalni postopek. Poravnalni svet

(ki je sestavljen iz treh članov; po enega predlaga vsaka stranka, ta dva pa skupaj določita predsednika) mora v roku treh mesecev izdati poravnalni predlog. Ta mora vsebovati popolnoma izdelan predlog skupnega sporazuma, biti pa mora tudi obrazložen. Če v roku štirih tednov nobena izmed strank od senata ne zahteva izdaje pravil, velja skupni sporazum iz poravnalnega predloga.

V **Nemčiji** delovanje kolektivnih organizacij ureja Zakon o upravljanju avtorskih in sorodnih pravic⁹, ki v štirih poglavjih ureja (1) dovoljenje za opravljanje dejavnosti kolektivne organizacije, (2) pravice in obveznosti kolektivne organizacije, (3) nadzor nad kolektivnimi organizacijami in (4) prehodne in končne določbe. Zakon izrecno ne določa statusno pravne oblike kolektivne organizacije, določa pa, da se dovoljenje za delovanje lahko podeli fizični ali pravni osebi ter združenju oseb. Kdor želi za račun več avtorjev ali imetnikov avtorskih pravic skupno uveljavljati pravice uporabe, pravice za izdajo soglasja ali zahtevke za plačilo nadomestila, ki izhajajo iz avtorskega zakona, potrebuje za to dovoljenje, ne glede na to ali upravlja s pravicami v lastnem ali v tujem imenu. Dovoljenje izda nadzorni organ na pisno zahtevo, ki ji je treba priložiti statut kolektivne organizacije, podatke o imenu, naslovu in državljanstvu za zastopanje po zakonu ali statutu pooblaščenih oseb ter izjavo o številu oseb, ki so kolektivno organizacijo pooblastile za uveljavljanje pravic. Izdajo dovoljenja lahko zavrne le, če statut ni sestavljen skladno z zakonom, če je glede na okoliščine mogoče sklepati, da oseba, pooblaščen za zastopanje ni dovolj zanesljiva ali če glede na ekonomsko osnovo kolektivne organizacije ni mogoče pričakovati, da bo lahko uveljavljala pravice in zahtevke. Dovoljenje je mogoče preklicati, če se izkaže, da ob podelitvi dovoljenja kateri izmed razlogov za zavrnitev dovoljenja ni bil znan ali je nastopil naknadno pa te pomanjkljivosti kolektivna organizacija v postavljenem roku ne odpravi ali če kolektivna organizacija kljub opominu nadzornega organa nadaljuje z neizpolnjevanjem zakonskih obveznosti. Preklic dovoljenja je treba obrazložiti in vročiti kolektivni organizaciji, učinkuje pa po treh mesecih od dne, ko ga ni več mogoče izpodbijati, če ni v njem določen daljši rok. Izdaja in preklic dovoljenja se objavita v uradnem listu.

V Nemčiji velja sistem prostega ustanavljanja kolektivnih organizacij, zakon ne določa monopolnega položaja kolektivnih organizacij, dejansko pa obstajajo ti. *de facto* monopoli, ki so podvrženi strogi državni kontroli.

Funkcijo nadzornega organa v Nemčiji opravlja Patentni urad (*Das Deutsche Patent- und Markenamt*). O izdaji in o preklicu dovoljenja za opravljanje nalog kolektivne organizacije odloča patentni urad v soglasju z zveznim kartelnim uradom (*Bundeskartellamt*). Če do soglasja ne pride, patentni urad zadevo predloži zveznemu ministrstvu za pravosodje, ki v soglasju z ministrstvom za gospodarstvo in tehnologijo izda navodila, ki nadomeščajo soglasje kartelnega urada. Patentni urad skrbi, da kolektivne organizacije ustrezno izvajajo z zakonom določene naloge. Če kolektivna organizacija deluje brez dovoljenja, lahko patentni urad prepove njeno nadaljnje delovanje. Patentni urad lahko za zagotovitev siceršnjega ustreznega delovanja kolektivnih organizacij uporabi vse potrebne ukrepe. Od kolektivne organizacije lahko kadarkoli zahteva podatke o poslovanju in predložitve poslovnih knjig in drugih dokumentov. Prav tako ima pravico do udeležbe na seji skupščine kolektivne organizacije in nadzornega organa, če tak organ v kolektivni organizaciji obstoji. Če okoliščine dopuščajo sklepanje, da zakoniti ali statutarni zastopnik kolektivne organizacije pri izvajanju nalog ni zanesljiv, Patentni urad kolektivni organizaciji pod grožnjo odvzema dovoljenja za delovanje določi rok za njegovo

⁹ *Urheberrechtswahrnehmungsgesetz z dne 9. 9. 1965, BGBl. I S. 1294, nazadnje spremenjen in dopolnjen z Drugim zakonom o ureditvi avtorskega prava v informacijski družbi z dne 26. 10. 2007, BgBl. I S. 2517*

razrešitev, v izogib težjim posledicam do izteka tega roka lahko tudi prepove njegovo nadaljnje delovanje. Kolektivne organizacije morajo Patentni urad obvestiti o vsaki spremembi zakonitega ali statutarnega zastopnika, o vsaki spremembi statuta, o tarifah in njenih spremembah, o skupnih pogodbah, o dogovorih z tujimi kolektivnimi organizacijami, o sklepih skupščine, nadzornega organa in vseh odborov oz. komisij. Seznaniti ga morajo z letnim poročilom, poročilom o stanju in revizijskim poročilom. Če Patentni urad tako zahteva, ga morajo seznaniti tudi z odločitvami v sodnih ali upravnih postopkih, katerih stranka je kolektivna organizacija.

Kolektivna organizacija mora tarife in vsako njeno spremembo objaviti v uradnem listu (*Bundesanzeiger*). Kolektivna organizacija mora takoj po koncu poslovnega leta za preteklo leto izdelati zaključni račun, letno bilanco, izračun dobička in izgube ter poročilo o stanju. Letno poročilo pregleda en ali več izvedenih revizorjev, ki so lahko le poklicni revizorji oziroma revizorske hiše (poklicni nadzorniki knjigovodstva oziroma družbe, ki se s tem ukvarjajo). Po reviziji izdelajo pisno poročilo. Če zoper poročilo ni ugovorov, se ustreznost letnega poročila potrdi z opombo na letnem poročilu. V primeru ugovorov revizor letno poročilo le delno potrdi ali zavrne. Letno poročilo skupaj mora kolektivna organizacija objaviti v uradnem listu najkasneje 8 mesecev po izteku poslovnega leta. Kolektivna organizacija mora na pisno zahtevo vsakomur dati podatke o tem ali upravlja s pravicami uporabe za določeno delo oziroma uveljavlja določene pravice za izdajo soglasja ali zahtevke za plačilo nadomestila za določenega avtorja ali imetnika sorodne pravice.

Kolektivna organizacija mora vsakomur pod primernimi pogoji priznati pravico uporabe glede varovanih del. Če se kolektivna organizacija in uporabnik ne sporazumeta o višini nadomestila, še šteje, da je pravica uporabe priznana, če uporabnik plača nesporni del nadomestila, preostanek pa bodisi plača in si pridrži pravico zahtevati njegovo vračilo ali pa ga položi v korist kolektivne organizacije. Tarifo o višini nadomestil za pravice in zahtevke, ki jih uveljavlja, določi kolektivna organizacija. Če so sprejeti skupni sporazumi, veljajo v njih dogovorjene tarife. Osnova za obračun tarife se praviloma določi v denarni vrednosti. Tarifa se lahko sklicuje tudi na drugo obračunsko podlago. Pri oblikovanju tarife je treba upoštevati delež uporabe avtorskega dela glede na celotni obseg uporabe del. Kolektivna organizacija mora pri oblikovanju tarife in pri zbiranju nadomestil upoštevati religiozne, kulturne in socialne interese zavezancev za plačilo nadomestila, kot tudi interese iz naslova skrbi za mladostnike. Posebne določbe veljajo glede določanja tarife za privatno in drugo lastno reproduciranje v zvezi z napravami in mediji za shranjevanje podatkov. Pred sestavo tarife za naprave in medije za shranjevanje podatkov se mora kolektivna organizacija pogajati z združenji zadevnih proizvajalcev o primerni višini nadomestila in o sklenitvi skupnega sporazuma. Če pogajanja spodletijo, lahko kolektivne organizacije mimo zakona tarife za privatno reproduciranje, izdajo šele na podlagi empiričnih raziskav o dejanski uporabi. V primeru spora med kolektivno organizacijo in uporabniki se lahko na zahtevo vsakega udeleženca skliče arbitraž, če gre za spor o uporabi varovanih del ali predmetov sorodnih pravic, spor o obveznosti plačila nadomestila ali za spor pri sklepanju ali spremembi skupnega sporazuma. Prav tako se lahko skliče arbitraž v primeru spora o obveznosti sklenitve pogodbe o kabelski retransmisiji (*Kabelweitersendung*), v katerem sta udeležena RTV organizacija in kabelski operater. Arbitraž se organizira v okviru Patentnega urada. Sestavljajo jo predsednik (ali njegov namestnik) in dva člana. Člani morajo biti usposobljeni za sodniško službo po nemškem zakonu o sodniški službi. Postavi jih Ministrstvo za pravosodje za določen čas, najmanj za eno leto, možna je ponovna izvolitev. Člani arbitraže so neodvisni. Arbitraž se skliče na pisno zahtevo. V primeru spora glede sklenitve ali spremembe skupnega sporazuma mora arbitraž obseg uporabe del ugotavljati empirično. V sporu o obveznosti plačila nadomestila imajo zvezne

krovne organizacije združenj uporabnikov možnost, da podajo pisno stališče. Arbitraža si mora prizadevati za mirno rešitev spora. Na podlagi poravnave, sklenjene v arbitražnem postopku, je možno zahtevati izvršbo, če je na poravnavi označen dan sklenitve poravnave in če so jo predsednik in stranke podpisali. Sklic arbitraže enako kot vložitev tožbe pretrga zastaranje. Arbitraža odloča z večino vseh glasov. Arbitraža mora udeležencem v roku enega leta (po preteku tega roka se lahko rok s soglasjem vseh udeležencev vsakokrat podaljša še za pol leta) po sklicu pripraviti obrazložen poravnalni predlog in ga vročiti udeležencem. Posebej je udeležence treba opozoriti na možnost ugovora in na posledice zamude roka za ugovor. Če v roku enega meseca (oziroma treh, če gre za reševanje spora v zvezi s sklepanjem pogodbe o kabelski retransmisiji) podelitev ali prenos pravic pri kabelski retransmisiji nobena od strank pisno ne ugovarja, se poravnalni predlog šteje za sprejetega. Če je v sporu o uporabi varovanih del ali predmetov sorodnih pravic sporna uporaba oziroma primernost tarife in je tudi sicer sporno dejansko stanje, se lahko arbitraža v poravnalnem predlogu omeji na stališče o uporabi in primernosti tarife. V sporih glede skupnih sporazumov mora poravnalni predlog vsebovati vsebino skupnega sporazuma. Arbitraža lahko predlaga skupni sporazum le z veljavnostjo od 1. januarja tistega leta, v katerem je bil dan zahtevke za poravnavo, dalje. Na zahtevo enega izmed udeležencev lahko arbitraža spor uredi z začasno odredbo; ta ureditev velja (če ni dogovorjeno drugače), do zaključka postopka pred arbitražo. O tem postopku mora arbitraža obvestiti zvezni kartelni urad. Smiselno enak postopek velja tudi za spore o pravicah kabelske retransmisije. Postopek pred arbitražo o sporih glede uporabe avtorskih del ali predmetov sorodnih pravic in glede plačila nadomestila se lahko prekine do priprave poravnalnega predloga v odprtem postopku glede spora o skupnem sporazumu. Postopek pred arbitražo predpiše minister za pravosodje z uredbo. Postopek pred arbitražo je procesna predpostavka za vložitev tožbe. V zadevah obveznega plačila nadomestila za privatno in drugo lastno reproduciranje je namesto arbitraže možna tudi prostovoljna poravnava.

Finski zakon o avtorski pravici (404/1961)¹⁰ je začel veljati leta 1961 in je bil od takrat spremenjen in dopolnjen že 21-krat, nazadnje v letu 2006. Poleg tega to področje ureja še finski kazenski zakonik (zakon št. 578 z dne 21. aprila 1995)¹¹ in uredba vlade o avtorski pravici (uredba št. 574 z dne 21. aprila 1995)¹². Zakon o avtorski pravici ne predpisuje posebne statusno pravne oblike. Večina kolektivnih organizacij so krovne neprofitne organizacije, ki združujejo več društev, nekatere pa kot člane sprejemajo tudi posamezne imetnike avtorskih pravic. Za dela na posameznem področju se lahko ustanovi več kolektivnih organizacij, vendar Ministrstvo za izobraževanje lahko podeli posamezni organizaciji, ki zastopa veliko število avtorjev iz tega področja in katerih dela se uporabljajo na Finskem, pooblastilo, da lahko podeljuje razširjeno kolektivno licenco, ali da pobira nadomestilo za reproduciranje, ali za ponovno prodajo umetniških del. Razširjene kolektivne licence lahko za posamezno področje podeljuje več različnih organizacij, kadar zastopanja avtorjev ni mogoče doseči drugače. Kolektivne organizacije torej nimajo monopolnega položaja, vendar se lahko posamezni organizaciji podeli posebna naloga, npr. pobiranje nadomestila za privatno reproduciranje.

Splošnih določb o nadzoru nad kolektivnimi organizacijami finski zakon ne pozna. Kljub temu pa določa nekatere pogoje za tiste organizacije, ki jim ministrstvo podeli posebne naloge. Tako je v 26. členu zakona določeno, da mora kolektivna organizacija, ki podeljuje razširjene kolektivne licence, vsako leto Ministrstvu za izobraževanje posredovati poročilo o ukrepih, ki jih je sprejela

¹⁰ *Copyright Act (Act no. 404, of July 8, 1961)*

¹¹ *The Penal Code of Finland, Chapter 49: Violation of certain Intellectual Property Rights (Act no. 578, of April 21, 1995)*

¹² *Copyright Decree (Decree no. 574, of April 21, 1995)*

na podlagi odločbe ministrstva za podelitev te naloge. V tej odločbi so lahko določeni tudi splošni pogoji za delitev licenc, ki jih mora organizacija upoštevati. Odločbo o podelitvi te naloge se lahko razveljavi, če organizacija resno ali bistveno krši ali opusti svojo dolžnost v nasprotju z odločbo o podelitvi in če na podlagi opominov ali opozoril, ki so ji bila dana, pomanjkljivosti v delovanju niso odpravljene.

Splošnih pravil o sodelovanju članov v zakonu ni, to materijo urejajo notranja pravila kolektivnih organizacij. Običajno lahko člani sodelujejo na skupščini kolektivne organizacije, kjer potrjujejo letna poročila in finančne izkaze.

Splošnih pravil za zagotavljanje transparentnosti ni, vendar morajo organizacije, ki jim je podeljena posebna naloga, spoštovati določena pravila.

Zakon določa, da se pravila o razširjeni kolektivni licenci uporabljajo, kadar se o uporabi dela dogovorita uporabnik in organizacija, ki jo določi Ministrstvo za izobraževanje, ki na določenem področju zastopa več avtorjev del, ki se uporabljajo na Finskem. Pridobitelj licence lahko pod pogoji, določenimi v licenčni pogodbi, uporablja delo iz istega področja, čeprav organizacija avtorja ne zastopa. Ministrstvo za izobraževanje na podlagi prijave določi kolektivno organizacijo za določeno obdobje največ pet let. Organizacija mora imeti primerne finančne in organizacijske zmožnosti, da upravlja z zadevami v skladu z odločbo o podelitvi te naloge. Organizacija ministrstvu letno poroča o ukrepih, ki jih je sprejela v skladu z odločbo o podelitvi. Organizacija oz. organizacije, kadar zastopanja avtorjev ni mogoče doseči drugače kot da se določi več organizacij, morajo zastopati pretežen del avtorjev na določenem področju, katerih dela se uporabljajo na podlagi razširjene licence. Če se določi več organizacij, mora odločba o podelitvi te naloge zagotoviti, kadar je to potrebno, da se licence izdajajo istočasno in pod usklajenimi pogoji. Odločba lahko tudi določi splošne pogoje za podeljevanje licenc v praksi. Določbe, ki jih organizacija upošteva glede delitve honorarjev za reproduciranje, komuniciranje ali posredovanje del za avtorje, ki jih zastopa, ali za uporabo honorarjev za skupne cilje avtorjev, veljajo tudi za avtorje, ki jih organizacija ne zastopa. Če organizacija, ki je določena za podeljevanje kolektivnih licenc, ne določa pravice do posamičnega plačila avtorjem, ki jih zastopa, ima avtor, ki ga organizacija ne zastopa, kljub temu pravico zahtevati posamično plačilo.

Tarifo za uporabo del določi kolektivna organizacija skupaj z uporabniki del. O višini se kolektivna organizacija običajno pogaja z organizacijami, ki zastopajo uporabnike del.

Zakon določa arbitražo kot način reševanja sporov, če se ni mogoče dogovoriti o podelitvi razširjene licence ali pogojev zanjo. Vsaka stranka določi svojega arbitra, ta dva pa skupaj določita tretjega, ki arbitraži tudi predseduje. Če ena od strank spora ne določi arbitra v roku enega meseca od obvestila, da ga je imenovala druga stranka, se šteje, da je odklonila arbitražo. V takem primeru lahko o sporu odloča sodišče. Za te spore je pristojno okrožno sodišče v Helsinkih. Kakršna koli licenca, ki jo podeli arbiter ali sodišče, ima enake učinke kot licenca.

2. Vsebinske omejitve avtorskih pravic

Avstrijski Zvezni zakon o avtorski pravici na literarnih in umetniških delih in o sorodnih pravicah, s krajšim naslovom Avtorski zakon¹³ določa, pod katerimi pogoji je dopustno reproduciranje za lastno in privatno uporabo. Vsakdo lahko za lastno uporabo izdelava posamezne kopije na papirju ali podobnem nosilcu, na drugih nosilcih pa le za lastno uporabo v raziskovalne namene in z in neprofitnimi cilji. Vsakdo lahko izdelava tudi posamezne kopije del, objavljenih v okviru poročanja o dnevnih dogodkih, če so namenjeni za podobno uporabo. Vsaka fizična oseba lahko za privatno uporabo izdelava kopije dela tudi na drugih nosilcih, pod pogojem da niso ne neposredno ne posredno namenjeni za komercialne namene. Za lastno uporabo gre le pod pogojem, da kopije dela niso dostopne javnosti. Pod določenimi pogoji lahko potrebno število kopij izdelajo šole in univerze za namen pouka ter javne ustanove, ki zbirajo avtorska dela. Ne glede na določbo, ki dovoljuje izdelavo kopij za namene pouka, pa je vedno potrebno soglasje upravičenca, če gre za kopiranje celotnih knjig, revij ali notnih izdaj ali njihovih kopij. To velja tudi za kopiranje kopij teh del. Dovoljeno pa je razmnoževanje s prepisovanjem, razmnoževanje neizdanih ali razprodanih del in v javnih ustanovah izdelava in uporaba ene kopije lastnega primerka. Prav tako je potrebno dovoljenje upravičenca za gradnjo arhitekturnega dela po načrtu ali kasnejšo gradnjo po načrtih že zgrajenega arhitekturnega dela. Po naročilu in brez plačila nadomestila je dovoljena izdelava kopij tudi za lastno uporabo drugega. Takšna uporaba je vsakič dovoljena tudi proti plačilu nadomestila, če je kopija izdelana s pomočjo reprografskih ali podobnih postopkov, če gre za reproduciranje literarnega ali glasbenega dela s prepisovanjem ali če gre za kopije del, objavljenih v okviru poročanja o dnevnih dogodkih, kolikor so namenjeni za podobno uporabo. Navedeni pogoji za dovoljeno reproduciranje za lastno in privatno uporabo ne veljajo za računalniške programe in ne veljajo v celoti za podatkovne baze.

Pravna podlaga za plačilo nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje in za fotokopiranje je Avtorski zakon in Zakon o kolektivnih organizacijah. Če je glede na naravo dela, ki je bilo radijsko oddajano, dano na razpolago javnosti ali je fiksirano na nosilcu zvoka ali slike, namenjenemu za prodajo, pričakovati, da bo razmnoženo za lastno uporabo, ima avtor zahtevek za plačilo nadomestila (*Leerkassettenvergütung*), če nosilci pridejo odplačno v promet v Avstriji. Če je glede na naravo dela pričakovati, da bo delo razmnoženo s pomočjo reprografskega ali podobnega postopka, ima avtor pod določenimi pogoji (če pride naprava, primerna za izdelovanje tovrstnih kopij, odplačno v promet v Avstriji in če takšna naprava obratuje v šolah, visokih šolah, ustanovah za poklicno izobraževanje ali drugih izobraževalnih ustanovah, raziskovalnih institucijah, javnih knjižnicah ali podobnih ustanovah, ki kopije izdelujejo odplačno) zahtevek za plačilo nadomestila za reprografijo (*Reprographievergütung*).

Zavezanci za plačilo nadomestila so uvozniki, proizvajalci in prodajalci praznih nosilcev zvoka in slike ter naprav za tonsko ali vizualno snemanje in fotokopiranje. Zakon govori o treh vrstah nadomestila in sicer: o nadomestilu za prazne nosilce zvoka in slike (*Leerkassettenvergütung*); o nadomestilu za naprave za tonsko in vizualno snemanje in za fotokopiranje (*Gerätevergütung*) ter o nadomestilu za obratovanje (*Betriebervergütung*). Zavezanec za plačilo nadomestila za prazne nosilce zvoka in slike ter nadomestila za naprave za tonsko in vizualno snemanje in za fotokopiranje je vsak, ki nosilce in naprave, proizvedene doma ali v tujini, prvi da odplačno v promet (to bo praviloma uvoznik, v primeru domače izdelave pa proizvajalec). Vsak prodajalec, torej vsak, ki nosilce in naprave prodaja ali ponuja naprodaj, vendar jih ne da prvi v promet, za plačilo nadomestila odgovarja kot porok in plačnik. Nadomestila ne plačajo manjši prodajalci, ki

¹³ (Bundesgesetz über das Urheberrecht an Werken der Literatur und der Kunst und über verwandte Schutzrechte; Urheberrechtsgesetz, BgBl. I. 111/1936 s številnimi dopolnitvami – v nadaljevanju UrhG)

v polletju prodajo za manj kot 5.000 ur predvajanja nosilcev zvoka in za manj kot 10.000 ur predvajanja nosilcev slike. Nadomestilo za obratovanje plača tudi tisti, ki opravlja dejavnost fotokopiranja.

Pri določanju višine nadomestila mora kolektivna organizacija upoštevati zlasti naslednje okoliščine: pri nadomestilu za prazne nosilce zvoka in slike trajanje predvajanja, pri nadomestilu za naprave njihovo zmogljivost, pri nadomestilu za obratovanje pa način in obseg uporabe, ki je verjeten glede na okoliščine, zlasti glede na vrsto obrata, lokacijo naprave in običajno uporabo. S 1. 10. 2010 je bila uvedena obveznost plačila nadomestila tudi za trde diske v/za stacionarne računalnike, trde diske in delovni spomin v/za vse vrste prenosnih računalnikov (notebook-i, netbook-i, tablet-i ...), zunanje diske in zunanje multimedijske diske brez snemalne funkcije. Višina nadomestila se lahko določi tudi s pogodbo med kolektivno organizacijo in zavezanci. Zakonodajalec je predvidel možnost vračila nadomestila, če se izkaže, da ga ni bilo treba plačati in sicer v primeru (ponovnega) izvoza nosilcev ali naprav in v primeru, ko so nosilci namenjeni za razmnoževanje s soglasjem upravičenca. Zadošča, da tisti, ki terja vračilo, navedene pogoje verjetno izkaže. 50 odstotkov zbranih sredstev mora kolektivna organizacija po zakonu nameniti za socialne in kulturne sklade, ki jih ustanovi za svoje člane in njihove svoje, preostanek pa razdeli individualnim upravičencem.

Zakonodajalec je nadomestilo za fotokopiranje za lastno uporabo uzakonil leta 1996. Vračilo nadomestila za naprave za kopiranje je mogoče zahtevati, če se naprava pred prodajo končnemu kupcu (ponovno) izvozi. Višina nadomestila se določi glede na vrsto in obseg uporabe, ki je verjetna glede na vse okoliščine (lokacijo, zmogljivost in tehnične lastnosti naprave - črno-belo ali barvno kopiranje).

Nemški Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (*Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte, Urheberrechtsgesetz*) določa, da je za privatno uporabo fizične osebe dovoljeno reproduciranje objavljenega dela na poljubnem nosilcu, če namen reproduciranja ni pridobiten. Reprodukcijsko lahko upravičencu izdela tretji, če to stori brezplačno in če gre za reprodukcijo na papirju ali podobnem nosilcu, izdelanem s pomočjo fotomehničnega postopka ali postopka s podobnim učinkom. Dovoljeno je reproduciranje posameznih del za lastno znanstveno uporabo, če namen reproduciranja ni pridobiten, za lasten arhiv, za lastno informiranje o dnevnikih vprašanjih, če je bilo delo posredovano preko RTV in za siceršnjo lastno uporabo, če gre za manjše dele avtorskega dela ali če je delo vsaj dve leti razprodano. Dovoljeno je prepisovanje grafičnih izdaj glasbenih del in bistvenega dela knjige ali revije, sicer pa le s soglasjem upravičenca ali za lastno uporabo, če gre za vsaj 2 leti razprodane primerke. Reprodukcijsko ni dovoljeno distribuirati in javno predvajati. Pod pogoji za privatno in drugo lastno reproduciranje je v javnih knjižnicah dovoljeno tudi naročilo in pošiljanje posameznih člankov po pošti, po faksu, v elektronski obliki pa izključno v grafični datoteki in za ponazoritev pri pouku ali za namen znanstvenega raziskovanja, kolikor je to upravičeno za zasledovanje negospodarskih namenov. Če je glede na vrsto avtorskega dela mogoče pričakovati, da bo delo pod omenjenimi pogoji razmnoževano, lahko avtor od proizvajalcev naprav in medijev za shranjevanje podatkov, če so naprave in mediji sami ali v povezavi z drugimi napravi primerni razmnoževanje, zahteva plačilo nadomestila, razen, če glede na okoliščine ni pričakovati, da bodo uporabljeni za tak namen.

Višina nadomestila se določi glede na pričakovan obseg uporabe naprav in medijev, glede na uporabo tehničnih zaščitnih ukrepov, ter glede na tehnične lastnosti in zmogljivosti posamezne naprave in medija, kot na primer velikost pomnilnika in sposobnost večkratnega presnemavanja. Višina nadomestila mora biti določena v razmerju glede na cenovni razred

naprave ali medija.

Zavezanci za plačilo nadomestila so proizvajalci, uvozniki in prodajalci naprav in medijev za shranjevanje podatkov. Avtor ima pravico zahtevati plačilo nadomestila tudi od upravnikov kopirnih strojev, če so namenjeni za kopiranje avtorskih del v šolah in drugih izobraževalnih ustanovah, raziskovalnih ustanovah, javnih knjižnicah. Višina nadomestila se v tem primeru določi glede na način in obseg uporabe naprave, ki je verjetna glede na okoliščine, zlasti glede na lokacijo in siceršnjo uporabo naprave. Zavezanci za plačilo nadomestila morajo mesečno poročati o vrstah in številu uvoženih naprav. Če te obveznosti ne izpolnijo oziroma jo izpolnijo nepravilno ali nepopolno, lahko upravičenec terja dvojni znesek nadomestila. Enako velja v primeru, ko zavezanci za plačilo nadomestila (uvoznik, proizvajalec in trgovec) avtorju na njegovo zahtevo ne posredujejo podatkov (ali jih posredujejo napačno ali nepopolno) o vrsti in številu prodanih naprav in medijev za shranjevanje podatkov oziroma danih v promet. Trgovec mora sporočiti tudi podatke o dobavitelju. Avtor lahko te podatke zahteva tudi sam, najavi pa se lahko tudi na kontrolni obisk tja, kjer se opravlja dejavnost fotokopiranja.

Do 1. 1. 2008 je višino pavšalnih zneskov nadomestil predpisoval zakonodajalec, po tem datumu pa se kolektivne organizacije s proizvajalci in uvozniki o višini tarife dogovarjajo s skupnimi sporazumi. Če pogajanja spodletijo, lahko kolektivne organizacije mimo zakona tarife za privatno reproduciranje, izdajo šele na podlagi empiričnih raziskav o dejanski uporabi. Tarife so posebej za posamezne vrste naprav in praznih nosilcev zvoka in slike določene na spletni strani.

Finski zakon v določa, da je mogoče reproducirati objavljeno delo s fotokopiranjem ali na podlagi drugega ustreznega načina v skladu z razširjeno licenco. Zakon nadalje določa (12. člen), da lahko vsakdo naredi posamezne kopije za privatno uporabo del, ki so bila priobčena javnosti. Tako narejene kopije ne smejo biti uporabljene v drugačen namen. Dovoljeno je tudi, da kopije naredi tretja oseba za privatno uporabo osebe, ki kopije naroči, vendar ne za reprodukcijo glasbenih, kinematografskih del, uporabnih del ali kipov ali za reprodukcijo drugih umetniških del z umetniškimi sredstvi. Ta člen ne velja za računalniške programe, za kopijo računalniške baze podatkov ali za izgradnjo arhitekturnega dela. Ni dovoljena reprodukcija dela, ki je bilo narejeno ali dano na voljo javnosti v nasprotju z določbami zakona ali če so bila zaobšla tehnična sredstva, ki varujejo delo, v nasprotju z zakonom.

Višina nadomestila se določi z uredbo vlade na podlagi mnenja Ministrstva za transport in komuniciranje in Ministrstva za trgovino in industrijo. Pred sprejetjem uredbe vlade se Ministrstvo za izobraževanje pogaja z organizacijami, ki zastopajo proizvajalce in uvoznike, ter organizacijami, ki zastopajo avtorje in organi za varstvo potrošnikov, glede višine nadomestila. Višina se določi na ravni, ki zagotavlja primerno nadomestilo za reprodukcijo dela za privatno uporabo. Določitev nadomestila se opravi na podlagi obstoječih podatkov o pogostnosti uporabe za privatno reprodukcijo in obsega, v katerem so bili za javno objavljena dela uporabljeni tehnološki ukrepi, da se prepreči privatno reprodukcijo. Upošteva se tudi, v kakšnem obsegu se lahko posamezen tip naprave uporabi za reprodukcijo del, ki so zaščitena s tehnološkimi ukrepi in za nezaščitena dela.

Nadomestilo mora plačati proizvajalec ali uvoznik avdio ali video traku ali druge naprave, na katero je mogoče snemati zvok ali sliko in je v veliki meri uporabljena za reprodukcijo del za privatno uporabo. Osebe, ki preprodajajo takšne naprave, morajo izkazati, da je bilo nadomestilo že plačano, če to zahteva organizacija, pristojna za pobiranje nadomestila.

Zavezanci lahko zahtevajo vračilo nadomestila za naprave, ki se izvozijo, ki se uporabljajo za profesionalno reprodukcijo ali za reprodukcijo gradiv, ki je varovano na podlagi zakona o avtorski pravici, za izobraževalne ali znanstvene namene, ki se uporabljajo za produkcijo avdio ali video posnetkov namenjenih invalidnim osebam ali ki se uporabljajo za obdelavo podatkov ali shranjevanje podatkov v okviru poslovne dejavnosti.

Ministrstvo za izobraževanje določi organizacijo, ki zastopa več avtorjev del, ki se uporabljajo na Finskem za obdobje največ pet let. Samo ena organizacija se lahko imenuje za določeno obdobje. Organizacija mora imeti primerne finančne in organizacijske zmožnosti, da upravlja z zadevami v skladu z odločbo o podelitvi te naloge. Organizacija ministrstvu letno poroča o ukrepih, ki jih je sprejela v skladu z odločbo o podelitvi. Organizacija se mora zavezati, da bo del prihodkov, ki ga letno skupaj določita ministrstvo in organizacija, namenila kot neposredno nadomestilo avtorjem za njihove skupne cilje v skladu z načrtom, ki ga letno potrdi ministrstvo. Stroški upravljanja se odštejejo od nadomestila.

Ministrstvo za izobraževanje lahko določi bolj natančna pravila za upravljanje z nadomestili. Ministrstvo lahko razveljavi odločbo o podelitvi, če organizacija ne ravna v skladu z navodili, ki jih je prejela, ali načrtom za uporabo sredstev ali če ne predloži podatkov potrebnih za nadzor ali če organizacija resno ali bistveno krši ali opusti svojo dolžnost v nasprotju z odločbo o podelitvi in če na podlagi opominov ali opozoril, ki so ji bila dana, pomanjkljivosti v delovanju niso odpravljene. Vladna uredba o avtorski pravici (vladna uredba št. 574 z dne 21. aprila 1995), ki je bila večkrat dopolnjena, določa, da bo organizacija, ki bo pobirala nadomestilo, to zbirala na posebnem računu. Ministrstvo za izobraževanje lahko preveri računovodstvo, upravljanje in uporabo sredstev organizacije, če je to povezano z nalogo pobiranja nadomestila.

– izjava o skladnosti predloga zakona s pravnimi akti Evropske unije in korelacijska tabela, če gre za prenos direktive

Izjava o skladnosti (pdf. format) – izvoz iz baze RPS

Korelacijska tabela (pdf. format) – izvoz iz baze RPS

6. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Administrativne in druge posledice

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

- razlogi za uvedbo novega postopka ali administrativnih bremen in javni interes, ki naj bi se s tem dosegel

Med predlaganimi ukrepi, ki naj zagotovijo preglednejše delovanje kolektivne organizacije je določba, da se lahko po pridobitvi dovoljenja za kolektivno upravljanje pravic temeljni akt kolektivne organizacije spremeni le s predhodnim soglasjem pristojnega organa. Za kolektivno organizacijo je to novo administrativno breme (oziroma ponovno breme, saj je bila takšna določba že v ZASP-95). Ker se nanaša postopek le na kolektivne organizacije, ki jih je v Republiki Sloveniji trenutno pet, bodo posledice uvedbe tega postopka oziroma nova administrativna bremena zanemarljiva. Predlagan postopek je v interesu imetnikov pravic in uporabnikov varovanih del, saj bo preprečeno sedanje nesprejemljivo stanje, ko lahko kolektivna organizacija celo takoj po pridobitvi dovoljenja spremeni svoj statut in deluje tudi v nasprotju z ZASP, odprava te nepravilnosti pa lahko skupaj z upravnim sporom traja tudi več let. V vmesnem času pa kolektivna organizacija deluje v nasprotju z ZASP, kar ni v interesu imetnikov pravic in tudi ne uporabnikov varovanih del ali države. S predhodnim soglasjem

pristojnega organa k spremembi temeljnega akta bo zagotovljena stalna skladnost temeljnega akta kolektivne organizacije z določbami ZASP, kar je skladno s širšim javnim interesom.

Predlagani so tudi nove obveznosti kolektivne organizacije in ukrepi pristojnega organa z namenom zagotovitve večje preglednosti delovanja kolektivne organizacije (npr. pošiljanje dokumentacije pristojnemu organu, omogočanje vpogleda v poslovne knjige, vabljenje na seje organov kolektivne organizacije). Za kolektivne organizacije je to novo administrativno breme, ki pa je nujno, sicer ne bo mogoče nadzorovati delovanja kolektivne organizacije, ki upravlja s sorazmerno velikim premoženjem, ki pripada imetnikov pravic, ne kolektivni organizaciji. V javnem interesu je, da kolektivne organizacije delujejo pregledno, da zbirajo in delijo avtorske honorarje in nadomestila v skladu z zakonom in pravili delitve ter pri tem spoštujejo davčne in druge predpise. Ker se nanaša postopek le na kolektivne organizacije, ki jih je v Republiki Sloveniji trenutno pet, bodo posledice uvedbe novih ukrepov oziroma postopkov zanemarljive. Za kolektivne organizacije se določa tudi obveznost izdaje skupnega računa uporabnikom v primeru določene uporabe - sekundarnega radiodifuznega oddajanja - nekaterih varovanih del. To prinaša za kolektivne organizacije novo obveznost, ki bo sprva terjala večje breme, po vzpostavitvi skupnega delovanja pa bodo tudi za kolektivne organizacije nastali prihranki, ne le za navedene uporabnike.

- ukinitvev postopka ali odprava administrativnih bremen

Predlagani zakon ne ukinja postopkov. Zaradi spremembe načina določanja nadomestil za privatno in drugo lastno reproduciranje in prepustitvijo tega vprašanja skupnim sporazumom pa je mogoče pričakovati, da se bosta reprezentativno združenja zavezancev in kolektivna organizacija dogovorila za enostavnejše izvajanje obveznosti zavezancev, s čimer se bodo zmanjšala njihova sedanja administrativna bremena. Zaradi nekaterih predlaganih sprememb se zmanjšujejo administrativna bremena uporabnikov varovanih del, pri čemer niso prizadeti interesi imetnikov pravic, npr. podaljšano obdobje poročanja za izračun nadomestila za privatno in drugo lastno reproduciranje s četrtletja na polletje, določena obveznost elektronskega poslovanja kolektivnih organizacij z imetniki pravic in uporabniki varovanih del, izdaja skupnega računa v primeru določene uporabe varovanih del.

- spoštovanje načela »vse na enem mestu« ter organ in kraj izvajanja dejavnosti oziroma obveznosti

Načelo "vse na enem mestu" je spoštovano, saj bodo vsi postopki tekli pri enem pristojnem organu - uradu, ki ima svoje prostore le na enem mestu v Ljubljani.

- podatki oziroma dokumenti, potrebni za izvedbo postopka, ki jih bo organ pridobil po uradni dolžnosti in način pridobivanja

Pristojni organ že sedaj sam pridobiva potrebne podatke iz javnih evidenc, druge dokumente, ki niso v javnih evidencah, pa morajo predložiti vložniki zahtev sami.

- ustanovitev novih organov, reorganizacija ali ukinitvev obstoječih organov

Ni takšnih posledic.

- ali bo izvajanje postopkov in dejavnosti zahtevalo nove kadre, ali so izvajalci primerno usposobljeni ali bo potrebno dodatno usposabljanje ter finančna in materialna sredstva

Za izvajanje predlaganih postopkov pristojnega organa (vnaprejšnje soglasje k spremembi temeljnega akta, drugi novi ukrepi nadzora pristojnega organa) in možnega večjega števila kolektivnih organizacij ter posledično večjega števila upravnih postopkov, je nujna zaposlitev dveh višjih svetovalcev v pristojnem organu..

- ali bo ukinitvev postopkov in dejavnosti imela za posledico zmanjšanje kadrov ter finančnih in materialnih sredstev

Ni takšnih posledic.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

- dokumentacija, ki jo je stranka dolžna predložiti, povečanje ali zmanjšanje obsega dokumentacije z navedbo razlogov

S predlaganim zakonom se ne spreminja obseg dokumentacije, ki jo mora stranka - pravna oseba, ki želi pridobiti dovoljenje za kolektivno upravljanje pravic - predložiti pristojnemu organu, le jasneje je navedeno, kaj mora pravna oseba predložiti: temeljni akt in druge notranje akte; dokazila, da pravna oseba razpolaga z osebjem, ki ima primerno znanje in izkušnje, nujne za kolektivno upravljanje pravic in vzdrževanje mednarodnih stikov s tujimi kolektivnimi organizacijami in mednarodnimi združenji; repertoar, ki vključuje seznam avtorjev, ki so pooblastili pravno osebo za upravljanje svojih avtorskih pravic na avtorskih delih, pod pogojem, da ji bo izdano dovoljenje, seznam avtorskih del, na katerih bo upravljala avtorske pravice, ter seznam avtorskih pravic na teh delih; dokazila o ustrezni opremljenosti pravne osebe za učinkovito upravljanje pravic, vključno s prostori za izvajanje dejavnosti v Republiki Sloveniji in z opremo, ki omogoča obdelavo podatkov, nujnih za kolektivno upravljanje pravic.

V manjšem delu se spreminja obseg dokumentacije oziroma se natančneje določa vsebina dokumentacije, ki jo mora obstoječa kolektivna organizacija pripraviti za imetnike, katerih pravice upravlja. Imetnikom pravic je namreč potrebno zagotoviti čim bolj popoln vpogled v delovanje kolektivne organizacije. Te iste podatke mora kolektivna organizacija predložiti tudi pristojnemu organu. Ker bi morala kolektivna organizacija že sedaj razpolagati z vsemi podatki o svojem delovanju, vključno s podatki o sodnih sporih, zanjo to ne bi smelo predstavljati bistvenega novega administrativnega bremena.

- stroški, ki jih bo imela stranka ali razbremenitev stranke

Ni takšnih posledic.

- čas, v katerem bo stranka lahko uredila zadevo

Zaradi jasnejše določitve pogojev za pridobitev dovoljenja za kolektivno upravljanje pravic je mogoče pričakovati skrajšanje trajanja postopka

6.2 Presoja posledic na okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike

Ni takšnih posledic.

6.3 Presoja posledic na gospodarstvo

- posledice na poslovne stroške in poslovanje

Predlagani zakon ima lahko posledice na poslovanje tistih gospodarskih subjektov, ki uporabljajo avtorska dela ali predmete varstva sorodne pravice. Po veljavni ureditvi, ki se v tem delu ne spreminja, sklepajo reprezentativna združenja uporabnikov s kolektivnimi organizacijami skupne sporazume, s katerimi uredijo pogoje uporabe varovanih del in tarifo, po kateri se plačuje uporaba varovanih del. Posamezni uporabniki del nato v skladu s skupnim sporazumom s kolektivno organizacijo sklenejo pogodbo. Ker se s predlaganim zakonom omogoča, da pridobi dovoljenje za kolektivno upravljanje iste pravice na isti vrsti del več

kolektivnih organizacij, je možno, da se bo ustanovila še kakšna kolektivna organizacija, ki bo konkurirala sedanjim. Če bodo gospodarski subjekti uporabljali dela iz repertoarja te nove kolektivne organizacije, bodo morali skleniti pogodbo tudi s to kolektivno organizacijo. Če se bo posamezni imetnik pravice odločil, da bo svoje pravice raje upravljal individualno, pa bo gospodarski subjekt, ki bo uporabljal varovana dela tega imetnika, urejal obveznosti s posameznim imetnikom (pričakuje se, da bodo takšni primeri zelo redki). Zaradi možne vzpostavitve konkurence in kolektivnega upravljanja pravice predvsem na podlagi pooblastila imetnika pravice (upravljanje pravice na podlagi zakona je po predlogu zelo omejeno) je mogoče pričakovati, da se bo za nekatere gospodarske subjekte sedanja tarifa oziroma obveznost plačila nadomestila lahko tudi znižala, če npr. ne bodo uporabljali del iz repertoarja neke kolektivne organizacije. Če bodo uporabniki uporabljali varovana dela iz repertoarja več kolektivnih organizacij in morda tudi dela imetnikov pravic, ki bodo pravice upravljali sami, pa je mogoče pričakovati, da se bo obveznost uporabnikov lahko povečala.

Pri pripravi sprememb so bili, kolikor je to mogoče, upoštevani predlogi Obrtno-podjetniške zbornice za odpravo administrativnih ovir. S predlaganimi spremembami ZASP se povečuje preglednost delovanja kolektivnih organizacij in krepi nadzor nad njihovim delovanjem, s čimer se v korist imetnikov avtorske in sorodnih pravic in tudi uporabnikov varovanih del vzpostavljajo nove administrativne obremenitve predvsem za kolektivne organizacije. Kolikor je mogoče, se s predlaganim zakonom odpravljajo administrativne ovire za gospodarske subjekte, npr. pri privatnem reproduciranju, določitvi elektronskega poslovanja, izdaji skupnega računa. Določbe ZASP že sedaj omogočajo vzpostavitev skupne strokovne službe za več kolektivnih organizacij (nekatero kolektivno organizacije se odločajo za sodelovanje, npr. za Združenje ZAMP in SAZOR G.I.Z. opravlja administrativno tehnične naloge ista gospodarska družba, Zavod IPF opravlja administrativno tehnične naloge tudi za Zavod AIPA).

Predlagani zakon bo vplival na poslovne stroške in poslovanje kolektivnih organizacij, ki imajo različne statusne oblike (društvo, zavod, gospodarsko interesno združenje). Pričakovano je povečanje preglednosti poslovanja kolektivnih organizacij, tudi zaradi okrepljenega nadzora imetnikov, katerih pravice upravlja kolektivna organizacija, in pristojnega državnega organa. Zaradi izboljšane vpogleda v delovanje kolektivne organizacije in zagotovljenega sodelovanja pri njenem upravljanju je mogoče pričakovati, da se bo povečal nadzor imetnikov nad porabo sredstev kolektivne organizacije za njeno poslovanje, zaradi česar bi se lahko znižali tudi njeni stroški poslovanja. S tem bi se povečal delež zbranih sredstev, ki se deli med upravičene imetnike pravic. Za vse imetnike pravic pomeni to višji prihodek iz naslova avtorske in sorodnih pravic.

- posledice na premoženjske pravice

Pričakovan je pozitiven vpliv na premoženjske pravice posameznih imetnikov avtorske in sorodnih pravic. Zaradi pričakovanega učinkovitejšega nadzora nad delovanjem kolektivnih organizacij bi se morala povečati preglednost zbiranja nadomestil, preglednost stroškov kolektivne organizacije in preglednost delitve zbranih nadomestil. Ker je glavni kriterij delitve dejanska uporaba del (kjer je to mogoče ugotoviti in je to ekonomsko upravičeno), bi morali imetniki avtorske ali sorodnih pravic, katerih dela so bila uporabljena, sedaj prejeti delež, ki jim pripada. Zato je mogoče pričakovati, da se bo povečalo število imetnikov pravic, ki bodo prejeli ustrezen delež zbranih nadomestil.

- posledice na inovacije in raziskave

Ni takšnih posledic.

- posledice na potrošnike in gospodinjstva

Ni takšnih posledic.

- posledice na določene regije in sektorje

Predlagani zakon nima posledic na določene regije, saj delujejo kolektivne organizacije na območju celotne države.

Možni so vplivi na tiste sektorje, v katerih gospodarski subjekti uporabljajo avtorska dela ali predmete varstva sorodne pravice (npr. televizijske in radijske postaje, kabelski operaterji,

lokali, proizvajalci fonogramov). Ker se s predlaganim zakonom omogoča, da pridobi dovoljenje za kolektivno upravljanje iste pravice na isti vrsti del več kolektivnih organizacij, je možno, da se bo ustanovila še kakšna kolektivna organizacija, ki bo konkurirala sedanjim. Če bodo gospodarski subjekti uporabljali dela iz repertoarja te nove kolektivne organizacije, bodo morali skleniti pogodbo tudi s to kolektivno organizacijo, v redkih primerih individualnega upravljanja pravic pa tudi s posameznim imetnikom. Zaradi možne vzpostavitve konkurence in kolektivnega upravljanja pravice predvsem na podlagi pooblastila imetnika pravice (upravljanje pravice na podlagi zakona je po predlogu zelo omejeno) je mogoče pričakovati, da se bo za nekatere gospodarske subjekte sedanja tarifa oziroma obveznost plačila nadomestila lahko tudi znižala, če npr. ne bodo uporabljali del iz repertoarja neke kolektivne organizacije. Zaradi možnega večjega števila kolektivnih organizacij, ki bodo zastopale različne repertoarje, pa je mogoče pričakovati, da bodo uporabniki, ki bodo uporabljali širši repertoar sklepali pogodbe z več kolektivnimi organizacijami in posledično morali za uporabo varovanih del plačevati višja nadomestila.

Predlagani zakon bo vplival na kolektivne organizacije, ki imajo različne statusne oblike (društvo, zavod, gospodarsko interesno združenje). Trenutno je v Republiki Sloveniji pet kolektivnih organizacij, ki upravljajo pravice na glasbenem, literarnem in avdiovizualnem področju. Pričakovano je povečanje preglednosti poslovanja kolektivnih organizacij, tudi zaradi okrepljenega nadzora imetnikov, katerih pravice upravlja kolektivna organizacija, in pristojnega državnega organa. Zaradi izboljšane nadzora nad poslovanjem kolektivne organizacije je mogoče pričakovati, da se bodo znižali stroški poslovanja kolektivne organizacije, s čimer se bo povečal delež zbranih sredstev, ki se deli med upravičene imetnike pravic. Za fizične in pravne subjekte, ki so imetniki avtorske ali sorodnih pravic, pomeni to višje nadomestilo oziroma prihodek.

- posledice na druge države in mednarodne odnose,

Ni takšnih posledic.

- posledice na makroekonomsko okolje

Ni takšnih posledic.

- presoja posledic na mala in srednja podjetja:

Ni takšnih posledic.

6.4 Presoja posledic na socialnem področju

- posledice na zaposlenost in trg dela

Ni takšnih posledic.

- posledice na standarde in pravice v zvezi s kakovostjo dela

Ni takšnih posledic.

- posledice na socialno vključenost in zaščito določenih skupin

S predlaganim zakonom se izrecno določa zahteva odprtost kolektivne organizacije za včlanitev vsem imetnikom pravic, zato bo morala kolektivna organizacija omogočiti včlanitev in sodelovanje pri upravljanju vsem imetnikom pravic s področja njene dejavnosti, tudi če bo imetnik pravic le na enem delu. S tem se zagotavlja večja vključenost v kolektivno organizacijo tudi imetnikov pravic z manjšim obsegom varovanih del in avtorjev del, ki niso množično uporabljena

- posledice na pravice iz starševskega varstva in družinskih prejemkov ter na družinska razmerja

Ni takšnih posledic.

- posledice na enakost spolov

Ni takšnih posledic.

- posledice na enako obravnavo družbenih skupin glede na različne osebne okoliščine (nediskriminacija)

S predlaganim zakonom se izrecno določa zahteva po odprtosti kolektivne organizacije za včlanitev vsem imetnikom pravic, pod enakimi pogoji, s čimer se onemogoča, da bi kolektivna organizacija omogočila članstvo le nekaterim imetnikom pravic, npr. tistim, ki bi bili imetniki pravic na določenem številu del ali ki bi dosegli določen prihodek z upravljanjem avtorske ali sorodnih pravic.

Izrecno je tudi določeno, da mora kolektivna organizacija pravice, ki jih upravlja brez pogodbe z avtorjem (v primeru ohranjenega monopola in obstoja dejanskega monopola) upravljati enako kot pravice svojih članov in mora storiti vse, kar je glede na okoliščine mogoče, da pridobi podatke, potrebne za izplačilo avtorskih honorarjev in nadomestil.

- posledice na sodno varstvo in učinkovito sodno varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin

Zaradi dveh manj zahtevnih predlaganih sprememb, s katerima se omogoča reševanje sporov v zvezi s sklenitvijo skupnega sporazuma tudi izven Sveta in odpira možnost mediacije za reševanje vseh vrst sporov med kolektivno organizacijo in reprezentativnim združenjem uporabnikov, je možno, da se bodo spori rešili izvensodno, s čimer se bo zmanjšala obremenitev sodišč. Predlagani zakon sicer ne posega v sodno varstvo avtorske in sorodnih pravic.

- posledice na upravljanje, udeležbo, dobro asimilacijo, dostop do sodišč, medije in etiko

Predlagani zakon omogoča večjo vključenost imetnikov pravic v kolektivno organizacijo (odprtost za včlanitev vsem imetnikom pravic), njihovo sodelovanje pri upravljanju kolektivne organizacije (vsi člani kolektivne morajo imeti pravico glasovanja), dobro informiranost o delovanju kolektivne organizacije (vpogled v vse najpomembnejše podatke o delu kolektivne organizacije, obravnava in soodločanje o letnem poročilu in drugih gradivih) ter okrepljen nadzor nad delovanjem kolektivne organizacije (možnost izrednega pregleda poslovanja).

- posledice na javno zdravje

Ni takšnih posledic.

- posledice na zdravstveno varstvo

Ni takšnih posledic.

6.5 Presoja posledic na dokumente razvojnega načrtovanja

Ni takšnih posledic.

6.6 Izvajanje sprejetega predpisa

Pristojni organ bo sprejet zakon predstavil širši javnosti prek svoje spletne strani in v okviru javnih predstavitev področja intelektualne lastnine, namenjenih predvsem kolektivnim organizacijam (Združenje SAZAS, Združenje ZAMP, Zavod IPF, Zavod AIPA, SAZOR G.I.Z.), reprezentativnim združenjem uporabnikov, kot so Gospodarska zbornica Slovenije, Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije, Trgovinska zbornica Slovenije, in stanovskim združenjem imetnikov avtorske in sorodnih pravic.

Izvajanje sprejetega zakona bodo tako kot doslej spremljali predvsem imetniki avtorske in sorodnih pravic, njihova stanovska združenja, reprezentativna združenja uporabnikov in posamezni uporabniki. Izvajanje sprejetega predpisa bo spremljal tudi pristojni organ, in sicer prek preučitve letnih poročil in drugih dokumentov o delu kolektivne organizacije, odzivov

imetnikov pravic, njihovih stanovskih združenj, kolektivnih organizacij, reprezentativnih združenj uporabnikov in posameznih uporabnikov.

Za spremljanje izvajanja učinkov sprejetega zakona se lahko uporabijo naslednja merila:

- število in teža kršitev delovanja kolektivne organizacije, ki jih ugotovi revizijska družba ali pooblaščen revizor;
- število in teža kršitev določb ZASP kolektivne organizacije, ki jih ugotovi pristojni organ;
- število zahtev za izredni pregled poslovanja, ki jih bodo vložili imetniki pravic in ugotovitve teh pregledov.

6.7 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

Ni drugih pomembnih okoliščin.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V 12. členu Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 16/07 - uradno prečiščeno besedilo in 68/08) se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Kadar sta bila pri glasbenem delu z besedilom glasba in besedilo napisana z namenom, da se uporabita skupaj, se avtor glasbe in avtor besedila štejeta za soavtorja.«.

2. člen

Drugi odstavek 38. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Proizvajalci in uvozniki iz prejšnjega odstavka niso zavezanci za plačilo nadomestila za tiste naprave oziroma nosilce, ki se izvozijo.«.

V četrtem odstavku 38. člena se beseda »četrletja« nadomesti z besedo »polletja«.

3. člen

V 39. členu se besedilo »predpiše Vlada Republike Slovenije« nadomesti z besedilom »skupno določita kolektivna organizacija, ki ima dovoljenje za kolektivno upravljanje te pravice, in reprezentativno združenje zavezancev, ob smiselni uporabi določb tega zakona glede sklenitve skupnega sporazuma in določitve tarif«.

V drugem odstavku 39. člena se črta vejica in besedilo »za vsako napravo za snemanje, pri kateri niso potrebni fonogrami ali videogrami (v dvakratni višini od običajnih),«.

Doda se nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Pri določitvi višine zneskov nadomestila se upošteva zlasti:

1. pričakovan obseg uporabe naprav in nosilcev iz prejšnjega odstavka za privatno ali drugo lastno uporabo iz 50. člena tega zakona in njihov cenovni razred;
2. zmanjšan obseg prihodkov avtorja zaradi dovoljene privatne ali druge lastne uporabe avtorskih del iz 50. člena zakona;
3. stopnja uporabe tehničnih ukrepov iz 166.a člena tega zakona za varstvo avtorskih del ali predmetov sorodnih pravic.«.

4. člen

Napovedni stavek prvega odstavka 48. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Za namene obveščanja javnosti je prosto: «

5. člen

V 60. členu se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Kadar sta bila pri glasbenem delu z besedilom glasba in besedilo napisana z namenom, da se uporabita skupaj, se rok trajanja iz prejšnjega člena računa od smrti avtorja, ki je umrl zadnji.«.

6. člen

V 121. členu se doda nova 8. točka, ki se glasi:

»8. radiodifuznega oddajanja ali druge oblike javne priobčitve videograma s svojo izvedbo.«

7. člen

Za 122. členom se dodajo novi 122.a, 122.b., 122.c členi, ki se glasijo:

»Preklic pogodbe o prenosu pravic

122.a člen

(1) Če izvajalec zahteva preklic pogodbe o prenosu materialnih pravic po 83. členu tega zakona, ker proizvajalec fonogramov v 50 letih od zakonite izdaje fonograma ali, če ta ni bil izdan, v 50 letih od njegove zakonite priobčitve, javnosti ni v zadostni količini ponudil primerkov fonogramov za prodajo ali javnosti ni omogočil dostopa do njih po žici ali brezžično na način, da lahko javnost kadar koli in kjer koli dostopa do njih, znaša rok iz tretjega odstavka 83. člena tega zakona eno leto.

(2) Če proizvajalec fonogramov v roku iz prejšnjega odstavka ne izvede obeh načinov izkoriščanja, lahko izvajalec uveljavi preklic pogodbe o prenosu materialnih pravic.

Dodatno letno nadomestilo

122.b člen

(1) Izvajalec, ki ima po pogodbi o prenosu materialnih pravic na proizvajalca fonogramov pravico, da zahteva nadomestilo v enkratnem znesku, ima pravico do dodatnega letnega nadomestila od proizvajalca fonograma za vsako polno leto takoj po izteku 50. leta od zakonite izdaje fonograma ali, če ta ni bil izdan, po izteku 50. leta od njegove zakonite priobčitve javnosti. Pravici do tega nadomestila se izvajalec ne more odpovedati.

(2) Skupni znesek, ki ga mora proizvajalec fonogramov nameniti za plačilo letnega dodatnega nadomestila iz prejšnjega odstavka, znaša 20 % prihodkov, ki jih je proizvajalec fonogramov prejel v letu pred letom, za katero se zagotovi navedeno nadomestilo, za reproduciranje, distribuiranje in dajanje na voljo javnosti fonogramov, takoj po izteku 50. leta od zakonite izdaje fonograma ali, če ta ni bil izdan, po izteku 50. leta od njegove zakonite priobčitve javnosti.

(3) Proizvajalci fonogramov posredujejo izvajalcem, ki so upravičeni do dodatnega letnega nadomestila iz prvega odstavka tega člena, na njihovo zahtevo vse podatke, ki so lahko potrebni za zagotovitev plačila tega nadomestila.

Ponavljajoče nadomestilo

122.c člen

Če je izvajalec po pogodbi o prenosu materialnih pravic upravičen do ponavljajočih se nadomestil, se mu pri njihovih izplačilih, izvedenih po 50. letu od zakonite izdaje fonograma ali, če ta ni bil izdan, po 50. letu od njegove zakonite priobčitve javnosti, ne sme odbiti predplačil ali kakršnih koli pogodbeno določenih odbitkov.«.

8. člen

V drugem stavku 127. člena se za besedo »izvedbe« doda besedilo »ki ni na fonogramu.«.

Doda se nov tretji stavek, ki se glasi:

»Če je bil v tem času posnetek izvedbe na fonogramu zakonito izdan ali zakonito priobčen javnosti, trajajo pravice izvajalcev 70 let od tiste prve izdaje ali tiste prve priobčitve javnosti, ki se je pripetila najprej.«

9. člen

Doda se nov 131.a člen, ki se glasi:

»Pravica do nadomestila pri dajanju v najem fonogramov

131.a člen

(1) Kadar je avtor ali izvajalec na proizvajalca fonograma prenesel pravico dajanja v najem fonogramov s svojim avtorskim delom ali izvedbo, mu je proizvajalec fonograma dolžan plačati pravično nadomestilo.

(2) Avtor in izvajalec se pravici do pravičnega nadomestila ne moreta odpovedati.«.

10. člen

V drugem in tretjem stavku 132. člena se številka »50« nadomesti s številko »70«.

11. člen

V prvem odstavku 146. člena se črta besedilo »nepridobitno in kot edino dejavnost«.

Doda se nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Kolektivna organizacija zagotovi elektronsko poslovanje s svojimi člani, imetniki pravic, katerih pravice upravlja, drugimi kolektivnimi organizacijami in uporabniki avtorskih del iz svojega repertoarja.«.

12. člen

V 147. členu se črtata 1. in 2. točka, sedanji 3. in 4. točka postaneta 1. in 2. točka.

Doda se nova 3. točka, ki se glasi:

»3. pravice do dodatnega letnega nadomestila iz 122.b člena tega zakona.«.

Doda se nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Dovoljenje za kolektivno upravljanje pravice se v naslednjih primerih izda le eni kolektivni organizaciji:

1. pravica do nadomestila za tonsko in vizualno snemanje iz drugega odstavka 37. člena tega zakona;
2. pravica do nadomestila za fotokopiranje iz tretjega odstavka 37. člena tega zakona.«.

13. člen

148. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Zahteva za izdajo dovoljenja

148. člen

(1) Zahteva za izdajo dovoljenja za kolektivno upravljanje pravic se vloži pri pristojnem organu.

(2) Zahteva za izdajo dovoljenja vsebuje naslednje priloge:

1. temeljni akt in morebitne druge notranje akte, ki urejajo delovanje kolektivne organizacije;
2. repertoar, ki vključuje seznam avtorjev, ki so pooblastili pravno osebo za upravljanje svojih avtorskih pravic na avtorskih delih, seznam teh pravic in teh del;
3. dokazila o sredstvih, osebju in opremi, s katerimi namerava pravna oseba kolektivno upravljati pravice, vključno s prostori za izvajanje te dejavnosti.

(3) V primeru zahteve za izdajo dovoljenja iz drugega odstavka 147. člena tega zakona pravna oseba predloži tudi pogodbe ali pisma o nameri o medsebojnem zastopanju, sklenjene s tujimi kolektivnimi organizacijami ali mednarodnimi združenji.«.

14. člen

149. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Temeljni akt

149. člen

(1) Temeljni akt kolektivne organizacije določa zlasti:

1. naziv in sedež kolektivne organizacije;
2. vrste avtorskih del in vrste avtorskih pravic, ki jih na teh delih upravlja kolektivna organizacija;
3. pogoje za včlanitev v kolektivno organizacijo, pri čemer morajo biti ti določeni tako, da je pod enakimi pogoji odprta vsem imetnikom pravic;

4. način zbiranja podatkov o avtorskih delih in pravicah, ki jih po pooblastilu avtorja ali po tem zakonu upravlja kolektivna organizacija, način vodenja repertoarja avtorskih del ter način vpogleda v repertoar avtorskih del;
 5. pravice članov in način njihovega sodelovanja v organih kolektivne organizacije, vključno z enakopravnim zastopanjem posameznih kategorij imetnikov avtorskih pravic v vsakem organu in glasovalnimi pravicami, pri čemer morajo biti te določene tako, da imajo pravico glasovanja vsi člani;
 6. obveznosti članov glede sporočanja podatkov o avtorskih delih in pravicah, ki jih upravlja kolektivna organizacija, ter podatkov, potrebnih za izplačilo avtorskih honorarjev oziroma nadomestil;
 7. način zagotavljanja varstva osebnih podatkov imetnikov pravic;
 8. pravila delitve zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil, ki morajo biti določena jasno in temeljiti na dejanski uporabi avtorskega dela, kjer je to glede na naravo uporabe avtorskega dela mogoče in ekonomsko upravičeno glede na stroške spremljanja dejanske uporabe;
 9. oblikovanje morebitnih skladov iz tretjega odstavka 153. člena tega zakona;
 10. organe upravljanja in nadzora, skupščino in druge organe kolektivne organizacije ter njihovo sestavo, način konstituiranja, sklicevanja in delovanja ter njihova medsebojna razmerja, pristojnosti in odgovornosti;
 11. obveznosti organov kolektivne organizacije do njenih članov in avtorjev, ki jih zastopa, zlasti poročanje o: načinu in pogojih upravljanja njihovih avtorskih pravic, skupnem znesku zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil ter stroških kolektivne organizacije, podatkih o dejanski uporabi avtorskih del za posameznega imetnika avtorskih pravic, zbranih avtorskih honorarjih in nadomestilih za njegov račun ter njihovi delitvi;
 12. nadzor članov nad delovanjem organov kolektivne organizacije;
 13. določbe o reševanju sporov med članom in kolektivno organizacijo ter med kolektivno organizacijo in uporabniki;
 14. osebe, ki so pooblaščenice za zastopanje kolektivne organizacije, način njihovega imenovanja in odpoklica;
 15. obnavljanje in prenehanje članstva v kolektivni organizaciji, vključno s predčasnim prenehanjem članstva ter predčasen preklic pooblastila za določene pravice ali določena avtorska dela;
 16. način delitve premoženja v primeru prenehanja kolektivne organizacije, pri čemer se delitev opravi tako, da vsak član prejme sorazmeren delež glede na trajanje članstva in višino avtorskih honorarjev, ki jih je prejel v času trajanja članstva.
- (2) Če kolektivna organizacija upravlja pravice avtorjev na različnih vrstah avtorskih del ali pravice različnih imetnikov pravic, mora temeljni akt zagotoviti, da vsaka skupina avtorjev ali imetnikov pravic odloča le o tistih vprašanih, ki se nanašajo na kolektivno upravljanje pravic na njihovih delih in o skupnih vprašanih kolektivnega upravljanja pravic.
- (3) Po pridobitvi dovoljenja se lahko temeljni akt in drugi notranji akti kolektivne organizacije, ki urejajo delovanje kolektivne organizacije, spremenijo le s predhodnim soglasjem pristojnega organa.«.

15. člen

150. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Dovoljenje za kolektivno uveljavljanje

150. člen

(1) Pristojni organ izda dovoljenje za kolektivno upravljanje avtorskih pravic, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

1. da so temeljni akt in drugi notranji akti pravne osebe, ki urejajo delovanje kolektivne organizacije, v skladu s tem zakonom;
2. da pravna oseba razpolaga z repertoarjem, ki vključuje: seznam avtorjev, ki so pooblastili pravno osebo za upravljanje svojih avtorskih pravic na avtorskih delih, seznam avtorskih del, na katerih bo upravljala avtorske pravice in seznam pravic, ki jih bo upravljala;
3. da pravna oseba razpolaga s sredstvi, osebjem in opremo, vključno s prostori za izvajanje dejavnosti, ki omogočajo kolektivno upravljanje pravic;
4. da ima pravna oseba sklenjeno pogodbo o zaposlitvi ali drugo pogodbo z najmanj eno osebo, ki ima univerzitetno izobrazbo pravne ali ekonomske smeri in znanje vsaj enega tujega jezika.

(2) Dovoljenje iz drugega odstavka 147. člena tega zakona se izda pravni osebi, ki izpolnjuje pogoje iz prejšnjega odstavka in ima s tujimi kolektivnimi organizacijami ali mednarodnimi združenji sklenjene pogodbe ali pisma o nameri o medsebojnem zastopanju.

(3) Če je v primeru iz drugega odstavka 147. člena tega zakona že izdano dovoljenje za kolektivno upravljanje pravic, pristojni organ izda dovoljenje drugi pravni osebi, če ta izkaže, da bo zagotovila učinkovitejše, preglednejše in gospodarnejše upravljanje pravic. Z izdajo dovoljenja novi kolektivni organizaciji dotedanji dovoljenje preneha veljati.

(4) V postopku izdaje dovoljenja se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek. Zoper odločbo ali sklep pristojnega organa ni dovoljena pritožba, možna pa je tožba v upravnem sporu, o kateri odloča upravno sodišče na svojem sedežu.

(5) Obvestilo o izdanem dovoljenju objavi pristojni organ na svoji spletni strani.«.

16. člen

151. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Pogodba z avtorjem

151. člen

(1) Kolektivna organizacija upravlja avtorske pravice na podlagi pogodbe z avtorjem, ki vsebuje zlasti: avtorjevo pooblastilo za upravljanje njegovih pravic, vrsto del in pravic, ki jih upravlja za avtorja, ter trajanje pogodbe. Avtor lahko pred iztekom trajanja pogodbe pooblastilo prekliče.

(2) Avtor lahko za upravljanje določene pravice na določenem delu pooblasti le eno kolektivno organizacijo.

(3) Kolektivna organizacija iz drugega odstavka 147. člena tega zakona lahko upravlja pravice tudi brez pogodbe z avtorjem.

(4) Dokler je kolektivno upravljanje avtorskih pravic po zakonu ali pogodbi z avtorjem preneseno na kolektivno organizacijo, avtor ne more osebno upravljati teh pravic.

(5) Če je dovoljenje za kolektivno upravljanje določenih avtorskih pravic na določenih avtorskih delih izdano le eni kolektivni organizaciji, se šteje, da je ta pooblaščen za kolektivno upravljanje pravic vseh avtorjev teh del, razen če avtor kolektivni organizaciji izrecno prepove upravljanje svojih pravic.

(6) Kolektivna organizacija mora avtorske pravice, ki jih upravlja brez pogodbe z avtorjem, upravljati enako kot avtorske pravice svojih članov in mora storiti vse, kar je glede na okoliščine mogoče, da pridobi podatke, potrebne za izplačilo avtorskih honorarjev in nadomestil.«.

17. člen

152. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Dolžnost sprejema pravic v kolektivno upravljanje

152. člen

(1) Kolektivna organizacija ne sme zavrniti zahteve za včlanitev v kolektivno organizacijo ali odkloniti upravljanja avtorskih pravic s področja svoje dejavnosti, če to zahteva avtor, ki je državljan Republike Slovenije ali države članice Evropske unije ali ima stalno prebivališče oziroma sedež v Republiki Sloveniji.

(2) Kolektivna organizacija ne sme iz svojega članstva izključiti avtorja, ki je državljan Republike Slovenije ali države članice Evropske unije ali ima stalno prebivališče oziroma sedež v Republiki Sloveniji.

(3) Kolektivna organizacija ne sme pogojevati včlanitve ali članstva s plačilom članarine, številom avtorskih del, višino avtorskih honorarjev ali nadomestil, avtorstvom ali drugimi diskriminatornimi pogoji.«.

18. člen

Doda se nov 152.b člen, ki se glasi:

»Načelo finančne preglednosti

152.b člen

(1) Kolektivna organizacija zagotavlja jasno in primerno ločevanje dejavnosti kolektivnega upravljanja avtorskih pravic od morebitnih drugih dejavnosti, vključno z jasnim ločevanjem v računovodskih izkazih.

(2) Kolektivna organizacija ne sme iz sredstev, pridobljenih s kolektivnim upravljanjem avtorskih pravic, financirati drugih dejavnosti, ki jih ne opravlja na podlagi dovoljenja za kolektivno upravljanje avtorskih pravic.«.

19. člen

153. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Pravila o delitvi prihodka

153. člen

(1) Kolektivna organizacija lahko od zneska vseh zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil odšteje le znesek dejanskih stroškov, preostali znesek pa razdeli avtorjem v skladu z vnaprej določenimi pravili delitve, ki jih sprejme skupščina.

(2) Pravila delitve temeljijo na dejanski uporabi avtorskega dela, kjer je to glede na naravo uporabe avtorskega dela mogoče in ekonomsko upravičeno glede na stroške spremljanja dejanske uporabe.

(3) Kolektivna organizacija lahko v skladu s svojim temeljnim aktom na podlagi izrecnega in prostovoljnega pooblastila člana oblikuje različne sklade, v katere odvaja del sredstev, ki pripadajo članu, ki je dal takšno pooblastilo. O uporabi sredstev sklada odločajo le tisti člani, ki so prispevali v sklad.

(4) Kolektivna organizacija opravi delitev zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil najmanj enkrat letno.

(5) Če kolektivna organizacija ne more ugotoviti, kateremu avtorju pripadajo zbrana sredstva, ali če avtor ne posreduje podatkov, potrebnih za izplačilo, mora kolektivna organizacija ta sredstva hraniti na posebnem računu pet let od dneva obveznosti za izplačilo.

(6) Če tudi po preteku roka iz prejšnjega odstavka izplačila avtorskega honorarja ni mogoče izvesti, o porabi teh sredstev odloča skupščina kolektivne organizacije.«.

20. člen

155. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Dolžnost obveščanja

155. člen

Kolektivna organizacija mora na svoji spletni strani objaviti vsaj:

1. dovoljenje za kolektivno upravljanje pravic;
2. repertoar, ki ga zastopa;
3. pogoje za včlanitev v kolektivno organizacijo in vzorec pogodbe z avtorjem;
4. skupne sporazume, sklenjene z reprezentativnimi združenji uporabnikov;
5. vzorec pogodbe z uporabnikom in uporabljivo tarifo za posamezne načine uporabe;
6. sporazume, sklenjene s tujimi kolektivnimi organizacijami;
7. podatke o članstvu kolektivne organizacije v mednarodnih združenjih;
8. temeljni akt in druge interne akte;
9. podatke o osebah, ki so pooblaščenice za zastopanje kolektivne organizacije;
10. seznam oseb, ki so člani organov kolektivne organizacije, razen skupščine;
11. obvestilo o napovedanih sejah skupščine in vseh drugih organov, skupaj z gradivi, ki bodo obravnavana, najmanj sedem dni pred sejo;
12. zapisnike sej skupščin kolektivne organizacije, skupaj z gradivi, ki so bila obravnavana;
13. gradiva iz 161. člena tega zakona;
14. seznam oseb, zaposlenih v kolektivni organizaciji;
15. seznam avtorjev ali avtorskih del, za katere zaradi pomanjkljivih podatkov ni mogoče izplačati avtorskega honorarja ali nadomestila.«.

21. člen

Tretji odstavek 156. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Pri določanju primerne tarife se upošteva eden ali več kriterijev, kot na primer:

1. celotni bruto prihodek, ki se doseže z uporabo avtorskega dela, ali, če to ni mogoče, celotni bruto stroški, povezani s to uporabo, pri čemer se pri povezanih pravnih osebah upošteva celotni bruto prihodek oziroma bruto stroški vseh povezanih pravnih oseb;
2. pomen avtorskega dela za dejavnost uporabnika;
3. razmerje med varovanimi in nevarovanimi avtorskimi deli, ki so uporabljena;
4. razmerje med pravicami, ki se upravljajo kolektivno ali individualno;
5. posebna zahtevnost kolektivnega upravljanja pravic zaradi določene uporabe avtorskih del;
6. primerljivost predlagane tarife s tarifami istovrstnih kolektivnih organizacij v drugih državah Evropske unije, ob upoštevanju bruto domačega proizvoda na prebivalca v enoti kupne moči.«.

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Če kolektivna organizacija in reprezentativno združenje uporabnikov še nista sklenila skupnega sporazuma, lahko kolektivna organizacija sama, ob upoštevanju določb prejšnjega odstavka, določi začasno tarifo, ki velja do določitve tarife po drugem odstavku tega člena. Kolektivna organizacija objavi začasno tarifo v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

22. člen

Drugi odstavek 157.a člena se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Vsakdo, ki izkaže pravni interes, lahko zahteva, da Svet ugotovi, ali je začasna tarifa iz četrtega odstavka 156. člena tega zakona primerna, ali je objavljeni skupni sporazum v skladu z določbami tega zakona in ali je tarifa, določena s tem sporazumom, primerna in zahteva, da Svet določi primerno tarifo ali odloči o drugem spornem vprašanju v zvezi s skupnim sporazumom, razen če je o teh vprašanjih Svet že odločil.«.

V 3. točki tretjega odstavka se za besedo »začetka« doda vejica in besedilo »če je bila zahteva vložena na podlagi prvega odstavka tega člena«.

23. člen

Prvi odstavek 157.b člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Svet z odločbo določi primerno tarifo ali odloči o drugem spornem vprašanju v zvezi s skupnim sporazumom ali tarifo, vključno z začasno tarifo.«.

V tretjem odstavku se za besedo »razveljavi« doda vejica in beseda »odpravi«.

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Svet objavi pravnomočno odločbo Sveta na spletni strani pristojnega organa.«.

24. člen

V šestem odstavku 157.c člena se številka »20« nadomesti s številko »30« in se doda nov drugi stavek, ki se glasi: »Višina nagrade za celotni postopek ne sme preseči zneska nagrade za šest mesecev.«.

Sedmi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(7) Po pravnomočnosti odločbe Sveta iz 157.b člena tega zakona, Svet s posebnim sklepom odloči o stroških Sveta in o tem, ali mora ob upoštevanju položenega predujma katera stranka drugi povrniti ustrezni del plačanih stroškov Sveta ter po pravnomočnosti tega sklepa izvede izplačilo članom Sveta.«.

25. člen

V prvem odstavku 157.e člena se doda nova 2. točka, ki se glasi:

»2. odločanje o primernosti tarife, vključno z začasno tarifo;«.

Sedanji 2. in 3. točka postaneta 3. in 4. točka.

Črta se drugi odstavek.

26. člen

V tretjem odstavku 157.f člena se prvi in drugi stavek spremenita tako, da se glasita: »Po dva člana Sveta predlagajo vse kolektivne organizacije skupaj in vsa reprezentativna združenja uporabnikov skupaj. Predsednika in člane imenuje minister, prisojen za gospodarstvo, za štiri leta«.

Doda se nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Član organa upravljanja ali nadzora ali pooblaščenec kolektivne organizacije ali reprezentativnega združenja uporabnikov ne sme biti predsednik ali član Sveta.«.

Sedanji četrti, peti in šesti odstavek postanejo peti, šesti in sedmi odstavek.

27. člen

158. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Dolžnost sklepanja pogodb

158. člen

(1) Kolektivna organizacija mora vse istovrstne uporabnike obravnavati enako.

(2) Če kolektivna organizacija v nasprotju s skupnim sporazumom omogoči istovrstnemu uporabniku ugodnejše pogoje, se šteje, da ti veljajo tudi za vse ostale istovrstne uporabnike, in sicer od takrat, ko so začeli veljati za prvega uporabnika. Šteje se, da so ti pogoji del skupnega sporazuma oziroma ga nadomeščajo.

(3) Uporabnik del iz repertoarja kolektivne organizacije lahko kadar koli zahteva sklenitev pogodbe o neizključnem prenosu pravic za uporabo teh del v skladu z veljavnim skupnim sporazumom. Kolektivna organizacija take zahteve ne sme zavrniti.

(4) Če pogodba o neizključnem prenosu pravic za uporabo varovanih del ni sklenjena, se šteje, da je ustrezna pravica prenesena, če uporabnik položi na račun kolektivne organizacije ali pri sodišču oziroma notarju znesek, ki ga po tarifi zaračunava kolektivna organizacija ali nesporni del tega zneska.«.

28. člen

Doda se nov 158.a člen, ki se glasi:

»Skupni račun

158.a člen

(1) V primeru sekundarnega radiodifuznega oddajanja pisanih, avdiovizualnih ali neodrskih glasbenih in drugih varovanih del izdajo kolektivne organizacije uporabnikom skupni račun, iz katerega so razvidni zahtevki posameznih kolektivnih organizacij. Če kolektivne organizacije ne izdajo skupnega računa, se smiselno uporablja četrti odstavek 158. člena tega zakona.

(2) Če uporabnik zavrne plačilo računa, mora jasno navesti, zahtevke katere posamezne kolektivne organizacije zavrača.«.

29. člen

160. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Nadzor avtorjev

160. člen

(1) Vsak avtor lahko za obdobje zadnjih pet let od vložitve zahteve od kolektivne organizacije, ki kolektivno upravlja njegove pravice, zahteva, da v sedmih dneh od vložitve zahteve dobi vpogled v:

1. dokumente iz prvega odstavka 155. člena tega zakona;
2. poslovne knjige oziroma poslovanje kolektivne organizacije;
3. zapisnike sej vseh organov in vsa gradiva, ki so bila obravnavana na sejah organov kolektivne organizacije;

4. katerekoli podatke, ki se nanašajo na upravljanje njegovih pravic;
 5. katerekoli podatke o dejavnosti kolektivne organizacije, vključno s podatki o ugotovljeni dejanski uporabi avtorskih del katerih koli avtorjev.
- (2) Vsak avtor lahko na svoje stroške zahteva kopije dokumentov iz prejšnjega odstavka.«.

30. člen

Doda se nov 160.a člen, ki se glasi:

»Izredni pregled poslovanja

160.a člen

- (1) Najmanj ena četrtnina članov kolektivne organizacije ali trideset članov kolektivne organizacije, pri čemer zadošča tisto število članov, ki je manjše, lahko pri kolektivni organizaciji vloži zahtevo za izredni pregled poslovanja kolektivne organizacije, ki se opravi na stroške kolektivne organizacije. V zahtevi določijo revizijsko družbo ali pooblaščenega revizorja, ki naj opravi izredni pregled poslovanja, in obseg tega pregleda.
- (2) Član organa upravljanja, nadzora ali drugega organa kolektivne organizacije, razen skupščine, ne sme vložiti zahteve za izredni pregled poslovanja.
- (3) Zahteva za izredni pregled poslovanja ni dovoljena, če je bil na podlagi tega člena v tekočem letu tak pregled že opravljen.
- (4) Kolektivna organizacija mora v osmih dneh od prejema zahteve po tem členu omogočiti začetek izvedbe pregleda v skladu s prejeto zahtevo za izredni pregled poslovanja.«.

31. člen

161. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Letno poročilo in revizija

161. člen

- (1) Skupščina kolektivne organizacije mora za vsako poslovno leto v roku šestih mesecev po njegovem zaključku obravnavati in sprejeti:

1. letno poročilo organa upravljanja o:

- vseh zbranih avtorskih honorarjih in nadomestilih ter morebitnih drugih prihodkih in njihovi delitvi, pri čemer morajo biti vsi ti podatki razdeljeni po vrsti avtorskih pravic in posameznih postavkah v skladu z računovodsko finančnimi standardi ter natančno obrazloženi;
- skupnem številu vseh avtorskih del in avtorjev, zajetih v delitvi;
- poslovanju kolektivne organizacije, vključno s stroški poslovanja in investicijami, razdeljenimi po vrsti avtorskih pravic in posameznih postavkah v skladu z računovodsko finančnimi standardi;
- morebitni razporeditvi avtorskih honorarjev in nadomestil v različne sklade ter porabi sredstev teh skladov;
- avtorskih honorarjih in nadomestilih, nagradah ali drugih izplačilih posameznim članom organov kolektivne organizacije;
- vsoti izplačil posameznim pravnim ali fizičnim osebam, ki presegajo bruto povprečno letno plačo v preteklem poslovnem letu, ne glede na to, ali se izplačilo nanaša na avtorski honorar, nadomestilo ali strošek poslovanja ali drugo izplačilo, vključno z navedbo vrste izplačila in prejemnika;
- izvajanju skupnih sporazumov z reprezentativnimi združenji uporabnikov, sporazumov s tujimi kolektivnimi organizacijami in aktivnostih v združenjih kolektivnih organizacij;
- znesek vseh izplačil vsaki posamezni tuji kolektivni organizaciji ali mednarodnemu združenju;
- številu članov kolektivne organizacije in številu avtorskih del ter drugih pomembnih informacijah o njenem delovanju;
- uveljavljanju avtorskih pravic pred sodišči in drugimi državnimi organi;
- ukrepih, če je pristojni organ ugotovil nepravilnosti v delovanju kolektivne organizacije.

2. letno poročilo organa nadzora o izvajanju nadzora, ugotovitvah in sprejetih ukrepih;

3. poročilo revizijske družbe o opravljenem revidiranju računovodskih izkazov in poslovanja kolektivne organizacije, skupaj z mnenjem pooblaščenega revizorja o pravilnosti in skladnosti poslovanja kolektivne organizacije v skladu z veljavno zakonodajo, notranjimi akti kolektivne organizacije in sporazumi, ki jih je ta sklenila z drugimi;

4. mnenje organov upravljanja in nadzora o poročilu in mnenju iz prejšnje točke;

5. ukrepe in roke za njihovo izvedbo, če je pooblaščen revizor ugotovil nepravilnosti v njenem poslovanju;

6. predlog finančnega načrta kolektivne organizacije za naslednje leto, ki vključuje tudi plan stroškov njenega poslovanja in morebitne investicije.

(2) Če kolektivna organizacija poleg kolektivnega upravljanja pravic opravlja še drugo dejavnost, mora v letno poročilo vključiti podatke o vrsti dejavnosti in skupno višino prihodkov iz tega naslova. Podatke o finančnem poslovanju za kolektivno upravljanje pravic mora voditi ločeno od podatkov o drugem poslovanju.

(3) Določbe tega člena ne vplivajo na obveznosti kolektivne organizacije, ki jih ima glede finančnih poročil in revidiranja po drugih predpisih.«.

32. člen

162. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Nadzor pristojnega organa

162. člen

(1) Pristojni organ po uradni dolžnosti nadzoruje, ali kolektivna organizacija izvaja naloge v skladu s tem zakonom. Tretje osebe, ki pri pristojnem organu vložijo pobude za ukrepanje zoper kolektivno organizacijo, niso stranke v postopku.

(2) Pristojni organ ni pristojen za odločanje o sporih med imetniki pravic in kolektivno organizacijo in med uporabniki in kolektivno organizacijo.

(3) Pristojni organ ali njegov pooblaščenec lahko zlasti:

1. zahteva od kolektivne organizacije katere koli informacije ali dokumente o kolektivni organizaciji ali njenem poslovanju, tudi če ti vsebujejo osebne ali druge varovane podatke;

2. zahteva od članov organov upravljanja in nadzora kolektivne organizacije in oseb, ki opravljajo katere koli naloge v kolektivni organizaciji, ustno ali pisno pojasnilo o dejstvih ali dokumentih, ki se nanašajo na delovanje kolektivne organizacije;

3. vpogleda v poslovne knjige in druge dokumente kolektivne organizacije, tudi če ti vsebujejo osebne ali druge varovane podatke.

(4) Pristojni organ lahko zahteva, da pooblaščen revizor na stroške kolektivne organizacije in v obsegu, ki ga določi pristojni organ, pregleda delovanje kolektivne organizacije.

(5) Kolektivna organizacija mora v petih dneh od nastanka okoliščine ali dokumenta ali njegove pridobitve posredovati pristojnemu organu zlasti:

1. vabila na seje skupščine in drugih organov kolektivne organizacije, vključno z gradivi;

2. spremembe oseb, ki so po zakonu in statutu pooblaščene zastopati organizacijo;

3. veljavne spremembe statuta;

4. skupne sporazume z reprezentativnimi združenji;

5. začasne tarife;

6. sporazume s tujimi kolektivnimi organizacijami;

7. zapisnik seje skupščine kolektivne organizacije in vsa gradiva iz prvega odstavka prejšnjega člena;

8. katerekoli pravnomočne odločbe v sodnem ali drugem uradnem postopku, v katerem je bila stranka, razen v upravnem sporu zoper odločbe pristojnega organa.

(6) Pristojni organ se lahko udeležuje sej skupščine in drugih organov kolektivne organizacije s pravico do besede, vendar brez pravice glasovanja.«

33. člen

V prvem odstavku 162.a člen se besedi »s sklepom« nadomestita z besedilom »po uradni dolžnosti z odločbo«.

V drugem odstavku se doda nova 2. točka, ki se glasi:

»2. kolektivna organizacija niti po ponovni odredbi odprave iste kršitve, te ne odpravi;«.

Sedanji 2. in 3. točka postaneta 3. in 4. točka.

34. člen

V prvem odstavku 163. člena se črta besedilo »o kabelski retransmisiji radiodifuzno oddajanih del«.

35. člen

Napovedni stavek v prvem odstavku 184. člena se spremeni tako, da se glasi: »Z globo od 200 do 250.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba:«.

V 1. točki prvega odstavka se črta besedilo »sekundarno radiodifuzno oddaja,«.

V 3. točki prvega odstavka se besedilo »s svojo izvedbo« nadomesti z besedilom »z izvedbo, radiodifuzno oddaja ali drugače javno priobči avdiovizualno delo z izvedbo«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Z globo od 200 do 150.000 eurov se kaznuje samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Z globo od 40 do 10.000 eurov se kaznuje odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.«.

Doda se nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Z globo od 40 do 5.000 eurov se kaznuje posameznik, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.«.

Sedanja četrti in peti odstavek postaneta peti in šesti odstavek.

36. člen

Napovedni stavek v prvem odstavku 185. člena se spremeni tako, da se glasi: »Z globo od 200 do 250.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba:«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Z globo od 200 do 150.000 eurov se kaznuje samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Z globo od 40 do 10.000 eurov se kaznuje odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.«.

Doda se nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Z globo od 40 do 5.000 eurov se kaznuje posameznik, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.«.

37. člen

Črtata se tretji in četrti odstavek 189. člena.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

38. člen

Do sklenitve skupnega sporazuma iz prvega odstavka 39. člena tega zakona se za plačevanje nadomestila za privatno in drugo lastno reproduciranje še naprej uporabljajo določbe Uredbe o zneskih nadomestil za privatno in drugo lastno reproduciranje (Uradni list RS, št. 103/06).

39. člen

Določba 8. točke 121. člena tega zakona se začne uporabljati šest mesecev po uveljavitvi tega zakona in velja za videograme z izvedbo, ki so varovani na dan uveljavitve tega zakona ali so nastali po tem datumu.

40. člen

(1) Določbe 6., 7., 8., 9. in 10. člena tega zakona se uporabljajo za posnetke izvedb in fonograme, na katerih izvajalec in proizvajalec fonogramov 1. novembra 2013 še uživata varstvo po do sedaj veljavnih določbah zakona, in za posnetke izvedb in fonograme, ki bodo nastali po tem datumu.

(2) Če ni v pogodbi o prenosu materialnih pravic izvajalca na proizvajalca fonogramov jasno določeno drugače, se domneva, da velja ta pogodba, sklenjena pred 1. novembrom 2013, tudi če izvajalec po do sedaj veljavnih določbah zakona na dan 30. oktobra 2011 ne bi bil več varovan.

(3) Določbi 1. in 5. člena tega zakona se uporabljata za glasbena dela z besedilom, pri katerih sta vsaj glasba ali besedilo 1. novembra 2013 varovana v vsaj eni državi članici in za glasbena dela z besedilom, nastala po tem datumu.

(4) Prejšnji odstavek ne posega v nobeno dejanje uporabe, izvedeno pred 1. novembrom 2013. Osebe, ki so pred 1. novembrom 2013 v dobri veri pridobile pravice na glasbenem delu z besedilom, obdržijo te pravice še naprej.

41. člen

(1) Kolektivne organizacije uskladijo svoje delovanje z določbami tega zakona v enem letu od njegove uveljavitve.

(2) Pri odločanju o zahtevah za izdajo dovoljenja za kolektivno upravljanje pravic, o katerih na dan uveljavitve tega zakona še ni bila izdana dokončna odločba, se uporabljajo določbe tega zakona.

42. člen

Postopki, ki tečejo zaradi prekrška po 1. točki 184. člena tega zakona v primeru sekundarnega radiodifuznega oddajanja in o katerih na dan uveljavitve tega zakona še ni bilo dokončno odločeno, se ustavijo.

43. člen

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehata veljati:

1. Uredba o zneskih nadomestil za privatno in drugo lastno reproduciranje (Uradni list RS, št. 103/06);
2. Uredba o arbitraži v sporih v zvezi z avtorsko ali sorodnimi pravicami (Uradni list RS, št. 65/06).

44. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Predlagana sprememba je posledica uskladitve ZASP z Direktivo 2011/77, ki v členu 1(1) posebej ureja trajanje varstva avtorske pravice na glasbenih delih z besedilom, če sta bila besedilo in glasba ustvarjena posebej za to skladbo z besedilom. Po veljavnem 12. členu ZASP se šteje, da soavtorjem pripada nedeljiva avtorska pravica na avtorskem delu, ki je bilo ustvarjeno v sodelovanju dveh ali več oseb. V tem primeru odločanje o uporabi takega dela pripada nerazdelno vsem soavtorjem. Predlagano je, da avtor besedila in avtor glasbe, v primeru, ko sta glasba in besedilo napisana z namenom, da se uporabita skupaj, postaneta soavtorja in svoje pravice upravljata skupaj. S tem se rešuje problem, ki bi nastal, če bi avtor besedila in avtor glasbe svoje pravice upravljala vsak po drugi kolektivni organizaciji. To bi pomenilo nejasnost tako za imetnika pravic kot uporabnike in pomanjkljivo pravno varnost za uporabnika.

K 2. členu

Zavezanci za plačilo nadomestila so v skladu s prvim odstavkom ZASP proizvajalci naprav za tonsko in vizualno snemanje, proizvajalci naprav za fotokopiranje, proizvajalci praznih nosilcev zvoka ali slike ter imetniki naprav, ki ponujajo odplačno fotokopiranje. Poleg proizvajalcev so solidarno zavezani tudi uvozniki naprav in nosilcev, razen če je uvoz namenjen za privatno in nekomercialno uporabo kot del njihove osebne prtljage.

S predlagano spremembo se izenačujeta obe kategoriji zavezancev (proizvajalci in uvozniki) in določa obveznost glede na dejstvo končne dejanske uporabe v Republiki Sloveniji, kar je tudi podlaga za plačilo nadomestila. V nasprotnem primeru je lahko ista naprava ali nosilec dvakrat obremenjena, in to celo znotraj EU, kjer velja načelo prostega pretoka blaga. Prvič v državi uvoznici, kjer ne nastane dokončna uporaba, temveč se navedeno blago preproda končnim uporabnikom v drugi državi, in drugič v državi, v katero je navedeno blago uvoženo, saj se tam še enkrat plača nadomestilo iz navedenega naslova.

Zaradi zmanjšanja administrativnih bremen na strani zavezancev je predlagano, da ti na zahtevo kolektivne organizacije sporočajo dolžne podatke ob koncu vsakega polletja, namesto vsako četrletje, kot določa veljavni ZASP.

K 3. členu

Predlagano je, da se višina pravičnega nadomestila iz 37. člena zakona namesto z uredbo Vlade Republike Slovenije določi ob smiselni uporabi pravil tega zakona za sklenitev skupnega sporazuma in določitev tarif. Zneske nadomestil za privatno in drugo lastno reproduciranje, ki pripadajo skupno vsem upravičencem po tem zakonu, bodo po novem s skupnim sporazumom določili kolektivna organizacija, ki ima dovoljenje za kolektivno upravljanje te pravice in reprezentativno združenje zavezancev. Predlog sledi predlogu kolektivnih organizacij in zavezancev.

Dodan je nov tretji odstavek, ki določa bistvene predpostavke, ki jih bo potrebno upoštevati pri določitvi višine zneskov nadomestila. Izrecno je odločeno, da se upošteva škoda (zmanjšan obseg prihodkov), ki je povzročena avtorju zaradi dovoljene privatne ali druge lastne uporabe iz

50. člena tega zakona. S tem predlog sledi sodbi Sodišča EU z dne 21. 10. 2010 v zadevi C-467/08. Prav tako je določeno, da se pri določitvi višine upošteva stopnja uporabe tehničnih ukrepov, kar določa Direktiva 2001/29.

V drugem odstavku je predlagano črtanje nepotrebne besedila ", za vsako napravo za snemanje, pri kateri niso potrebni fonogrami ali videogrami (v dvakratni višini od običajnih)", ker v praksi ni takšnih primerov in snemanje brez fonograma in videograma ni mogoče.

K 4. Členu

Predlagana je redakcijska sprememba zaradi uskladitve z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/06, 117/06). Namen ZASP je namreč drugačen od pridobivanja informacij javnega značaja, na kar je opozorila Informacijska pooblaščenka.

K 5. členu

S predlagano spremembo se ZASP usklajuje z Direktivo 2011/77, ki v členu 1(1) posebej ureja trajanje varstva avtorske pravice na glasbenih delih z besedilom, če sta bila besedilo in glasba ustvarjena posebej za to skladbo z besedilom. Avtorja glasbe in besedila bosta s spremembo 12. člena ZASP postala soavtorja glasbenega dela z besedilom. V teh primerih preneha avtorskopravno varstvo 70 let po smrti zadnje preživele osebe - avtorja besedila ali avtorja glasbe. Avtorskopravno varstvo bo torej teklo enotno za avtorja besedila in avtorja glasbe, ne glede na to, ali sta navedena kot soavtorja. Če besedilo in skladba nista bila ustvarjena posebej za isto delo, se ta določba ne uporabi.

K 6. členu

S predlagano novo 8. točko 121. člena ZASP se v skladu s Pekinško pogodbo o varstvu avdiovizualnih izvedb izvajalcem v avdiovizualnih delih daje novo izključno pravico radiodifuznega oddajanja ali druge oblike javne priobčitve videograma s svojo izvedbo. Izvajalci v avdiovizualnih delih doslej te pravice v Republiki Sloveniji niso imeli in tudi na mednarodni ravni je bil junija 2012 prvič dosežen dogovor o vzpostavitvi mednarodnega varstva avdiovizualnih izvedb in pravic avdiovizualnih izvajalcev.

K 7. členu

Z novo določbo 122.a člena se ZASP usklajuje s 1(2.c) členom (novi odstavek 2a.) Direktive 2011/77, ki izvajalcu omogoča, da od proizvajalca fonogramov, ki ni v zadostni meri izkoriščal fonogramov, pridobi nazaj materialne pravice do posnetka (t.i. določba "use it or loose it" oziroma "uporabi ali izgubi"). Veljavni ZASP že vsebuje določbo 83. člena, ki omogoča preklic materialne avtorske pravice, če izključni imetnik, ki je pravice pridobil od avtorja, teh pravic ne izvršuje ali jih izvršuje v nezadostni meri. Ker se določba 83. člena ZASP smiselno uporablja tudi za sorodne pravice (drugi odstavek 4. člena ZASP), se s predlagano novo določbo urejajo le tiste dodatne okoliščine, ki so določene z navedeno določbo direktive. Predlagana določba se

v skladu z navedeno direktivo nanaša na obdobje 50 let od zakonite izdaje fonograma ali, če ta ni bil izdan, na obdobje 50 let od njegove zakonite priobčitve. Če v tem obdobju fonogram ni bil v zadostni meri izkoriščen, mora izvajalec proizvajalcu fonogramov omogočiti, da to stori v enem letu od obvestila, da namerava izvajalec preklicati pogodbo o prenosu materialnih pravic (tretji odstavek 83. člena ZASP določa le obveznost določitve primerne dodatnega roka za izvedbo zadostnega izvrševanja pravice). V tem roku mora po izrecni določbi direktive proizvajalec izvesti oba načina izkoriščanja, torej ponujanje zadostne količine primerkov fonogramov za prodajo javnosti in zagotovitev dostopa javnosti do fonogramov po žici ali brezžično na način, da lahko javnost kadar koli in kjer koli dostopa do njih (npr. prek spleta). Če tega ne bo storil, lahko izvajalec uveljavi preklic pogodbe o prenosu materialnih pravic. Z uveljavitvijo preklica materialna avtorska oziroma sorodna pravica imetnika - v tem primeru proizvajalca fonograma - ugasne (četrti odstavek 83. člena ZASP, drugi odstavek 4. člena ZASP).

Z novo določbo 122.b člena se v ZASP prenaša določba 1(2.(c)) člena (novi odstavki 2b., 2c. in 2d.) Direktive 2011/77. Z novo določbo se tistim izvajalcem, ki so s pogodbo prenesli (izključne) materialne pravice na proizvajalca fonogramov in v zameno od proizvajalca fonogramov prejeli neponavljajoče se nadomestilo (nadomestilo v enkratnem znesku), zagotavlja dodaten vir prihodkov, in sicer dodatno letno nadomestilo. Izvajalec se temu nadomestilu ne more odpovedati, kar zagotavlja, da bo ta znesek resnično ostal izvajalcu. Novo nadomestilo plača izvajalcu proizvajalec fonogramov, in sicer vsako leto po 50. letu od zakonite izdaje fonograma ali, če ta ni bil izdan, po izteku 50. leta od njegove zakonite priobčitve javnosti. Nadomestilo znaša 20 % prihodkov (prihodki, ki jih dobi proizvajalec fonogramov pred odbitkom stroškov), ki jih je proizvajalec fonogramov dobil v letu pred letom, za katero se zagotovi navedeno nadomestilo, iz reproduciranja, distribuiranja in dajanja na voljo javnosti fonogramov, takoj po izteku 50. leta od zakonite izdaje fonograma ali, če ta ni bil izdan, po izteku 50. leta od njegove zakonite priobčitve javnosti. Da bi se zagotovilo izvajanje te določbe, je v tretjem odstavku 122.b člena določeno, da proizvajalci fonogramov vsem izvajalcem, ki so upravičeni do dodatnega letnega nadomestila, na njihovo zahtevo posredujejo vse podatke, ki so lahko potrebni za zagotovitev plačila tega nadomestila. Pravico do dodatnega letnega nadomestila obvezno kolektivno upravlja kolektivna organizacija (novi odstavek 2d. 1(2.(c)) člena Direktive 2011/77, kar je določeno v 12. členu predloga zakona (nova 3. točka 147. člena).

Z novo določbo 122.c člena se v ZASP prenaša določba 1(2.(c)) člena (novi odstavek 2e.) Direktive 2011/77. Določba se nanaša na tiste izvajalce, ki so se s pogodbo o prenosu materialnih pravic na proizvajalca fonogramov dogovorili, da bodo prejeli ponavljajoča se nadomestila in zato niso upravičeni do dodatnega letnega nadomestila po 122.b členu. Tem izvajalcem mora proizvajalec fonogramov v obdobju podaljšanega trajanja varstva, torej po 50. letu od zakonite izdaje fonograma ali, če ta ni bil izdan, po 50. letu od njegove zakonite priobčitve javnosti, izplačati nadomestilo brez odbitka morebitno prej dogovorjenih predplačil ali kakršnih koli prej dogovorjenih odbitkov. Z določbo se posega v pogodbeno razmerje med izvajalcem in proizvajalcem fonogramov, in sicer v korist izvajalcev. Tem se omogoča "nov začetek", saj bodo v obdobju podaljšanega trajanja prejeli dogovorjeno nadomestilo brez kakršnih koli odbitkov, kot so predplačilo ali drugi pogodbeno določeni odbitki. Izvajalec in proizvajalec fonogramov lahko vedno skleneta aneks k obstoječi pogodbi.

K 8. členu

S predlagano spremembo se ZASP usklajuje z Direktivo 2011/77, ki v členu 1(2.(a)) spreminja trajanje pravic izvajalcev v primeru posnetka izvedbe, ki je na fonogramu; če posnetek izvedbe ni na fonogramu, pa je bil zakonito izdan ali zakonito priobčen javnosti, trajajo pravice izvajalcev, tako kot sedaj, 50 let od tiste prve izdaje ali tiste priobčitve javnosti, ki se je zgodila prej; če je posnetek izvedbe na fonogramu, ki je bil zakonito izdan ali zakonito priobčen javnosti, pa se pravice izvajalcev podaljšajo in trajajo 70 let od prve izdaje ali priobčitve javnosti, odvisno od tega, kaj se je zgodilo prej.

K 9. členu

S predlagano spremembo se ZASP dodatno usklajuje z Direktivo 2006/115, ki v 5. členu določa, da avtor in izvajalec obdržita pravico do pravičnega nadomestila, če sta na proizvajalca fonograma prenesla izključno pravico dajanja v najem fonogramov s svojim avtorskim delom ali izvedbo. Pravici do pravičnega nadomestila se avtor in izvajalec ne moreta odpovedati, kar jima zagotavlja vir prihodkov zaradi uporabe fonogramov.

K 10. členu

S predlagano spremembo se ZASP usklajuje z Direktivo 2011/77, ki v členu 1(2.(b)) podaljšuje trajanje varstva pravic proizvajalcev fonogramov na fonogramu s 50 na 70 let.

K 11. členu

Spreminja se napovedni stavek v prvem odstavku, v katerem ni več določen pogoj, da kolektivna organizacija opravlja dejavnost kolektivnega upravljanja pravic kot nepridobitno dejavnost, kolektivna organizacija pa lahko poleg dejavnosti kolektivnega upravljanja pravic opravlja še druge dejavnosti. Takšno ureditev terja razvoj storitvenega trga v Evropski uniji, na kar napotuje tudi Predlog Direktive Evropskega parlamenta in Sveta o kolektivnem upravljanju avtorskih in sorodnih pravic ter izdajanju večozemeljskih licenc za pravice za glasbena dela za spletno uporabo na notranjem trgu (v nadaljevanju: Predlog direktive).

Zakon je v nadaljevanju za primere, ko kolektivna organizacija opravlja tudi druge dejavnosti, določil več varovalk. Izločitev pogoja nepridobitne dejavnosti ne predstavlja dejanske ovire, saj je kolektivna organizacija dolžna po pokritju stroškov upravičencem razdeliti vsa zbrana sredstva. Glede na to, da se z zakonom ukinja monopolni položaj kolektivnih organizacij, ima vsak avtor tudi možnost, da za upravljanje svojih pravic pooblasti tisto kolektivno organizacijo, za katero meni, da bo najbolj učinkovito upravljala njegove pravice.

Zaradi zmanjšanja administrativnih bremen na strani imetnikov pravic in uporabnikov varovanih del je predlagana vzpostavitev nove dolžnosti kolektivne organizacije, da zagotovi elektronsko poslovanje s svojimi člani, imetniki pravic, katerih pravice upravlja, drugimi kolektivnimi organizacijami in uporabniki del iz svojega repertoarja.

K 12. členu

Izkušnje z delovanjem kolektivnih organizacij v Sloveniji kažejo, da se njihov monopolni položaj lahko negativno odraža v odnosu do članov in do uporabnikov varovanih del, in da v skrajni obliki lahko privede tudi do zlorabe monopolnega položaja. Ker kolektivna organizacija nima konkurence oziroma ni niti možnosti, da bi do konkurence prišlo, kolektivna organizacija ne upošteva imetnikov pravic in uporabnikov varovanih del v obsegu in na način, kot bi jih, če bi možnost konkurence obstajala. Zaradi predlagane spremembe, ki omogoča konkurenco med kolektivnimi organizacijami, se bodo te za članstvo morale bolj potruditi, spremeniti pa bodo morale tudi odnos do uporabnikov varovanih del. Z omogočanjem konkurence bodo tako pridobili imetniki pravic in uporabniki varovanih del, saj bodo oboji lahko izbirali med več kolektivnimi organizacijami.

Sprememba se nanaša tudi na število primerov, za katere se določa obvezno kolektivno upravljanje, ki je zmanjšano. Imetniki pravic se bodo razen v treh primerih, v katerih zakon ohranja obvezno kolektivno upravljanje pravic, lahko odločali, ali bodo pravice upravljali samostojno oziroma individualno ali pa bodo za to pooblastili kolektivno organizacijo. Obvezno kolektivno upravljanje je ohranjeno v primeru upravljanja pravice kabelske retransmisije avtorskih del, razen pri lastnih oddajanjih RTV organizacij, ne glede na to, ali gre za njihove lastne pravice ali pa so te nanje prenesli drugi imetniki pravic, saj tako določa Direktiva 93/83. Drug primer se nanaša na reproduciranje avtorskih del za privatno in drugo lastno uporabo ter njihovo fotokopiranje prek obsega iz 50. člena ZASP, pri kateri je zaradi narave upravljanja avtorske pravice smiselno, da je določeno obvezno kolektivno upravljanje, saj individualno upravljanje sploh ne bi bilo izvedljivo. Ker je nadomestilo enotno, se mora s kolektivnim upravljanjem te pravice ukvarjati zgolj ena kolektivna organizacija. Zato je predlagano, da se dovoljenje za kolektivno upravljanje pravice v naslednjih primerih izda le eni kolektivni organizaciji: pravica do nadomestila za tonsko in vizualno snemanje iz drugega odstavka 37. člena ZASP in pravica do nadomestila za fotokopiranje iz tretjega odstavka 37. člena ZASP. Tako bo lahko za upravljanje pravice do nadomestila za snemanje izdano dovoljenje le eni kolektivni organizaciji, enako pa bo izdano dovoljenje eni kolektivni organizaciji za upravljanje pravice do nadomestila za fotokopiranje. Tretji primer obveznega kolektivnega upravljanja pravic se nanaša na pravico do dodatnega letnega nadomestila, ki je uvedeno zaradi implementacije Direktive 2011/77, ki določa obvezno kolektivno upravljanje te pravice.

K 13. členu

Člen določa priloge, ki jih mora kolektivna organizacija priložiti k svoji zahtevi za izdajo dovoljenja za kolektivno upravljanje pravic. V primerjavi z veljavno določbo ZASP so ločene formalne zahteve od vsebinskih. Pravna oseba mora predložiti temeljni akt in morebitne druge notranje akte, ki urejajo delovanje kolektivne organizacije, repertoar, dokazila o sredstvih, osebju in opremi, s katerimi namerava kolektivno upravljati pravice, vključno s prostori za opravljanje te dejavnosti. Natančno je določen pojem repertoarja, in sicer ta vključuje seznam avtorjev, ki so pooblastili kolektivno organizacijo za upravljanje svojih avtorskih pravic na avtorskih delih, seznam teh avtorskih pravic in seznam teh avtorskih del, na katerih se avtorske pravice upravljajo.

Če se zahteva nanaša na pridobitev dovoljenja, ki ga po predlagani novi določbi drugega odstavka 147. člena lahko pridobi le ena kolektivna organizacija, je potrebno predložiti tudi pogodbe ali pisma o nameri o medsebojnem zastopanju, sklenjene s tujimi kolektivnimi organizacijami ali mednarodnimi združenji.

K 14. členu

Na podlagi izkušenj z delom kolektivnih organizacij v Republiki Sloveniji, odprtih vprašanj in potrebe po učinkovitem upravljanju avtorske pravice, je predlagano, da se v temeljnemu aktu kolektivnih organizacij uredijo tista vprašanja, za katera se je izkazalo, da so ključna za učinkovito delovanje kolektivne organizacije.

Zakon o avtorski in sorodnih pravicah iz leta 1995 je že vseboval določbo, ki je urejala bistveno vsebino statuta, ki pa je bila črtana z ZASP-B. Ker se je to v praksi izkazalo za pomanjkljivo, je v tem členu ponovno predlagano, da se z zakonom določi bistvena vsebina, ki jo je potrebno urediti v temeljnemu aktu kolektivne organizacije, pri čemer so ponekod določene tudi smernice. Tako bo npr. kolektivna organizacija morala pogoje za včlanitev v kolektivno organizacijo določiti tako, da bo pod enakimi pogoji odprta vsem imetnikom pravic, glasovalne pravice članov pa bodo morale biti določene tako, da bodo imeli pravico glasovanja vsi člani, kar ne pomeni, da se zahteva za vse člane enako glasovalno pravico. Pomembna je določba, po kateri morajo biti pravila delitve zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil določena jasno in temeljiti na dejanski uporabi avtorskega dela, kjer je to glede na naravo uporabe avtorskega dela mogoče in ekonomsko upravičeno glede na stroške spremljanja dejanske uporabe.

Namen predlaganega drugega odstavka je, da se v primerih, ko se v isti kolektivni organizaciji združijo različni imetniki pravic, kot npr. avtorji in imetniki sorodnih pravic ali avtorji različnih vrst avtorskih del, npr. glasbenih in literarnih del, prepreči, da bi imetniki pravic odločali o vprašanjih, ki se ne nanašajo na njihove pravic ali njihova dela. To pomeni, da npr. avtorji glasbenih del ne morejo odločati o vprašanjih kolektivnega upravljanja literarnih del in obratno. Seveda pa skupaj odločajo o vprašanjih, ki so skupna vsem članom.

Ker temeljni in drugi notranji akti kolektivne organizacije bistveno vplivajo na izvajanje njenih nalog in je njihova skladnost z ZASP pogoj za izdajo dovoljenja, je potrebno določiti, da mora kolektivna organizacija po pridobitvi dovoljenja za vsako spremembo temeljnega ali drugega notranjega akta predhodno pridobiti soglasje pristojnega organa.

K 15. členu

Dovoljenje bo pristojni organ izdal, če bodo izpolnjeni pogoji, nujno potrebni za učinkovito upravljanje pravic. Ti pogoji so jasno določeni in sledijo predlaganemu 148. členu ZASP, kar pripomore k pravni varnosti. Za razliko od veljavnega 149. člena, ki je določal, kdaj pristojni organ ne izda dovoljenja, predlagani 150. člen določa, kdaj se dovoljenje izda. Dovoljenje se izda, če so temeljni akt in drugi notranji akti, ki urejajo delovanje kolektivne organizacije, v skladu z ZASP; če pravna oseba razpolaga z repertoarjem, s sredstvi, osebjem in opremo, vključno s prostori za izvajanje dejavnosti, ki omogočajo kolektivno upravljanje pravic; da ima pravna oseba sklenjeno pogodbo o zaposlitvi ali drugo pogodbo z najmanj eno osebo, ki ima univerzitetno izobrazbo pravne ali ekonomske smeri in znanje vsaj enega tujega jezika.

Če se zahteva nanaša na pridobitev dovoljenja, ki ga po predlagani novi določbi drugega odstavka 147. člena lahko pridobi le ena kolektivna organizacija, mora imeti pravna oseba sklenjene tudi pogodbe ali pisma o nameri o medsebojnem zastopanju s tujimi kolektivnimi organizacijami ali mednarodnimi združenji. Po zgledu 3. točke prvega odstavka 149. člena veljavnega ZASP je za primere, ko obstaja monopolna organizacija, določeno, da pristojni organ izda dovoljenje drugi pravni osebi, če ta izkaže, da bo zagotovila učinkovitejše, preglednejše in gospodarnejše upravljanje pravic. Z izdajo dovoljenja novi kolektivni organizaciji dotedanji dovoljenje preneha veljati.

Zaradi načela ekonomičnosti je predlagano, da obvestilo o izdanem dovoljenju objavi pristojni organ na svoji spletni strani, namesto da se obvestilo objavi v Uradnem listu, kot je določeno v veljavnem ZASP.

K 16. členu

Predlagano je, da se avtorske pravice praviloma upravljajo individualno, zato bo kolektivna organizacija praviloma upravljala pravice na podlagi pogodbe z avtorjem, ki mora vsebovati zlasti avtorjevo pooblastilo za upravljanje njegovih pravic, vrsto del in pravic ter trajanje pogodbe. Izrecno je določeno, da lahko avtor pred iztekom trajanja pogodbe pooblastilo prekliče. Ureditev načina preklica in njegovega učinkovanja je prepuščena notranjim aktom kolektivne organizacije.

Zaradi uvedbe konkurence na področju kolektivnih organizacij je predlagano, da lahko avtor za upravljanje določene pravice na določenem delu pooblasti le eno kolektivno organizacijo. To pomeni, da lahko avtor za določeno delo ali za določeno pravico na delu pooblasti eno kolektivno organizacijo, za drugo delo ali drugo pravico na tem delu pa drugo kolektivno organizacijo, ne more pa za isto delo ali isto pravico na enem delu pooblastiti več kolektivnih organizacij, saj bi v tem primeru uporabniki večkratno plačali za uporabo istega dela. Tako bodo imele kolektivne organizacije lahko v svojem repertoarju iste avtorje in ista avtorska dela, vendar ne tudi istih pravic na istih avtorskih delih.

V primerih obveznega kolektivnega upravljanja pravic velja nespremenjena določba, da lahko kolektivna organizacija upravlja pravice tudi brez pogodbe z avtorjem, torej na podlagi samega zakona.

Ker bodo lahko kolektivne organizacije upravljale pravice le tistih imetnikov pravic, ki jih bodo za upravljanje pravic pooblastili, uvaja peti odstavek za primera, kjer je dovoljenje lahko izdano le eni kolektivni organizaciji, neke vrste razširjeno kolektivno upravljanje po vzoru predvsem skandinavskih držav. Kadar je dovoljenje izdano le eni kolektivni organizaciji (v primeru pravnega ali dejanskega monopola kolektivne organizacije), velja pravna domneva, da je kolektivna organizacija po ZASP pooblaščenca za upravljanje pravic vseh avtorjev na teh delih, razen če bo avtor kolektivni organizaciji izrecno prepovedal upravljanje svojih pravic. V primeru obveznega kolektivnega upravljanja pravic lahko imetnik sicer prepove upravljanje svojih pravic, vendar teh ne bo mogel upravljati individualno, v ostalih primerih kolektivnega upravljanja pravic pa bo imetnik lahko svoje pravice upravljal individualno. Posledica predlaganega petega

odstavka 151. člena je, da bo monopolna kolektivna organizacija upravljala pravice vseh imetnikov pravic na določenih delih, tudi če je ti niso pooblastili (in ji upravljanja niso izrecno prepovedali), uporabniki varovanih del pa bodo v tem primeru sklepali pogodbo samo z eno kolektivno organizacijo in tistimi imetniki pravic, ki se bodo odločili za individualno upravljanje svojih pravic.

V primeru, da je dovoljenje za kolektivno upravljanje pravic na določeni vrsti avtorskih del in za določeno vrsto pravice izdano več kolektivnim organizacijam, se avtor prosto odloča, katero od teh kolektivnih organizacij bo pooblastil za upravljanje svojih pravic. V teh primerih bodo uporabniki za ureditev pravic na določeni vrsti varovanih del sklepali pogodbe z več kolektivnimi organizacijami, imetniki pravic pa se bodo samostojno odločali, katero kolektivno organizacijo bodo pooblastili za upravljanje svojih pravic, ali pa bodo svoje pravice upravljali individualno. V primeru obveznega kolektivnega upravljanja pravic bo imetnik prav tako lahko pooblastil eno ali več kolektivnih organizacij, če bodo te obstajale, ne bo pa mogel individualno upravljati svojih pravic.

Izkušnje v tujini kažejo, da v praksi upravlja določeno vrsto pravic na določeni vrsti avtorskih del le ena kolektivna organizacija tudi v primerih, ko zakonodaja ne predpisuje monopolnega položaja kolektivnih organizacij. Zato je mogoče pričakovati, da bodo kljub spremembi zakonske ureditve tudi v Sloveniji kolektivne organizacije na dolgi rok imele dejanski monopolni položaj.

Predlagan je tudi nov šesti odstavek, ki v primerih upravljanja pravic brez pogodbe z avtorjem (tretji in peti odstavek 151. člena) določa obvezno enakopravno obravnavanje vseh imetnikov pravic, ne glede na to, ali so člani kolektivne organizacije, ali ne.

K 17. členu

Predlagani prvi odstavek ustreza določbi veljavnega 152. člena ZASP.

Predlagan je novi drugi odstavek, ki prepoveduje kolektivni organizaciji, da bi iz svojega članstva izključila avtorja, ki je državljan Republike Slovenije ali države članice Evropske unije ali ima stalno prebivališče oziroma sedež v Republiki Sloveniji. S tem se želi preprečiti, da bi kolektivna organizacija iz članstva izključila člane, ki ji niso po godu.

Predlagani novi tretji odstavek preperečuje kolektivni organizaciji, da bi včlanitev ali članstvo pogojevala s plačilom članarine, številom avtorskih del, višino avtorskih honorarjev ali nadomestil, avtorstvom ali drugimi diskriminatornimi pogoji.

K 18. členu

Predlagan je novi 152.b člen, ki ureja načelo finančne preglednosti. Ker se bodo v skladu s predlaganimi spremembami 146. člena ZASP kolektivne organizacije lahko ukvarjale tudi z

drugimi dejavnostmi poleg kolektivnega upravljanja pravic, je nujno potrebno določiti jasno in primerno ločevanje dejavnosti, vključno z jasnim ločevanjem računovodskih izkazov ter prepoved, da bi kolektivna organizacija iz sredstev, pridobljenih s kolektivnim upravljanjem pravic, financirala druge dejavnosti.

K 19. členu

Zbrani prihodki se morajo praviloma deliti med tiste imetnike pravic, katerih dela so bila uporabljena. Bistvo kolektivne organizacije je, da se sredstva na čim hitrejši način in s čim nižjimi stroški s poberejo in razdelijo tistim avtorjem, katerih dela so bila uporabljena, kar omogoča višja izplačila avtorskih honorarjev in nadomestil ter nižje obveznosti uporabnikov varovanih del. Predlagani člen zato uveljavlja pravila, ki naj to zagotovijo. Ob tem kolektivna organizacija lahko določi tudi druge cilje. V ta namen lahko oblikuje sklade, vendar pa se v te sklade lahko odvaja le del sredstev tistih članov, ki so kolektivno organizacijo za to izrecno in prostovoljno pooblastili. Posledično o uporabi sredstev sklada odločajo le tisti člani, ki so prispevali v ta sklad.

Predlagano je, da mora kolektivna organizacija delitev zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil opraviti najmanj enkrat letno. Če kolektivna organizacija ne more ugotoviti, kateremu avtorju pripadajo zbrana sredstva, ali če avtor ne posreduje podatkov, potrebnih za izplačilo, mora kolektivna organizacija ta sredstva pet let od dneva obveznosti za izplačilo hraniti na posebnem računu. V ta namen je v 15. točki 155. člena ZASP določeno, da mora kolektivna organizacija na svoji spletni strani objaviti seznam avtorjev ali avtorskih del, za katere zaradi pomanjkljivih podatkov ni mogoče izplačati avtorskega honorarja ali nadomestila. Če tudi po preteku tega roka izplačila avtorskega honorarja ni mogoče izvesti, o porabi teh sredstev odloča skupščina kolektivne organizacije.

K 20. členu

Delovanje kolektivne organizacije mora biti pregledno. Kolektivne organizacije morajo imetnikom pravic in uporabnikom varovanih del omogočiti čim lažjo medsebojno komunikacijo in čim boljše obveščenost o delovanju kolektivne organizacije. Od obveščenosti imetnikov pravic je odvisno tudi v kolikšni meri bodo lahko nadzorovali delovanje kolektivne organizacije, v katero so včlanjeni. V predlaganem 155. členu so primeroma naštetih najpomembnejši dokumenti, ki jih mora kolektivna organizacija v ta namen objaviti na svoji spletni strani.

K 21. členu

V primerjavi s sedaj veljavnim tretjim odstavkom 156. člena ZASP so spremenjeni napovedni stavek ter 1. in 6. točka. V napovednem stavku je jasneje določeno, da se pri določanju primerne tarife upošteva eden ali več kriterijev, ki so navedeni od 1. do 6. točke ali tudi drug kriterij, ki ni naveden v tem členu.

V 1. točki tretjega odstavka je dodano, da se pri povezanih pravnih osebah upošteva celotni bruto prihodek oziroma bruto stroški vseh povezanih pravnih oseb. S tem se želi preprečiti, da bi se tisti uporabniki, ki so statusno organizirani v več podjetjih, s prelivanjem prihodkov ali

stroškov izognili plačilu avtorskega honorarja, ki ustreza bruto prihodku, ki je dosežen z uporabo avtorskega dela ali bruto stroškov, ki so povezani s to uporabo.

V 6. točki tretjega odstavka je črtano sklicevanje na sosednje države.

Spremenjen je tudi četrti odstavek, ki ureja določitev začasne tarife in njeno objavo v Uradnem listu Republike Slovenije. Predlog omogoča obstoj več kolektivnih organizacij, ki upravljajo iste pravice na isti vrsti del, zato je pričakovano, da bodo te kolektivne organizacije uporabnikom ponujale različne pogoje uporabe del, vključno z različno tarifo. Temu sledi predlagana sprememba, ki začasno tarifo veže na sklenitev skupnega sporazuma in ne več na obstoj tarife za določeno vrsto uporabe del. To pomeni, da če določena kolektivna organizacija z reprezentativnim združenjem uporabnikov še ni sklenila skupnega sporazuma, lahko sprejme začasno tarifo. Brez predlagane spremembe te določbe, bi nova kolektivna organizacija morala uporabljati tarifo, ki je bila za enako vrsto uporabe avtorskih del že določena, kar pomeni, da bi morala uporabljati tarifo druge kolektivne organizacije.

K 22. členu

V drugem odstavku 157.a člena je predlagana sprememba redakcijske narave, s katero se omogoča, da Svet za avtorsko pravo (v nadaljevanju: Svet) odloči tudi o primernosti začasne tarife.

Tudi sprememba 3. točke tretjega odstavka je redakcijske narave, saj lahko poročilo o poteku pogajanj za sklenitev skupnega sporazuma predložita le kolektivna organizacija ali reprezentativno združenje uporabnikov, ne pa tudi tretja oseba, ki izkaže pravni interes.

K 23. členu

V prvem odstavku 157.b člena je predlagana sprememba redakcijske narave, s katero se omogoča, da Svet odloča tudi o začasni tarifi.

Tudi sprememba tretjega odstavka je redakcijske narave, saj je potrebno Svetu omogočiti, da skupni sporazum tudi odpravi.

S spremenjenim četrtim odstavkom se spreminja le mesto objave pravnomočne odločbe Sveta, in sicer je zaradi zmanjšanja stroškov določeno, da se pravnomočna odločba Sveta objavi na spletni strani pristojnega organa.

K 24. členu

V šestem odstavku 157.c člena se zvišuje višina nagrade predsednika Sveta. Ta bo prejel 30% več kot član Sveta (po veljavnem ZASP prejme 20% več). Dosedanje izkušnje namreč kažejo, da je obremenjenost predsednika Sveta veliko večja od obremenjenosti članov Sveta. Poleg tega je omejena višina nagrade za celotni postopek pred Svetom, in sicer ta ne sme preseči zneska nagrade za šest mesecev. Pričakovati je, da se bo s tem pospešil postopek pred Svetom, bistveno pa se bodo tudi znižali stroški in povečala njihova predvidljivost.

S spremenjenim sedmim odstavkom se izrecno določa, da lahko o stroških postopka Svet odloči šele po pravnomočnosti svoje odločbe, ko so znani vsi stroški postopka. Izplačilo pa lahko izvede šele po pravnomočnosti sklepa o stroških.

K 25. členu

Z novo dodano 2. točko v prvem odstavku 157.e členu je predlagana sprememba redakcijske narave, s katero se določa, da Svet odloča tudi o začasni tarifi.

Črtan je drugi odstavek, ki je prepovedoval sklenitev arbitražne pogodbe v zadevah iz pristojnosti Sveta, kar omogoča tudi drugačno izvensodno reševanje spora glede skupnega sporazuma ali tarife.

K 26. členu

V tretjem odstavku 157.f člena ZASP se odpravlja pomanjkljivost sedanje ureditve in se določa mandat članov in predsednika Sveta. Odpravljena je nejasnost glede predlaganja članov Sveta, in sicer se izrecno določa, da po dva člana predlagajo vse kolektivne organizacije skupaj, po dva pa vsa reprezentativna združenja uporabnikov skupaj.

Dodan je tudi nov četrti odstavek, ki določa, da član organa upravljanja ali nadzora kolektivne organizacije ali reprezentativnega združenja uporabnikov ne sme biti predsednik ali član Sveta. Isto velja za pooblaščenca kolektivne organizacije in pooblaščenca reprezentativnega združenja uporabnikov. S tem je zagotovljena neodvisna in nepristranska sestava Sveta.

K 27. členu

Predlagani novi prvi odstavek 158. člena izrecno določa, da mora kolektivna organizacija vse istovrstne uporabnike obravnavati enako. V praksi se je namreč izkazalo, da nekatere kolektivne organizacije neenako obravnavajo istovrstne uporabnike in z nekaterimi sklepajo pogodbe pod ugodnejšimi pogoji. S tem dajejo takim uporabnikom prednost na trgu. Posledica ugodnejšega obravnavanja enega uporabnika je, da ostali istovrstni uporabniki uživajo enake ugodnosti, poleg tega pa se šteje, da so ti pogoji postali del skupnega sporazuma oziroma ga nadomeščajo.

V primerjavi z dosedanjo ureditvijo kolektivna organizacija ne more več zavrniti sklenitve pogodbe o neizključnem prenosu pravic s posameznim uporabnikom, tudi če bi ta uporabnik v preteklosti kršil pravice imetnikov. Če uporabnik ni plačeval avtorskih honorarjev ali nadomestil, mora kolektivna organizacija te izterjati po sodni poti, ne more pa onemogočiti uporabnika, da za naprej uredi razmerje s kolektivno organizacijo.

Četrty odstavek vsebinsko ustreza drugemu odstavku 158. člena ZASP.

K 28. členu

Ker predlog zakona omogoča izdajo dovoljenja več kolektivnim organizacijam za kolektivno upravljanje istih pravic na isti vrsti avtorskih del, je v korist uporabnikov predlagano, da kolektivne organizacije uporabnikom izdajo skupni račun, in sicer v primeru sekundarnega oddajanja pisanih, avdiovizualnih ali neodrskih glasbenih in drugih varovanih del. To pomeni, da bodo lokali, kot npr. gostilne, trgovine, frizerji, prejeli en račun. Predlog sledi zahtevi po uvedbi skupnega računa, s čimer se zmanjšujejo administrativna bremena uporabnikov. Kako se bodo kolektivne organizacije organizirale, da bodo izstavile skupni račun, je njihova (skupna) odločitev. Če ne bodo izdale skupnega računa, se smiselno uporablja določba o možnosti položitve ustreznega zneska po četrtem odstavku 158. člena. Če bodo uporabniki račun zavrnili, bodo morali jasno navesti, zahtevke katere posamezne kolektivne organizacije zavračajo, saj bo le tako omogočena izterjava le zavrnjenega dela računa.

K 29. členu

S predlagano spremembo 160. člena se omogoča vsem avtorjem oziroma imetnikom pravic, ne le članom kolektivne organizacije, da dobijo vpogled v vsa najpomembnejša gradiva kolektivne organizacije, podatke o upravljanju njegovih pravic in druge podatke o dejavnosti kolektivne organizacije, vse za obdobje zadnjih pet let. Avtorji lahko na svoje stroške zahtevajo tudi kopije dokumentov. S tem je zagotovljena obveščenenost avtorja, kar je osnovni pogoj za izvajanje njegovega nadzora nad delom kolektivne organizacije, ki upravlja njegove pravice. Ker gre za upravljanje zasebne pravice, je nujno, da ima imetnik te pravice dostop do vseh informacij, ki so potrebne za učinkovit nadzor.

K 30. členu

Izredni pregled poslovanja je določal že veljavni drugi odstavek 160. člena ZASP. Predlagani novi 160.a člen natančneje določa možnost članov kolektivne organizacije, da izvajajo nadzor nad kolektivno organizacijo, ki za njihov račun upravlja njihove avtorske pravice. Po novem lahko izredni pregled poslovanja predlaga ena četrtnina članov kolektivne organizacije ali trideset članov kolektivne organizacije, pri čemer zadošča tisto število članov, ki je manjše. Izrecno je določeno, da član organa upravljanja, nadzora ali drugega organa (razen skupščine) kolektivne organizacije ne sme vložiti zahteve za izredni pregled poslovanja, s čimer se želi preprečiti, da bi člani teh organov zlorabili pravico za izredni pregled, z namenom, da bi drugim članom kolektivne organizacije preprečili izvedbo takšnega nadzora. Člani organov imajo namreč že zaradi svoje funkcije popoln vpogled v poslovanje kolektivne organizacije, drugim članom kolektivne organizacije pa je z izrednim pregledom omogočen nadzor nad delovanjem organov

kolektivne organizacije, v primeru, ko se pojavi sum o nepravilnostih v delovanju kolektivne organizacije, ki jih redna revizija ni odkrila.

Že veljavni drugi odstavek 160. člena ZASP določa, da zahteva za izredni pregled poslovanja ni dovoljena, če je bil na podlagi tega člena v tekočem letu tak pregled že opravljen.

S četrtem odstavkom se določa rok osmih dni od prejema zahteve, v kateri mora kolektivna organizacija omogočiti začetek izvedbe pregleda v skladu s prejeto zahtevo za izredni pregled poslovanja.

K 31. členu

V primerjavi z veljavno ureditvijo v 161. členu ZASP se s predlagano novo določbo 161. člena natančneje določa vsebina letnega poročila organa upravljanja, saj se je v praksi izkazalo, da je to nujno potrebno. Navedeni so najpomembnejši podatki in dokumenti, s katerimi morajo biti seznanjeni člani kolektivne organizacije, da bodo lahko ocenili, ali kolektivna organizacija oziroma njeni organi delujejo učinkovito in v interesu vseh avtorjev. S tem se zagotavlja večja preglednost poslovanja kolektivne organizacije in omogoča učinkovitejši nadzor članov kolektivne organizacije nad njenim delovanjem. Ker kolektivna organizacija upravlja pravice svojih članov in v določenih primerih drugih avtorjev, je nujno potrebno, da se vsaj članom, ki odločajo na skupščini, omogoči podrobna seznanitev s celotnim poslovanjem kolektivne organizacije.

Ker lahko kolektivna organizacija poleg kolektivnega upravljanja pravic opravlja še drugo dejavnost, mora podatke o finančnem poslovanju za kolektivno upravljanje pravic voditi ločeno od podatkov o drugem poslovanju, kar bo omogočalo preglednost njenega poslovanja. Ta določba ne vpliva na obveznosti kolektivnih organizacij po drugih predpisih.

K 32. členu

V spremenjenem 162. členu se natančneje določajo pristojnosti pristojnega organa za nadzor nad delovanjem kolektivne organizacije. Ker je v praksi prihajalo do nejasnosti glede pristojnosti pristojnega organa, predlagano, da se ta določi natančneje. Pristojni organ izvaja nadzor po uradni dolžnosti. Pobudniki za ukrepanje zoper kolektivno organizacijo niso stranke v postopku. Izrecno je določeno, da pristojni organ ni pristojen za odločanje o sporih med imetniki pravic in kolektivno organizacijo ter med uporabniki in kolektivno organizacijo, saj je to v pristojnosti civilnih sodišč. Avtorska in sorodne pravice sodijo med zasebne pravice, zato jih morajo njihovi imetniki sami uveljavljati, ne pa prelagati tega bremena na upravni organ. Pristojni organ nadzor izvaja z vidika celotnega sistema delovanja kolektivne organizacije v javnem interesu in ne z vidika interesa posameznega imetnika pravice ali uporabnika.

V primerjavi z veljavno ureditvijo je črtana zahteva po obrazloženi in natančni zahtevi za pregled predmeta določenega v zahtevi. Takšna določba namreč preprečuje učinkovit nadzor nad delovanjem kolektivne organizacije, kar se je pokazalo tudi v praksi. Nadzorovana kolektivna

organizacija mora pristojnemu organu predložiti katerekoli dokumente ali informacije o kolektivni organizaciji ali njenem poslovanju, tudi če ti vsebujejo osebne ali druge varovane podatke. Dodatno je določeno, da lahko pristojni organ zahteva ustno ali pisno pojasnilo od članov organov upravljanja in nadzora kolektivne organizacije in oseb, ki upravljajo katerekoli nadloge v kolektivni organizaciji. Podobno kot doslej lahko pristojni organ vpogleda v poslovne knjige in druge dokumente kolektivne organizacije, ne glede na to, če vsebujejo osebne ali druge varovane podatke.

Podobno kot lahko izredni pregled poslovanja zahtevajo člani kolektivne organizacije, lahko pristojni organ zahteva, da pooblaščen revizor na stroške kolektivne organizacije in v obsegu, ki ga določi pristojni organ, pregleda delovanje kolektivne organizacije.

V petem odstavku je v primerjavi z veljavno ureditvijo bistvena sprememba v določitvi roka petih dni, v katerem mora kolektivna organizacija sama od sebe posredovati dokumente ali obvestiti pristojni organ o nastanku določenih okoliščin ali najpomembnejših dokumentov.

S predlaganim šestim odstavkom se pristojnemu organu ponovno omogoči, da se lahko udeležuje sej skupščine in drugih organov kolektivne organizacije s pravico do besede, vendar brez pravice glasovanja, kot je bilo določeno v osnovnem besedilu ZASP iz leta 1995.

K 33. členu

Predlagana sprememba prvega odstavka 162.a člena je redakcijske narave in sledi rešitvam iz dosedanje sodne prakse Upravnega sodišča Republike Slovenije.

Z novo 2. točko v drugem odstavku 162.a člena se dodaja nov razlog, zaradi katerega se kolektivni organizaciji lahko odvzame dovoljenje. Gre za primere, ko kolektivna organizacija niti po ponovni odredbi ne odpravi iste kršitve.

K 34. členu

V primerjavi z veljavno ureditvijo se razširja možnost posredovanja mediatorja glede sklenitve katerih koli skupnih sporazumov, ne le glede skupnega sporazuma o kabelski retransmisiji radiodifuzno oddajanih del.

K 35. členu

S predlaganimi spremembami 184. člena se znesek globe, ki je v veljavnem ZASP še določen v tolarjih, spreminja v eure. Višina globe sledi razponu predpisanih, ki ga določa Zakon o prekrških.

Predlagana je sprememba prekrška, določenega s 1. točko prvega odstavka 184. člena. V praksi se je namreč izkazalo, da so nekatere kolektivne organizacije na podlagi te določbe množično vlagale prijave pri TIRS, in sicer v primeru sekundarnega radiodifuznega oddajanja avtorskega dela brez prenosa ustrezne materialne pravice. V večini primerov se je izkazalo, da prijava ni bila utemeljena in da je bila posledica nesoglasja med kolektivno organizacijo in posameznim uporabnikom, npr. gostinskim lokalom, frizerskim salonom, glede plačila avtorskih honorarjev za pretekla obdobja. Čeprav ima kolektivna organizacija na voljo več ukrepov zoper kršitelja, vključno s tožbo zaradi kršitve pravic, se je odločala za množično vlaganje prijav na TIRS. S tem je povzročila stanje, ko je državni organ iz sredstev davkoplačevalcev vodil postopke v dobro majhnega kroga imetnikov zasebnih pravic. V veliki večini se je izkazalo, da so bili ti postopki neutemeljeni. Po podatkih TIRS je bilo v letu 2009 na področju avtorskih pravic opravljenih skoraj 2000 pregledov, pri čemer je bila ugotovljena le ena petina kršitev, oziroma se je samo s področjem avtorskih pravic vse leto ukvarjalo 10 inšpektorjev. S črtanjem dela določbe bo bistveno razbremenjeno delo TIRS v zvezi z najbolj množičnimi uporabniki avtorskih del, kjer je bilo največ neutemeljenih prijav, s čimer se bo racionalizirala poraba proračunskih sredstev, kolektivne organizacije pa bodo kljub temu še vedno imele na voljo pravna sredstva, ki ustrezajo naravi zasebnih pravic.

Zaradi predlagane uvedbe nove pravice avdiovizualnih izvajalcev v 6. členu predloga, je potrebna uskladitev določitve prekrška v 3. točki prvega odstavka 184. člena.

K 36. členu

S predlaganimi spremembami 185. člena se znesek globe, ki je v ZASP še določen v tolarjih, spreminja v eure. Višina globe je po preračunu v eure po uradnem menjalnem tečaju zaokrožena in sledi razponu predpisanih, ki ga določa ZP.

K 37. členu

Zaradi predlaganih sprememb, ki drugače določajo obvezno kolektivno upravljanje pravic, ni več potrebna določba o možnosti izdaje začasnega dovoljenja. Določba tretjega odstavka 189. člena ZASP je prehodna določba ZASP-95. Kolektivno upravljanje je obvezno le v treh primerih, v vseh ostalih pa je možno individualno kolektivno upravljanje, zato ni potrebe po izdaji začasnega dovoljenja. Imetniki pravic bodo morali ustanoviti kolektivno organizacijo, če bodo želeli upravljati svoje pravice po kolektivni organizaciji. Če tega ne bodo storili in svojih pravic ne bodo upravljali, ne bodo mogli odgovornosti za izpad prihodkov prelagati na državo, kot se je to v praksi že dogajalo. Imetniki pravic so tisti, ki se odločijo, ali bodo svoje pravice upravljali ali ne in sami nosijo odgovornost za svoje odločitve.

Prav tako ni več potrebna določba četrtega odstavka 189. člena. V primeru kableske retransmisije avtorskih del individualno upravljanje avtorskih pravic zaradi Direktive 93/83 ter kolektivnim upravljanjem dodatnega letnega nadomestila po Direktivi 2011/77 ni dovoljeno, v primeru pravice do nadomestila iz 37. člena ZASP pa individualno upravljanje pravic zaradi narave nadomestila sploh ni izvedljivo. Ker individualno upravljanje pravice v navedenih primerih ni mogoče, je črtanje te določbe nujno.

K 38. členu

S predlaganim zakonom bodo nadomestila za privatno in drugo lastno reproduciranje določali kolektivna organizacija in reprezentativno združenje zavezancev s skupnim sporazumom, enako kot velja za druge tarife in ne več Vlada Republike Slovenije z uredbo. Zaradi zagotavljanja pravne varnosti in nemotenega obračunavanja nadomestil je predlagano, da se do sklenitve skupnega sporazuma uporablja Uredba o zneskih nadomestil za privatno in drugo lastno reproduciranje (Uradni list RS, št. 103/06).

K 39. členu

Zaradi uvedbe nove pravice avdiovizualnih izvajalcev (8. točka 121. člena) je potrebno določiti rok pričetka uporabe te pravice – predlagano je, da se začne uporabljati šest mesecev po uveljavitvi zakona, kar bo omogočalo uporabnikom, da se ustrezno pripravijo na novo pravico. Prav tako je potrebno določiti, za katere videograme velja nova pravica. Predlagano je, da se nova pravica vzpostavi za videograme z izvedbo, ki so varovani na dan uveljavitve tega zakona ali so nastali po tem datumu. Ta določba ustreza podobnim določbam o vzpostavitvi nove pravice na že obstoječih predmetih varstva.

K 40. členu

Zaradi podaljšanja varstva posnetkov izvedb, fonogramov in glasbenih del z besedilom, določenega z Direktivo 2011/77, je potrebno določiti, za katere posnetke izvedb, fonograme in glasbena dela z besedilom se uporabljajo določbe, ki podaljšujejo trajanje varstva. V skladu z direktivo se varstvo podaljša vsem posnetkom izvedb, fonogramom in glasbenim delom z besedilom, ki so bili varovani na dan 1. november 2013 in uživajo varstvo po do sedaj veljavnih določbah zakona. Podaljšano varstvo uživajo tudi posnetki izvedb, fonogrami in glasbena dela z besedilom, ki bodo nastala po 1. novembru 2013.

Potrebno je tudi urediti razmerje med izvajalcem in proizvajalcem fonogramov v podaljšanem obdobju varstva. Vzpostavlja se domneva, da velja pogodba, ki je bila sklenjena pred 1. novembrom 2013 tudi v obdobju podaljšanega trajanja, torej v obdobju po 50. letu trajanja varstva (obdobje 50 - 70), razen če je s pogodbo jasno določeno drugače.

Ker je trajanje varstva glasbenih del z besedilom sedaj določeno glede na potek roka od smrti zadnjega preživelega avtorja besedila ali avtorja glasbe, je potrebno določiti, da ta sprememba ne vpliva na uporabe glasbenega dela z besedilom, ki so bile izvedene pred 1. novembrom 2013 (npr. če so bile pravice pridobljene le od enega od avtorjev in ne od obeh, ker nista bila oba navedena kot avtorja). Prav tako je potrebno zavarovati interese dobrovernih tretjih oseb, ki so pridobile pravice le od npr. skladatelja glasbe, ne pa tudi od avtorja besedila, ker ta do sedaj ni bil naveden kot avtor.

K 41. členu

Ker se s predlaganim zakonom spreminjajo določbe o kolektivnem upravljanju pravic, organizaciji in poslovanju kolektivnih organizacij, je kolektivnim organizacijam potrebno omogočiti

dovolj časa, da svoje delovanje prilagodijo določbam spremenjenega zakona. Kolektivne organizacije bodo npr. morale spremeniti temeljni akt in pred njegovo registracijo pridobiti soglasje.

Določeno je tudi, da se bodo postopki za izdajo dovoljenja, ki so bili začeti pred uveljavitvijo tega zakona, pa še niso bili končani (ni bila izdana dokončna odločba), nadaljujejo po določbah spremenjenega zakona, s čimer je zagotovljeno, da bodo vsi začeti postopki tekli enako.

K 42. členu

Zaradi spremembe prekrška po 1. točki 184. člena je potrebno določiti, da se začeti postopki zaradi prekrška v primeru sekundarnega radiodifuznega oddajanja in o katerih na dan uveljavitve tega zakona še ni bilo dokončno odločeno, ustavijo.

K 43. členu

Ker se s predlaganim zakonom drugače urejajo plačevanje nadomestil za privatno in drugo lastno reproduciranje in ker v sporih v zvezi z avtorsko ali sorodnimi pravicami ZASP ne določa arbitraže (se pa razširja možnost mediacije, prav tako se črta drugi odstavek 157.e člena po katerem je nična pogodba ali določba, s katero so stranke v zadevah iz pristojnosti Sveta sklenile arbitražno pogodbo ali sprejele arbitražno pogodbeno določbo), z dnem uveljavitve tega zakona prenehata veljati dve uredbi, in sicer Uredba o zneskih nadomestil za privatno in drugo lastno reproduciranje (Uradni list RS, št. 103/06) ter Uredba o arbitraži v sporih v zvezi z avtorsko ali sorodnimi pravicami (Uradni list RS, št. 65/06).

K 44. členu

Ta člen določa 15 dnevni rok od objave v Uradnem listu Republike Slovenije za začetek veljavnosti zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

Soavtorji

12. člen

(1) Če je avtorsko delo, ki je bilo ustvarjeno v sodelovanju dveh ali več oseb, nedeljiva celota, pripada vsem soavtorjem nedeljiva avtorska pravica na tem delu.

(2) Odločanje o uporabi takega dela pripada nerazdelno vsem soavtorjem, pri čemer posamezni soavtor tega ne sme preprečiti v nasprotju z načelom vestnosti in poštenja.

(3) Deleži posameznih soavtorjev se določijo v sorazmerju z dejanskim prispevkom vsakega izmed njih k ustvaritvi avtorskega dela, če niso njihova medsebojna razmerja s pogodbo drugače določena.

Zavezanci

38. člen

(1) Zavezanci nadomestila iz prejšnjega člena so: proizvajalci naprav za tonsko in vizualno snemanje, proizvajalci naprav za fotokopiranje, proizvajalci praznih nosilcev zvoka ali slike ter imetniki naprav, ki ponujajo odplačno fotokopiranje. Poleg proizvajalcev so solidarno zavezani tudi uvozniki naprav in nosilcev, razen če je uvoz namenjen za privatno in nekomercialno uporabo kot del njihove osebne prtljage.

(2) Proizvajalci iz prejšnjega dostavka niso zavezanci nadomestila za tiste naprave oziroma nosilce, ki jih izvažajo.

(3) Zavezanci iz prvega odstavka tega člena niso zavezanci nadomestila za tiste naprave oziroma nosilce, ki jih prvič prodajo ali uvozijo za:

1. komercialno reproduciranje avtorskih del, pri katerem je treba pridobiti dovoljenje imetnikov pravic, ali

2. reproduciranje avtorskih del v korist invalidnih oseb, če je neposredno povezano z njihovo invalidnostjo.

(4) Zavezanci iz prvega odstavka tega člena morajo na zahtevo kolektivne organizacije ob koncu vsakega četrletja sporočiti podatke o vrsti in številu prodanih ali uvoženih naprav in

nosilcev iz prejšnjega člena ter podatke o prodanih fotokopijah, ki so potrebni za izračun dolžnega nadomestila. Pridobljene podatke lahko kolektivna organizacija uporabi le za namen, za katerega so bili dani, in jih nepooblaščenim osebam ne sme razkriti.

Višina nadomestila

39. člen

(1) Zneske nadomestil za privatno in drugo lastno reproduciranje, ki pripadajo skupno vsem upravičencem po tem zakonu, predpiše Vlada Republike Slovenije.

(2) Zneski iz prejšnjega odstavka se določijo posebej: za vsako napravo za tonsko snemanje in napravo za vizualno snemanje, za vsako napravo za snemanje, pri kateri niso potrebni fonogrami ali videogrami (v dvakratni višini od običajnih), za vsak nosilec zvoka in nosilec slike glede na njun možni snemalni čas, za vsako napravo za fotokopiranje glede na njen učinek (število kopij na minuto) in glede na možnost barvnega fotokopiranja (v dvakratni višini od črno-belega) ter za vsako posamezno fotokopijo, narejeno za prodajo.

Pravica do obveščeniosti

48. člen

(1) Zaradi pridobitve informacije javnega značaja je prosto:

1. pri obveščanju o dnevnih dogodkih reproducirati dela, ki se vidijo ali slišijo ob poteku tega dogodka;
2. pripraviti in reproducirati povzetke izdanih časopisnih in podobnih člankov v pregledih tiska;
3. reproducirati javne politične govore in javne govore na obravnavah pred državnimi, cerkvenimi in podobnimi organi;
4. uporabiti dnevne novice in vesti, ki imajo naravo tiskovnega poročila.

(2) Določbe prejšnjega odstavka se smiselno uporabljajo tudi za javno priobčitev navedenih del.

(3) V primerih iz prejšnjih odstavkov je treba navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu.

Soavtorji

60. člen

Kadar je delo ustvarilo več avtorjev, se rok trajanja iz prejšnjega člena računa od smrti soavtorja, ki je umrl zadnji.

Materialne pravice izvajalcev

121. člen

Izvajalec ima izključno pravico:

1. snemanja svoje žive izvedbe;
2. reproduciranja fonogramov in videogramov s svojo izvedbo;
3. javnega prenašanja svoje žive izvedbe;
4. radiodifuznega oddajanja svoje žive izvedbe;
5. dajanja na voljo javnosti fonogramov in videogramov s svojo izvedbo;
6. distribuiranja fonogramov in videogramov s svojo izvedbo;
7. dajanja v najem fonogramov in videogramov s svojo izvedbo.

Trajanje pravic

127. člen

Pravice izvajalca trajajo 50 let od datuma izvedbe. Če je bil v tem času posnetek izvedbe zakonito izdan ali zakonito priobčen javnosti, trajajo pravice izvajalca 50 let od tiste prve izdaje ali tiste prve priobčitve, ki se je pripetila najprej.

Trajanje pravic

132. člen

Pravice proizvajalca fonogramov trajajo 50 let, odkar je bil posnetek narejen. Če je bil fonogram v tem času zakonito izdan, trajajo pravice 50 let od take prve izdaje. V primeru, da ni bilo take izdaje, pa je bil fonogram v tem času zakonito priobčen javnosti, trajajo pravice 50 let od take prve priobčitve javnosti.

Dejavnost kolektivnih organizacij

146. člen

(1) Kolektivne organizacije so pravne osebe, ki na podlagi dovoljenja pristojnega organa nepridobitno in kot edino dejavnost, na podlagi pooblastila avtorja oziroma tega zakona v svojem imenu in za račun avtorjev:

1. dovoljujejo uporabo del iz repertoarja varovanih del pod podobnimi pogoji za podobne vrste uporabe;
2. obveščajo uporabnike o višini nadomestil, ki jih predlagajo, in sklepajo z njimi sporazume o pogojih uporabe varovanih del;
3. objavljajo tarife za plačilo nadomestil;
4. sklepajo sporazume s tujimi kolektivnimi organizacijami;
5. nadzorujejo uporabo del iz repertoarja;
6. izterjujejo plačila nadomestil in avtorskih honorarjev;
7. delijo zbrana sredstva imetnikom pravic v skladu z vnaprej določenimi pravili delitve ter
8. uveljavljajo varstvo avtorskih pravic pred sodišči in drugimi državnimi organi, vendar morajo o tako uveljavljenih pravicah predložiti avtorju račun.

(2) Kolektivna organizacija lahko administrativno-tehnične posle v zvezi s kolektivnim upravljanjem avtorskih pravic s pogodbo zaupa drugi kolektivni organizaciji ali gospodarski družbi.

Obvezno kolektivno upravljanje

147. člen

Kolektivno upravljanje avtorskih pravic je dopustno glede že objavljenih avtorskih del in je obvezno v naslednjih primerih:

1. priobčitev javnosti neodrskih glasbenih in pisanih del (male pravice);
2. ponovna prodaja izvornikov likovnih del (sledna pravica);
3. reproduciranje avtorskih del za privatno ali lastno uporabo ter njihovo fotokopiranje prek obsega iz 50. člena tega zakona;

4. kabelska retransmisija avtorskih del, razen pri lastnih oddajanjih RTV organizacij, ne glede na to, ali gre za njihove lastne pravice ali pa so te nanje prenesli drugi imetniki pravic.

Vloga za izdajo dovoljenja

148. člen

Pristojni organ izda dovoljenje iz 146. člena tega zakona na podlagi pisne vloge zainteresirane pravne osebe. Vloga mora imeti naslednje priloge:

1. statut, ki določa organe in njihova pooblastila za izvajanje nalog kolektivne organizacije iz 146. člena tega zakona;
2. navedbo oseb, ki so pooblaščenec zastopati kolektivno organizacijo;
3. izjavo o številu oseb, ki so pooblastile kolektivno organizacijo za upravljanje avtorskih pravic na njihovih delih, združenih v repertoar;
4. oceno gospodarskega pomena teh pravic za učinkovitost upravljanja.

Razlogi za zavrnitev

149. člen

(1) Pristojni organ ne izda dovoljenja, če:

1. statut kolektivne organizacije ni v skladu z določbami tega zakona,
2. materialna podlaga kolektivne organizacije ne zagotavlja napovedane učinkovitosti upravljanja avtorskih pravic ali
3. je za isto vrsto avtorskih del in za iste pravice že izdano dovoljenje za kolektivno upravljanje avtorskih pravic drugi kolektivni organizaciji, razen če pravna oseba izkaže, da bi lahko zagotovila učinkovitejše in gospodarnejše upravljanje avtorskih pravic in da bi na podlagi pogodb z avtorji upravljala obsežnejši repertoar varovanih del kakor obstoječa kolektivna organizacija. Z izdajo dovoljenja novi kolektivni organizaciji dotedanji dovoljenje preneha veljati.

(2) Pri ugotavljanju materialne podlage kolektivne organizacije iz 2. točke prejšnjega odstavka se upošteva zlasti število avtorjev, ki so pooblastili kolektivno organizacijo za upravljanje njihovih pravic, skupno število njihovih del, obseg uporabe del oziroma možno število uporabnikov, način in sredstva, s katerimi namerava kolektivna organizacija opravljati svojo dejavnost, sposobnost upravljanja pravic tujih imetnikov ter ocena o pričakovanih zbranih nadomestilih in stroških poslovanja.

Izdaja dovoljenja

150. člen

(1) V postopku izdaje dovoljenja se uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek. Zoper odločbo ali sklep pristojnega organa ni dovoljena pritožba, možna pa je tožba v upravnem sporu, o kateri odloča upravno sodišče na svojem sedežu.

(2) Obvestilo o pravnomočni odločbi o dovoljenju se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Pogodba z avtorjem

151. člen

(1) Kolektivna organizacija lahko upravlja avtorske pravice na podlagi pogodbe z avtorjem. Ta vsebuje zlasti avtorjevo pooblastilo za upravljanje njegovih pravic, vrsto del in pravic, ki jih upravlja za avtorja, ter trajanje pogodbe, ki ne sme presegati pet let. Po preteku tega roka se pogodba lahko podaljšuje za nadaljnja petletna obdobja.

(2) Dokler je kolektivno upravljanje avtorskih pravic po zakonu ali nalogu avtorja preneseno na kolektivno organizacijo, avtor ne more osebno upravljati teh pravic.

(3) Pravice iz 147. člena tega zakona lahko pristojna kolektivna organizacija upravlja brez pogodbe z avtorjem.

(4) Avtorske pravice iz 1. točke 147. člena zakona se izjemoma lahko upravljajo individualno, če je na vseh delih, ki so bila izvajana na določeni prireditvi, glavni izvajalec hkrati tudi imetnik teh avtorskih pravic.

Dolžnost sprejema pravic v kolektivno upravljanje

152. člen

Kolektivna organizacija ne sme odkloniti upravljanja avtorskih pravic s področja svoje dejavnosti, če to zahteva avtor, ki je državljan Republike Slovenije ali države članice Evropske unije ali ima stalno prebivališče oziroma sedež v Republiki Sloveniji.

Pravila o delitvi prihodka

153. člen

(1) Kolektivna organizacija mora prihodek iz svoje dejavnosti nameniti za avtorske honorarje članov in za pokrivanje stroškov poslovanja, v skladu z letnim načrtom, ki ga sprejme skupščina kolektivne organizacije.

(2) Kolektivna organizacija mora sredstva za avtorske honorarje deliti v skladu s pravili o delitvi.

(3) Načela delitve so določena v statutu kolektivne organizacije in morajo izključevati vsako arbitrarnost.

Dolžnost obveščanja

155. člen

Kolektivna organizacija mora vsakomur omogočiti vpogled v repertoar avtorskih del in na zahtevo vsakogar dati podatke, pod kakšnimi pogoji upravlja pravice avtorja na določenih delih.

Tarifa

156. člen

(1) S tarifo za uporabo avtorskih del se določita višina in način izračunavanja avtorskega honorarja ali nadomestila, ki ga mora posamezni uporabnik plačati kolektivni organizaciji za uporabo avtorskega dela iz repertoarja kolektivne organizacije.

(2) Tarifa se določi s skupnim sporazumom med kolektivno organizacijo in reprezentativnim združenjem uporabnikov ali, če to ni mogoče, z odločbo Sveta za avtorsko pravo (v nadaljnjem besedilu: Svet). Do drugačne pravnomočne odločbe Sveta se šteje, da so tarife, določene z veljavnim skupnim sporazumom, primerne.

(3) Pri določanju primerne tarife se upoštevajo zlasti:

1. celotni bruto prihodek, ki se doseže z uporabo avtorskega dela, ali, če to ni mogoče, celotni bruto stroški, povezani s to uporabo;
2. pomen avtorskega dela za dejavnost uporabnika;
3. razmerje med varovanimi in nevarovanimi avtorskimi deli, ki so uporabljena;
4. razmerje med pravicami, ki se upravljajo kolektivno ali individualno;
5. posebna zahtevnost kolektivnega upravljanja pravic zaradi določene uporabe avtorskih del;

6. primerljivost predlagane tarife s tarifami istovrstnih kolektivnih organizacij v drugih, predvsem sosednjih, državah Evropske skupnosti, ob upoštevanju bruto domačega proizvoda na prebivalca v enoti kupne moči.

(4) Če za neko vrsto uporabe avtorskih del tarifa še ni bila določena, lahko kolektivna organizacija sama, ob upoštevanju določb prejšnjega odstavka, določi začasno tarifo, ki velja do določitve tarife po drugem odstavku tega člena. Kolektivna organizacija objavi začasno tarifo v Uradnem listu Republike Slovenije.

Postopek pri Svetu

157.a člen

(1) Kolektivna organizacija ali reprezentativno združenje uporabnikov lahko kadarkoli po objavi začasne tarife iz četrtega odstavka 156. člena tega zakona ali če po štirih mesecih od začetka pogajanj ne sklenejo skupnega sporazuma, zahteva, da Svet določi primerno tarifo ali odloči o drugem spornem vprašanju v zvezi s skupnim sporazumom.

(2) Vsakdo, ki izkaže pravni interes, lahko zahteva, da Svet ugotovi, ali je objavljeni skupni sporazum v skladu z določbami tega zakona in ali je tarifa, določena s tem sporazumom, primerna, razen če je o tem vprašanju Svet že odločil.

(3) Postopek pred Svetom se začne na pisno zahtevo, ki mora vsebovati vsaj:

1. podatke o vložniku predloga;

2. obrazložitev spornih vprašanj;

3. poročilo o dotedanjem poteku pogajanj za sklenitev skupnega sporazuma, vključno z dokazilom o datumu njihovega začetka;

4. predlog tarife, ki naj jo določi Svet, oziroma predlog rešitve drugega spornega vprašanja.

(4) Svet pošlje zahtevo iz prejšnjega odstavka nasprotni stranki oziroma v primeru iz drugega odstavka tega člena kolektivni organizaciji in reprezentativnemu združenju uporabnikov, ki so sklenili izpodbijani skupni sporazum, ter jih pozove, naj se o njej izrečejo.

(5) Vsaka stranka mora navesti dejstva in predlagati dokaze, na katere opira svoje predloge ali s katerimi izpodbija navedbe in dokaze druge stranke. Svet ni vezan na dokazne predloge in zahtevke strank.

(6) Svet lahko strankam kadarkoli naloži, da predložijo dodatno gradivo in podatke, za katere presodi, da bi lahko koristili postopku, zlasti da pripravijo ustrezna poročila, predložijo izvedenska mnenja in podobno. Svet glede na vse okoliščine presodi, kakšen pomen ima to, da stranka ni ravnala v skladu z določbo prejšnjega ali tega odstavka.

(7) V postopku pred Svetom se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, z izjemo določb o pravnih sredstvih in izvršbi, razen če je s tem zakonom drugače določeno.

Odločba Sveta

157.b člen

(1) Svet z odločbo določi primerno tarifo ali odloči o drugem spornem vprašanju, pri čemer lahko v delu ali celoti potrdi, spremeni ali razveljavi izpodbijani skupni sporazum.

(2) Če je glede na okoliščine primera potrebno, lahko Svet na predlog stranke med postopkom izda odločbo, s katero določi tarifo za čas postopka pred Svetom. Ta odločba se izda na podlagi podatkov, ki obstajajo v času odločanja in velja do izdaje odločbe po prejšnjem odstavku. Zoper odločbo po tem odstavku ni dovoljeno sodno varstvo po 157.d členu tega zakona.

(3) Pravnomočna odločba Sveta je sestavni del skupnega sporazuma oziroma skupni sporazum nadomešča, če se z njo izpodbijani skupni sporazum spremeni, razveljavi ali če skupni sporazum ni bil sklenjen.

(4) Pravnomočna odločba Sveta se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Stroški postopka pred Svetom

157.c člen

(1) Stroški postopka pred Svetom so stroški strank in stroški Sveta.

(2) Vsaka stranka sama nosi svoje stroške, ki jih ima zaradi postopka pred Svetom.

(3) Stranki po enakih delih krijeta naslednje stroške Sveta:

- nagrado za člane Sveta,
- potne in druge razumne stroške članov Sveta,
- stroške, potrebne za izvedbo dokazov,
- administrativne stroške.

(4) Stranka, ki je začela postopek, mora v roku, ki ga določi Svet, založiti ustrezna sredstva za kritje stroškov njegovega delovanja, sicer Svet predlog za začetek postopka zavrže.

(5) Določba prejšnjega odstavka se smiselno uporablja za vse, ki vložijo katerekoli vloge ali predlagajo katerakoli dejanja v postopku.

(6) Višina nagrade člana Sveta znaša tretjino osnovne mesečne plače okrožnega sodnika za vsak začetni mesec trajanja postopka, višina nagrade predsednika Sveta pa je enaka višini nagrade člana Sveta, povečani za 20%.

(7) Svet s posebnim sklepom odloči o stroških Sveta in o tem, ali mora ob upoštevanju položenega predujma katera stranka drugi povrniti ustrezni del plačanih stroškov.

Svet

157.e člen

(1) Svet je strokovni, neodvisni in nepristranski organ, ki ima naslednje pristojnosti pri kolektivnem upravljanju pravic:

1. določanje primerne tarife za uporabo avtorskih del;
2. odločanje o drugem spornem vprašanju v zvezi s sklenitvijo skupnega sporazuma;
3. preverjanje, ali je objavljeni skupni sporazum v skladu z določbami tega zakona.

(2) Če so stranke v zadevah iz prejšnjega odstavka sklenile arbitražno pogodbo ali sprejele arbitražno pogodbeno določbo, je taka pogodba ali določba nična.

Organizacija Sveta

157.f člen

(1) Svet sestavljajo predsednik in štirje člani.

(2) Predsednik Sveta mora izpolnjevati pogoje za okrožnega sodnika po zakonu, ki ureja sodniško službo, člani Sveta pa morajo imeti univerzitetno izobrazbo, vsaj pet let delovnih izkušenj in znanje vsaj enega tujega jezika. Vsi člani Sveta morajo imeti znanje iz avtorskega prava.

(3) Po dva člana Sveta predlaga kolektivna organizacija in reprezentativna združenja uporabnikov, predsednika pa pristojni organ. Predsednika in člane imenuje minister, pristojen za gospodarstvo. Minister, pristojen za gospodarstvo, lahko zavrne imenovanje predlaganega člana Sveta, če predlagani član ne izpolnjuje pogojev iz prejšnjega odstavka.

(4) Pristojni organ objavi v Uradnem listu Republike Slovenije javni poziv kolektivnim organizacijam in reprezentativnim združenjem uporabnikov, da v treh mesecih predlagajo svoja člana Sveta.

(5) Če kolektivne organizacije ali reprezentativna združenja uporabnikov ne ravnajo po tretjem in četrtem odstavku tega člena, predlaga manjkajočega člana pristojni organ.

(6) Svet ima sedež pri pristojnem organu, ki Svetu zagotavlja administrativno pomoč.

Dolžnost sklepanja pogodb

158. člen

(1) Uporabnik del iz repertoarja kolektivne organizacije lahko kadar koli zahteva sklenitev pogodbe o neizključnem prenosu pravic za uporabo teh del v skladu z veljavno tarifo. Kolektivne organizacije lahko zavrnejo tako zahtevo, če imajo za to objektiven razlog, kot je na primer večkratno neplačevanje nadomestila s strani uporabnika.

(2) Če pogodba o neizključnem prenosu pravic za uporabo varovanih del ni sklenjena, se šteje, da je ustrezna pravica prenesena, če uporabnik položi na račun kolektivne organizacije ali pri sodišču oziroma notarju znesek, ki ga po tarifi zaračunava kolektivna organizacija.

Nadzor članov

160. člen

(1) Vsak član kolektivne organizacije lahko zahteva, da v roku, določenem v statutu, dobi na vpogled letno finančno poročilo in poročilo njenega nadzornega odbora.

(2) Najmanj desetina rednih članov lahko zahteva, da eden ali več neodvisnih izvedencev na stroške kolektivne organizacije pregleda njeno poslovanje, razen če je bil na podlagi te določbe v tekočem letu tak pregled že opravljen.

Letno poročilo in revizija

161. člen

(1) Kolektivna organizacija mora za vsako poslovno leto v roku šestih mesecev po njegovem zaključku sprejeti oziroma pridobiti:

1. letna poročila organov upravljanja in nadzora o zbranih avtorskih honorarjih in nadomestilih, njihovi delitvi, poslovanju kolektivne organizacije, izvajanju sporazumov iz 156. člena tega zakona ter sporazumov s tujimi kolektivnimi organizacijami;

2. poročilo revizijske gospodarske družbe o opravljenem pregledu računovodskih izkazov skupaj z mnenjem pooblaščenega revizorja o pravilnosti in skladnosti poslovanja kolektivne organizacije s tem zakonom, notranjimi akti kolektivne organizacije in sporazumi, ki jih je ta sklenila z drugimi;

3. mnenje organov upravljanja in nadzora o poročilu in mnenju iz prejšnje točke;

4. ukrepe, če je pooblaščen revizor ugotovil nepravilnosti v njenem poslovanju;

5. predlog finančnega načrta kolektivne organizacije za naslednje leto, ki vključuje plan stroškov njenega poslovanja.

(2) Določbe tega člena ne vplivajo na obveznosti kolektivne organizacije, ki jih ima glede finančnih poročil in revidiranja po drugih predpisih.

Nadzor pristojnega organa

162. člen

(1) Pristojni organ nadzoruje, ali kolektivna organizacija izvaja naloge v skladu s tem zakonom.

(2) Pristojni organ lahko od kolektivne organizacije kadar koli zahteva poročila o poslovnih zadevah kakor tudi vpogled v poslovne knjige in druge poslovne dokumente v potrebnem obsegu na podlagi obrazložene in natančne pisne zahteve za pregled predmeta, določenega v zahtevi.

(3) Kolektivna organizacija je dolžna obveščati pristojni organ o vsaki spremembi oseb, ki so po zakonu in statutu pooblaščen zastopati organizacijo.

(4) Kolektivna organizacija mora posredovati pristojnemu organu predvsem:

1. spremembe statuta,
2. skupne sporazume z združenji uporabnikov,
3. tarife in njihove spremembe,
4. sporazume s tujimi kolektivnimi organizacijami,
5. sklepe skupščine kolektivne organizacije,
6. letna poročila in poročilo revizijske gospodarske družbe skupaj z mnenjem pooblaščenega revizorja o pravilnosti in skladnosti poslovanja kolektivne organizacije s tem zakonom, notranjimi akti kolektivne organizacije in sporazumi, ki jih je kolektivna organizacija sklenila z drugimi.

Ukrepi pri kršitvah kolektivnih organizacij

162.a člen

(1) Pristojni organ s sklepom odredi kolektivni organizaciji, da v določenem roku odpravi ugotovljene kršitve določb tega zakona.

(2) Pristojni organ z odločbo odvzame izdano dovoljenje, če:

1. nastanejo okoliščine, ki bi bile razlog za zavrnitev izdaje dovoljenja,
2. kolektivna organizacija ne opravlja svoje dejavnosti v skladu s 146. členom tega zakona ali

3. kolektivna organizacija večkrat krši določbe tega zakona. Odvzem dovoljenja začne veljati 30. dan po objavi obvestila o odvzemu dovoljenja v Uradnem listu Republike Slovenije.

(3) Pristojni organ lahko z odločbo o odvzemu dovoljenja hkrati izreče, da se odvzem dovoljenja ne bo izvršil, če bo kolektivna organizacija v določenem roku, ki ne sme biti krajši od enega in ne daljši od treh let, odpravila ugotovljene kršitve in če v tem roku ne bo storila nove kršitve, zaradi katere je mogoče odvzeti dovoljenje. Pristojni organ prekliče pogojni odvzem dovoljenja in dovoljenje odvzame, če kolektivna organizacija v preizkusni dobi ne odpravi ugotovljene kršitve ali stori novo kršitev, zaradi katere ga je mogoče odvzeti.

(4) Pristojni organ ne more izdati odločbe po drugem ali tretjem odstavku tega člena, če kolektivni organizaciji pred tem ni odredil odprave ugotovljenih kršitev.

(5) V postopkih po tem členu se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek. Zoper odločbo ali sklep pristojnega organa ni dovoljena pritožba, mogoča pa je tožba v upravnem sporu, o katerem odloča upravno sodišče na svojem sedežu.

Mediacija

163. člen

(1) Kolektivna organizacija in reprezentativno združenje uporabnikov lahko na podlagi sporazuma o mediaciji predlagata posredovanje mediatorja glede sklenitve skupnega sporazuma o kabelski retransmisiji radiodifuzno oddajanih del.

(2) Posredovanje mediatorja po drugem odstavku 166.c člena tega zakona se lahko zahteva brez sporazuma o mediaciji. V teh mediacijskih postopkih se smiselno uporabljajo določbe o mediaciji med kolektivno organizacijo in reprezentativnim združenjem uporabnikov.

(3) Mediator je neodvisen, nepristranski in ni vezan na nobena navodila.

(4) Mediator stori vse, kar je potrebno, da se stranke pogajajo v dobri veri in da pogajanj ne ovirajo brez utemeljenega razloga.

(5) Mediator lahko strankam predlaga rešitev spora. Šteje se, da so predlog sprejele, če nobena od njih ne ugovarja v treh mesecih od njegove vročitve.

(6) V postopku mediacije je zagotovljena tajnost.

(7) Stranki skupaj izbereta mediatorja s seznama mediatorjev, ki jih določi Vlada Republike Slovenije na predlog ministra, pristojnega za gospodarstvo.

(8) Pristojni organ zagotavlja mediatorju administrativno pomoč.

(9) Za opravljeno mediacijo mediatorju stranke plačajo nagrado.

(10) Vlada Republike Slovenije z uredbo natančneje predpiše postopek mediacije, stopnjo in vrsto izobrazbe ter druge pogoje, ki jih mora izpolnjevati mediator.

KAZENSKÉ DOLOČBE

184. člen

(1) Z globo najmanj 400.000 tolarjev se kaznuje za prekršek pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik:

1. ki brez prenosa ustrezne materialne avtorske pravice v primerih, ko je tak prenos potreben po tem zakonu, reproducira, distribuira, da v najem, javno izvede, javno prenese, javno predvaja, javno prikaže, radiodifuzno oddaja, radiodifuzno retransmitira, sekundarno radiodifuzno oddaja, da na voljo javnosti, predela, avdiovizualno priredi ali kako drugače uporabi delo oziroma primerek dela (21. in 22. člen);

2. ki poseduje primerek računalniškega programa za gospodarske namene, za katerega se zaveda ali bi se moral in mogel zavedati, da je nedovoljen primerek (2. točka 116. člena);

3. ki brez prenosa ustrezne izključne pravice v primerih, ko je tak prenos potreben po tem zakonu, reproducira, snema, javno prenaša ali radiodifuzno oddaja živo izvedbo ali reproducira, da na voljo javnosti, distribuira ali da v najem fonogram ali videogram s svojo izvedbo ali kako drugače uporabi izvedbo (121. člen);

4. ki brez prenosa ustrezne izključne pravice v primerih, ko je tak prenos potreben po tem zakonu, reproducira, distribuira, da v najem ali na voljo javnosti ali kako drugače uporabi fonogram ali videogram (129. in 134. člen);

5. ki brez prenosa ustrezne izključne pravice v primerih, ko je tak prenos potreben po tem zakonu, radiodifuzno retransmitira, snema, reproducira, distribuira, da na voljo javnosti ali kako drugače uporabi oddajo oziroma posnetek oddaje (137. člen);

6. ki brez prenosa ustrezne izključne pravice v primerih, ko je tak prenos potreben po tem zakonu, reproducira, distribuira, da v najem ali na voljo javnosti ali kako drugače uporabi podatkovno bazo oziroma njen primerek (141.c člen);

7. ki odstrani ali spremeni elektronski podatek za upravljanje pravic (1. točka prvega odstavka 166. člena);

8. ki reproducira, distribuira, uvozi zaradi distribuiranja, da v najem ali priobči v javnosti avtorsko delo ali predmet sorodnih pravic oziroma njihov primerek, glede katerega je bil elektronski podatek za upravljanje pravic nedovoljeno odstranjen ali spremenjen (2. točka prvega odstavka 166. člena);

9. ki se izogne dejanskim tehničnim ukrepom ali proizvede, uvozi, distribuira, proda, da v najem, oglašuje za prodajo ali najem, poseduje za gospodarske namene tehnologijo, napravo, proizvod, sestavni del ali računalniški program, ali opravi storitev z namenom neupravičene izogitve dejanskim tehničnim ukrepom v primerih iz drugega odstavka 166.a člena (prvi in drugi odstavek 166.a člena);

10. ki proizvede, uvozi, distribuira, proda, da v najem, oglašuje za prodajo ali najem ali poseduje za gospodarske namene tehnologijo, napravo, proizvod, sestavni del ali računalniški program za odstranitev ali spremembo elektronskega podatka za upravljanje pravic (četrti odstavek 166.a člena).

(2) Z globo najmanj 80.000 tolarjev se kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe in samostojnega podjetnika posameznika, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo najmanj 80.000 tolarjev se kaznuje posameznik, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

(4) Predmeti, ki so nastali s prekrškom, se vzamejo.

(5) O prekršku iz tega člena se odloča po hitrem postopku.

185. člen

(1) Z globo najmanj 200.000 tolarjev se kaznuje za prekršek pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik:

1. ki pristojni kolektivni organizaciji na njeno zahtevo ne pošlje v roku podatkov o vrsti in številu prodanih ali uvoženih naprav za tonsko in vizualno snemanje, naprav za fotokopiranje, praznih nosilcev zvoka ali slike ter podatkov o prodanih fotokopijah, ki so potrebni za izračun dolžnega nadomestila (četrti odstavek 38. člena);

2. ki pristojni kolektivni organizaciji ne pošlje v roku sporedov uporabljenih del (prvi, tretji in četrti odstavek 159. člena);

3. ki pristojni kolektivni organizaciji ne pošlje v roku potrebnih podatkov za izračun dolžnega nadomestila (peti odstavek 159. člena);

4. ki osebi, ki ima zakonit dostop do primerka avtorskega dela ali predmeta sorodnih pravic, ne zagotovi sredstev, ki ji omogočajo uveljavljanje vsebinskih omejitev pravic (166.c člen).

(2) Z globo najmanj 60.000 tolarjev se kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe in samostojnega podjetnika posameznika, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo najmanj 60.000 tolarjev se kaznuje posameznik, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

189. člen

(1) Organizacije avtorjev, ki so pred uveljavitvijo tega zakona kolektivno uveljavljale avtorske pravice po 91. in 93. členu zakona o avtorski pravici (Uradni list SFRJ, št. 19/78, 24/86, 21/90), lahko nadaljujejo z delom brez dovoljenja urada, dokler urad ne izda dovoljenja za kolektivno uveljavljanje istih pravic kolektivni organizaciji, ki izpolnjuje pogoje iz tega zakona.

(2) Tarife, ki so jih sprejele organizacije avtorjev pred uveljavitvijo tega zakona na podlagi 91.a člena zakona o avtorski pravici, se uporabljajo do uveljavitve splošnih ali posebnih tarif na podlagi 153. člena tega zakona.

(3) Če se v enem letu od uveljavitve tega zakona ne ustanovijo ustrezne kolektivne organizacije, lahko urad izda začasno dovoljenje za kolektivno uveljavljanje določenih pravic

pravni osebi, ki ne izpolnjuje pogojev iz 149. člena tega zakona, v katerem določi rok in pogoje za začasno kolektivno uveljavljanje pravic.

(4) Pravice, ki se po tem zakonu uveljavljajo samo kolektivno, se lahko uveljavljajo individualno, dokler urad ne izda dovoljenja za njihovo kolektivno uveljavljanje ali dokler ni sklenjena ustrezna kolektivna avtorska pogodba.